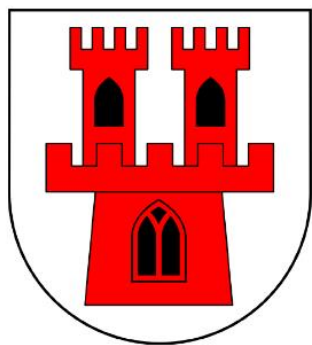

Strategia Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031

Grodków, 2023

Opracowanie:

Spis treści

Wstęp	4
1. Wprowadzenie i założenia strategiczne	5
1.1 Podstawa prawna	5
1.2 Metodyka	6
1.3 Komplementarność	7
Dokumenty strategiczne i planistyczne	7
Dokumenty planistyczne – gospodarka wodna	11
Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030	15
Obszary Strategicznej Interwencji	17
2. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy	20
2.1 Charakterystyka gminy	20
2.2 Wnioski z diagnozy strategicznej	21
Analiza danych statystycznych	21
Analiza wyników badania ankietowego	23
2.3 Analiza SWOT	24
3. Część strategiczna	27
3.1 Wizja i misja rozwoju gminy	27
3.2 Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	28
3.3 Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	32
3.4 Schemat interwencji strategicznej	45
3.5 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy	46
3.6 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	50
3.7 Rezultaty planowanych działań	53
4. Część wdrożeniowa	55
4.1 System zarządzania strategią	55
4.2 Monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii	56
4.3 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	58
4.4 Finansowanie strategii	58
4.5 Ewaluacja ex-ante	59
Załącznik 1. Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	63
Analiza danych statystycznych	63
Wyniki badań ankietowych	90
Załącznik 2. Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego	103
Załącznik 3. Analiza oddziaływania na środowisko realizacji Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031	109

Wstęp

Ze względu na dynamiczne zmiany demograficzne, gospodarcze i przestrzenne dotyczące współczesne ośrodki osiedleńcze, zarówno miasta, jak i obszary wiejskie, zmagają się z licznymi wyzwaniami i koniecznością dostosowania polityki rozwojowej do nasilających się zjawisk i trendów. Gmina Grodków w ostatnich latach mierzy się przede wszystkim z odpływem mieszkańców i starzeniem się lokalnej społeczności, co ma istotny wpływ nie tylko na strukturę demograficzną, ale również warunkuje dalszy rozwój gospodarczy i przestrzenny gminy. W celu ograniczenia zmniejszania się populacji i zapobiegania jej negatywnym skutkom, władze gminy podjęły się opracowania ram polityki rozwoju na najbliższe lata, które stanowi *Strategia Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031*.

Niniejszy dokument stanowi wsparcie dla władz gminy w strategicznym zarządzaniu jej zasobami i potencjałami oraz reagowaniu na występujące bariery rozwojowe i umożliwia monitorowanie poziomu rozwoju gminy. Realizacja założeń Strategii ma zapewnić wielokierunkowy rozwój gminy, którego wynikiem będzie wzrost jakości życia na jej terenie. Dokument będzie także jednym z narzędzi umożliwiających pozyskiwanie w kolejnych latach przez gminę środków zewnętrznych, w szczególności z funduszy Unii Europejskiej.

Niniejsza strategia składa się z trzech części, które są wobec siebie komplementarne. W pierwszej części opracowania przedstawiono podstawę prawną oraz metodologię prowadzonych prac, natomiast w drugiej zawarto kluczowe uwarunkowania dotyczące gminy Grodków, w tym wnioski z przeprowadzonej diagnozy strategicznej oraz badania ankietowego. Syntezę badań stanowi analiza SWOT oraz zestawienie kluczowych wyzwań i potencjałów rozwojowych gminy. Na ich podstawie sformułowano wizję i misję rozwoju gminy w perspektywie roku 2031, które przedstawiono w trzeciej części dokumentu. Zawarto w niej również cele strategiczne, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia pożądaných rezultatów, a także charakterystykę i strukturę kierunków działań wraz z ich opisem i planowanymi rezultatami. W czwartej części przedstawiono natomiast system realizacji strategii, gdzie zebrano wytyczne dotyczące monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii oraz sporządzania dokumentów wykonawczych. Strategia określa także ramy finansowe i źródła finansowania, które umożliwią realizację jej założeń.

1. Wprowadzenie i założenia strategiczne

1.1 Podstawa prawna

Strategia Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031 powstała w oparciu o zapisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40). Według zapisów ustawy, strategia rozwoju gminy obejmuje wnioski z diagnozy oraz określa przede wszystkim:

1. *cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;*
2. *kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;*
3. *oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;*
4. *model struktury funkcjonalno-przestrzennej;*
5. *ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;*
6. *obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań;*
7. *obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań;*
8. *system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych;*
9. *ramy finansowe i źródła finansowania.*¹

Niniejszy dokument został opracowany z uwzględnieniem zapisów ustawy o samorządzie gminnym i zawiera wszystkie wymagane przez nią komponenty. Poza aspektami gospodarczymi i społecznymi, w *Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031* ważną rolę odgrywają aspekty funkcjonalno-przestrzenne, które zostały przedstawione w postaci modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej. Ponadto, dokument zawiera ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie. Zgodnie z nowelizacją ustawy, w strategii uwzględniono także działania konsultacyjne, w które zaangażowano interesariuszy zewnętrznych, takich jak m.in. sąsiednie gminy i ich związki, a także lokalni partnerzy.

¹ Art. 10e ust. 3 pkt 1-9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40)

1.2 Metodyka

Analiza desk research

Pierwszym etapem opracowania Strategii była analiza danych zastanych pozyskanych z ogólnodostępnych dokumentów planistycznych i strategicznych z poziomu lokalnego i regionalnego, w tym przede wszystkim z Raportów o stanie Gminy Grodków z lat 2017-2021 i Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Grodków. Wykorzystano również dostępne zbiory danych statystycznych, które gromadzone są przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Urząd Miejski w Grodkowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodkowie oraz Powiatowy Urząd Pracy w Brzegu. Celem przeprowadzonej analizy była diagnoza sytuacji demograficznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, co było niezbędne do wypracowania interwencji strategicznej.

Badania ilościowe

Potrzeby i oczekiwania mieszkańców są kluczowe przy opracowywaniu i realizacji strategii rozwoju gminy. W celu poznania ich opinii przeprowadzono badanie ankietowe, w którym udział wzięły 302 osoby. W rezultacie możliwe było zidentyfikowanie mocnych i słabych stron gminy oraz określenie jakości i dostępności oferty usług publicznych czy infrastruktury technicznej.

Badania jakościowe

Celem badań jakościowych było zgromadzenie bardziej szczegółowych informacji dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy i zachodzących na jej obszarze procesów. Przeprowadzone zostały warsztaty z mieszkańcami i innymi interesariuszami, co pozwoliło na głębsze poznanie potrzeb, oczekiwań i możliwości rozwojowych gminy. Przeprowadzone badania jakościowe umożliwiły zdefiniowanie priorytetów rozwoju gminy.

Analiza SWOT

Podstawą analizy SWOT są pozyskane dane i informacje oraz wypracowane na wcześniejszych etapach analiz i badań wnioski. Analiza ta polega na usystematyzowaniu pozyskanych danych i informacji o gminie, a przeprowadzona diagnoza pozwala na zidentyfikowanie jej mocnych i słabych stron. Analiza SWOT sprowadza się do zidentyfikowania mocnych i słabych stron gminy oraz występujących szans i zagrożeń mających wpływ na jej dalszy rozwój. Wyznaczone potencjały, jak i występujące zagrożenia stanowiły punkt wyjścia do sformułowania celów i kierunków rozwoju gminy.

Opracowanie misji i wizji gminy

Wizja i misja rozwoju gminy to podstawowe elementy składające się na założenia programowe Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031, stanowiące jednocześnie wprowadzenie do poziomu strategicznej oraz operacyjnej interwencji.

Sformułowanie celów

Cele strategiczne i kierunki działania zostały sformułowane na bazie wniosków opracowanych na etapie diagnostycznym. Plany strategiczne stanowią bowiem odpowiedź na wskazane na etapie diagnozy problemy, co daje szansę na lepsze wykorzystanie potencjału gminy. Cele strategiczne odnoszą się ponadto bezpośrednio do wypracowanej misji i wizji gminy Grodków.

Opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej ilustruje założenia polityki rozwoju na obszarze gminy. W sposób graficzny przedstawia długookresową wizję rozwoju gminy oraz kierunki zmian zachodzących w wyniku realizacji założeń strategii. W modelu wskazane zostały obszary kluczowe dla osiągnięcia celów strategicznych.

Opracowanie części wdrożeniowej

Część wdrożeniowa to ostatni etap prac nad strategią. W części tej zawarto informacje o mechanizmach wdrażania oraz finansowania strategii. Jako mechanizmy wdrożeniowe rozumie się system, monitoring realizacji strategii oraz ewaluację i ewentualną aktualizację dokumentu. Przeprowadzenie ewaluacji ex-ante pozwoliło na weryfikację zasadności podjęcia planowanej interwencji oraz analizę jej potencjalnej efektywności i skuteczności.

1.3 Komplementarność

Niniejszy dokument jest spójny z dokumentami planistycznymi i strategicznymi obowiązującymi na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Integralność z nadrzędnymi dokumentami ma zapewnić komplementarność działań podejmowanych w ramach realizacji ich ustaleń.

Wśród kluczowych dokumentów, z którymi spójna jest niniejsza Strategia, wymienia się:

- Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategię Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego,
- Strategię Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2021-2030,
- Strategię Rozwoju Powiatu Brzeskiego 2021-2030,
- Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy Grodków.

Dokumenty strategiczne i planistyczne

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej w perspektywie do 2030 r., wyznaczającym model rozwoju

regionalnego Polski. Dokument przedstawia działania i zadania, jakie należy podjąć na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i lokalnym, aby osiągnąć główny cel, jakim jest społecznie i terytorialnie zrównoważony rozwój kraju. Główny cel polityki regionalnej wsparto trzema celami szczegółowymi:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Poniżej przedstawiono poszczególne cele wraz zestawieniem spójnych z nimi celów strategicznych zawartych w *Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031*.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)	Strategia Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031
Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	Cel strategiczny 1. Tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej
Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Cel strategiczny 3. Modernizacja tkanki miejskiej oraz kompleksowa odnowa terenów wiejskich
Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	Cel strategiczny 2. Kreowanie konkurencyjności gminy jako dobrego miejsca do życia

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego jest podstawą do prowadzenia polityki przestrzennej na poziomie regionalnym. Jego głównym celem jest określenie uwarunkowań przestrzennych rozwoju, a także kierunków i priorytetów w kształtowaniu środowiska przyrodniczego, kulturowego i zurbanizowanego na najbliższe kilkanaście lat.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego wyznaczono cele i zasady prowadzenia polityki przestrzennej województwa. Głównym celem strategicznym wskazanym w dokumencie jest kształtowanie struktury przestrzennej odznaczającej się wysokim poziomem ładu przestrzennego, która będzie umożliwiała wykorzystanie jego zróżnicowanych terytorialnie potencjałów, zapewniała konkurencyjność w stosunku do otoczenia zewnętrznego i eliminowała niekorzystne różnice w warunkach życia wewnątrz regionu.

Zgodnie z zasadami prowadzenia polityki rozwoju przestrzennego, planowanie przestrzenne odbywa się z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych charakteryzujących się wspólnymi powiązaniem między elementami strukturalnymi i zwartością przestrzenną oraz wspólnymi systemami i polityką rozwoju. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego wyznaczono obszary

funkcjonalne o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym. Gminę Grodków zakwalifikowano do pięciu z nich:

- Funkcjonalne obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych,
- Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi,
- Obszary ochrony gleb dla produkcji rolnej,
- Obszary kształtowania potencjału rozwojowego wymagające programowania działań ochronnych,
- Obszary o wysokim natężeniu negatywnych zjawisk demograficznych (obszar depopulacji).

W *Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031* uwzględniono zapisy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, przede wszystkim dotyczące kształtowania środowiska naturalnego, kulturowego i zurbanizowanego, a także odnoszące się do rozwoju wskazanych obszarów funkcjonalnych.

Strategia Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2021-2030

Gmina Grodków w marcu 2022 r. przystąpiła do Subregionu Brzeskiego i wraz 5 z innymi gminami województwa opolskiego tworzy Stowarzyszenie jednostek samorządu terytorialnego pod nazwą „Subregion Brzeski”. Partnerskie gminy podjęły się wypracowania i wdrożenia dokumentu strategicznego, jakim jest Strategia Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2021-2030. Jego głównym założeniem jest stworzenie warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego w subregionie i jego obszarze funkcjonalnym z uwzględnieniem lokalnych potencjałów i uwarunkowań wewnętrznych. Strategia zawiera również zapisy umożliwiające dostosowanie kierunków interwencji do wymogów związanych z nową perspektywą finansową UE na lata 2021-2027. Poniżej przedstawiono planowane do realizacji cele strategiczne wraz z zestawieniem odpowiadających im celów Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2023-2030.

Strategia Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2021-2030	Strategia Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031
Cel strategiczny 1. Wzrost konkurencyjności subregionalnej gospodarki	Cel strategiczny 1. Tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej
Cel strategiczny 2. Wzmacnianie tożsamości wspólnoty lokalnej w oparciu o wyróżniającą się jakość usług publicznych oraz wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i zasobów naturalnych	Cel strategiczny 2. Kreowanie konkurencyjności gminy jako dobrego miejsca do życia
Cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna, techniczna i planistyczna subregionu przy jednoczesnym ograniczeniu zjawiska antropopresji	Cel strategiczny 3. Modernizacja tkanki miejskiej oraz kompleksowa odnowa terenów wiejskich

Strategia Rozwoju Powiatu Brzeskiego 2021-2030

Strategia Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2021-2030 stanowi najważniejszy dokument samorządu powiatowego. Zdiagnozowano w nim kluczowe uwarunkowania i potrzeby rozwojowe oraz potencjał powiatu, a także określono obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju prowadzonej w przestrzeni powiatu w perspektywie najbliższych lat. W Strategii przyjęto misję samorządu powiatu, jaką jest *integracja działań w zakresie wzrostu gospodarczego, ochrony i poprawy stanu środowiska oraz aktywizacji i rozwoju społecznego, w partnerstwie z samorządami gminnymi oraz sektorem biznesowym i pozarządowym*. Dla urzeczywistnienia zapisów wizji i misji, sformułowano 4 cele strategiczne:

1. Zintegrowany rozwój gospodarki i edukacji oraz wzrost poziomu zatrudnienia na terenie powiatu brzeskiego;
2. Rozwój wszechstronnej oferty czasu wolnego oraz profesjonalizacja sektorów turystyki wypoczynkowej i sportu, bazujących na zasobach środowiskowych, infrastrukturalnych i kulturowych powiatu brzeskiego;
3. Wzmacnianie komfortu i bezpiecznego środowiska życia mieszkańców powiatu brzeskiego;
4. Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju.

Zapisy *Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2023-2031* wpisują się w założenia *Strategii Rozwoju Powiatu Brzeskiego 2021-2030* w wymiarze, który przedstawiono poniżej.

Strategia Rozwoju Powiatu Brzeskiego 2021-2030	Strategia Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031
1. Zintegrowany rozwój gospodarki i edukacji oraz wzrost poziomu zatrudnienia na terenie powiatu brzeskiego	Cel strategiczny 1. Tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej Cel strategiczny 2. Kreowanie konkurencyjności gminy jako dobrego miejsca do życia
2. Rozwój wszechstronnej oferty czasu wolnego oraz profesjonalizacja sektorów turystyki wypoczynkowej i sportu, bazujących na zasobach środowiskowych, infrastrukturalnych i kulturowych powiatu brzeskiego	
3. Wzmacnianie komfortu i bezpiecznego środowiska życia mieszkańców powiatu brzeskiego	Cel strategiczny 3. Modernizacja tkanki miejskiej oraz kompleksowa odnowa terenów wiejskich
4. Partnerskie zarządzanie sprawami publicznymi, wykorzystujące nowoczesne instrumenty polityki rozwoju	Cel strategiczny 2. Kreowanie konkurencyjności gminy jako dobrego miejsca do życia

Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy Grodków

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grodków jest dokumentem określającym zasadnicze cele rozwoju gminy wynikające z przyjętej polityki przestrzennej (w zakresie kierunków i zasad ich realizacji) oraz istniejące uwarunkowania rozwoju. Na jego podstawie

podejmowane są decyzje odnośnie potrzeb i zakresu opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy. Studium, traktowane jako akt wewnętrznego kierownictwa, służy koordynacji prac związanych ze sporządzaniem planów.

W Studium zawarto kierunki rozwoju zagospodarowania i polityki przestrzennej miasta i gminy Grodków, wynikające ze zidentyfikowanych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Główny cel sformułowano jako: *Miasto i Gmina Grodków terenem zapewniającym mieszkańcom wysoki standard życia poprzez czyste środowisko, rozwiniętą bazę usług z zachowaniem rolniczej funkcji gminy.* Ponadto, wyznaczono 5 celów strategicznych służących realizacji celu głównego:

1. Aktywizacja gospodarcza miasta i gminy,
2. Dostosowanie wsi do warunków Unii Europejskiej,
3. Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej,
4. Ochrona środowiska przyrodniczego,
5. Rozwój rekreacji, wypoczynku i kultury w mieście i gminie.

Poniżej przedstawiono poszczególne cele wraz zestawieniem spójnych z nimi celów strategicznych zawartych w *Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031*.

Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy Grodków	Strategia Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031
1. Aktywizacja gospodarcza miasta i gminy	Cel strategiczny 1. Tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej
2. Dostosowanie wsi do warunków Unii Europejskiej	Cel strategiczny 3. Modernizacja tkanki miejskiej oraz kompleksowa odnowa terenów wiejskich
3. Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej	
4. Ochrona środowiska przyrodniczego	
5. Rozwój rekreacji, wypoczynku i kultury w mieście i gminie	Cel strategiczny 2. Kreowanie konkurencyjności gminy jako dobrego miejsca do życia

Dokumenty planistyczne – gospodarka wodna

Poza ustawą o samorządzie gminnym oraz ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, niniejsza Strategia uwzględnia także regulacje ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625 z późn. zm.). W art. 315 i art. 326 wspomnianej ustawy wskazano bowiem dokumenty planistyczne ważne w procesie gospodarowania wodami, które powinny zostać uwzględnione w strategiach rozwoju gminy. *Strategia Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031* jest spójna z ustaleniami dokumentów planistycznych w zakresie gospodarki wodnej, w szczególności: planami gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planami zarządzania ryzykiem powodziowym i mapami zagrożenia powodziowego, a także planem przeciwdziałania skutkom suszy.

Jednym z podstawowych dokumentów planistycznych gospodarki wodnej jest Plan Gospodarowania Wodami. Jego zapisy określają cele środowiskowe dla poszczególnych części wód i obszarów chronionych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Gmina Grodków znajduje się na obszarze dorzecza Odry, w regionie wodnym Środkowej Odry. W planie gospodarowania wodami, będącym jednym z podstawowych dokumentów planistycznych gospodarki wodnej, ustalane są cele środowiskowe dla poszczególnych części wód i obszarów chronionych. W sytuacji gdy jednolita część wód osiągnęła już pożądany stan, celem jest nie pogorszenie tego stanu.

Od 23 lutego 2023 r. obowiązuje druga aktualizacja Planu gospodarowania wodami (II aPGW, cykl planistyczny 2022-2027) zatwierdzona Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) oraz jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), które zlokalizowane są na terenie gminy.

Tabela 1 Charakterystyka JCWP i JCWPd zlokalizowanych na terenie gminy Grodków

Numer JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCWP/status	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny	Działania podstawowe
RW6000091334659	Psarski Potok	Potok lub strumień nizinny, silnie zmieniona część wód	Brak danych	stan chemiczny dobry, nie można dokonać oceny stanu/potencjału biologicznego (brak badań biologicznych w JCWP)	Działania renaturyzacyjne
RW6000101334662	Dopływ z Osieka Grodkowskiego	Potok lub strumień nizinny piaszczysty, naturalna część wód	zły stan wód	stan chemiczny poniżej dobrego, nie można dokonać oceny stanu/potencjału biologicznego (brak badań biologicznych w JCWP)	- Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych
RW6000091334668	Dopływ spod Czeskiej Wsi	Potok lub strumień nizinny, naturalna część wód	zły stan wód	stan chemiczny poniżej dobrego, nie można dokonać oceny stanu/potencjału biologicznego (brak badań biologicznych w JCWP)	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych.
RW600010127569	Skoroszycki Potok	Potok lub strumień nizinny piaszczysty, naturalna część wód	zły stan wód	Brak danych dot. stanu chemicznego, umiarkowany stan ekologiczny	- Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
RW60001012789	Grodkowska Struga	Potok lub strumień nizinny piaszczysty, silnie zmieniona część wód	zły stan wód	stan chemiczny poniżej dobrego, umiarkowany potencjał ekologiczny	- Działania renaturyzacyjne - Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych - Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami - Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych
RW6000111299	Nysa Kłodzka od zb. Nysa do ujścia	Rzeka nizinna, silnie zmieniona część wód	zły stan wód	stan chemiczny poniżej dobrego, umiarkowany potencjał ekologiczny	- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych - Działania renaturyzacyjne - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50) - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta - Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność - Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych

Numer JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCW/status	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny	Działania podstawowe
					- Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych
RW60001012769	Stara Struga	Potok lub strumień nizinny piaszczysty, naturalna część wód	zły stan wód	stan chemiczny poniżej dobrego, umiarkowany stan ekologiczny	- Działania renaturyzacyjne - Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność - Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych
RW6000061334239	Krynka od źródła do Karnkowskiego Potoku	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym, silnie zmieniona część wód	Brak danych	Brak danych dot. stanu chemicznego, nie można dokonać oceny stanu/potencjału biologicznego (brak badań biologicznych w JCWP)	- Działania renaturyzacyjne - Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń - Przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody w korycie cieków przy przeprowadzeniu badań monitoringowych JCWP w ramach strategicznego programu PMŚ - Opracowanie programu poprawy retencji na terenach zurbanizowanych w zlewni JCWP - Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia ilości i czasu naturalnej retencji wód na gruntach rolnych w zlewni JCWP - Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia ilości i czasu retencji wód na terenach zurbanizowanych w zlewni JCWP - Opracowanie programu poprawy retencji glebowej i krajobrazowej na obszarach rolniczych w zlewni JCWP
RW600009133449	Gnojna	Potok lub strumień nizinny, naturalna część wód	zły stan wód	Brak danych dot. stanu chemicznego, słaby stan ekologiczny	- Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami - Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami
RW6000091334269	Rożnowski Rów	Potok lub strumień nizinny, naturalna część wód	Brak danych	Brak danych dot. stanu chemicznego, nie można dokonać oceny stanu/potencjału biologicznego (brak badań biologicznych w JCWP)	- Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta - Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność
Numer JCWPd		Stan ogólny	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Działania
GW6000109		dobry	dobry	dobry	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych

Źródła: opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl:4200>

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry

Głównym celem Planu zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) jest zminimalizowanie możliwych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, a także środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

W dokumencie wyznaczono trzy cele główne:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego,
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego,
3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

W załączniku nr 2 do niniejszej Strategii przedstawiono mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego dla obszaru gminy Grodków, uwzględniające prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynoszące 1% i 10%.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Jednym z głównych dokumentów planistycznych w gospodarowaniu wodami o zasięgu ogólnokrajowym jest Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS). Gmina Grodków znajduje się na obszarze zaklasyfikowanym w klasach zagrożenia suszą rolniczą do klasy IV – ekstremalnie zagrożone, w klasach zagrożenia suszą hydrologiczną do klasy III – silnie zagrożone, w klasach zagrożenia suszą hydrogeologiczną do klasy II – umiarkowanie zagrożone, a w przypadku zagrożenia suszą atmosferyczną do klasy IV – ekstremalnie zagrożone. Według klas łącznego zagrożenia suszą znacząca część terenu gminy Grodków zakwalifikowana została jako ekstremalnie zagrożona.

Najważniejsze cele wymienione w Planie przeciwdziałania skutkom suszy to:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

Rozdział odnosi się do Art. 10f. ust. 2. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40): *Projekt strategii rozwoju gminy opracowuje wójt oraz przedkłada go zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.*

Ze względu na wzrastającą rolę strategii rozwoju województwa wynikającą ze znowelizowanych zapisów ustawy o samorządzie gminnym, uwzględnienie jej zapisów w opracowywaniu strategii

rozwoju gminy jest bardzo istotne. Strategia ta jest bowiem najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie regionalnym. Jej zapisy wskazują, w jaki sposób i w jakim kierunku będzie rozwijać się województwo w perspektywie 2030 roku. Określa również cele i kierunki działań, jakie należy podejmować, aby region rozwijał się w sposób dynamiczny, harmonijny i zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Poniżej odniesiono się do Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030, wraz ze wskazaniem zakresu, w jakim przedstawione w niej cele są komplementarne z celami Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031.

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 uchwalona przez Sejmik Województwa Opolskiego (Uchwała Nr XXXIV/355/2021 z dnia 04.10.2021 r.) wyznacza wizję województwa w roku 2030: „Opolskie w 2030 roku to region cenionej jakości życia wynikającej z unikalnego i uniwersalnego łączenia różnorodności: dynamiki i równowagi, nowoczesności i tradycji oraz otwartości i integracji”. Zapisy dokumentu wskazują trzy horyzontalne determinanty rozwojowe, które określono na podstawie diagnozy strategicznej: depopulację, wielokulturowość i zróżnicowanie terytorialne. Uwarunkowania te mają kluczowe znaczenie w rozwoju województwa ze względu na ich oddziaływanie na wszystkie sfery jego funkcjonowania.

Strategia Opolskie 2030 określa cele strategiczne opracowane w podziale na trzy obszary: społeczeństwo, środowisko i gospodarkę, a w każdym z celów opisano stan docelowy, jaki będzie charakteryzował województwo w roku 2030. Trzy cele strategiczne podzielone według obszarów tematycznych: Człowiek i relacje, Środowisko i rozwój oraz Silna gospodarka, składają się na realizację wyżej wspomnianego celu głównego. Do ich realizacji, a co za tym idzie do realizacji wizji rozwoju regionu, wskazano narzędzie w postaci celów operacyjnych. Każdemu z nich przypisano odpowiednie kierunki działań. Cele oddziałują na siebie wzajemnie, dzięki czemu możliwe jest kompleksowe ich rozpatrywanie.

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030	Strategia Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031
Cel strategiczny 1: Człowiek i relacje – mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę	Cel strategiczny 2. Kreowanie konkurencyjności gminy jako dobrego miejsca do życia
Cel strategiczny 2: Środowisko i rozwój – środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi	Cel strategiczny 3. Modernizacja tkanki miejskiej oraz kompleksowa odnowa terenów wiejskich
Cel strategiczny 3: Silna gospodarka – gospodarka inteligentna wzmacniająca konkurencyjność regionu	Cel strategiczny 1. Tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej

Obszary Strategicznej Interwencji

Rozdział odnosi się do Art. 10e. ust. 3. pkt 6) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094), wraz z zakresem planowanych działań.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przez obszar strategicznej interwencji (OSI) rozumie się *określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne*².

Kluczowe obszary problemowe z punktu widzenia rozwoju kraju zidentyfikowano w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* (SOR) oraz w *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030* (KSRR 2030), natomiast obszary strategicznej interwencji mające kluczowe znaczenie dla rozwoju regionu wskazano w *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030*.

OSI, do których dedykowane jest specjalne wsparcie z poziomu krajowego istotne dla województwa opolskiego to obszary zagrożone trwałą marginalizacją i miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze. Zgodnie z dokumentami strategicznymi na szczeblu krajowym i regionalnym, gmina Grodków nie wpisuje się w OSI z poziomu krajowego.

Wyznaczone w strategii rozwoju województwa OSI pokrywają się natomiast ze strukturami funkcjonalno-przestrzennymi regionu i są to:

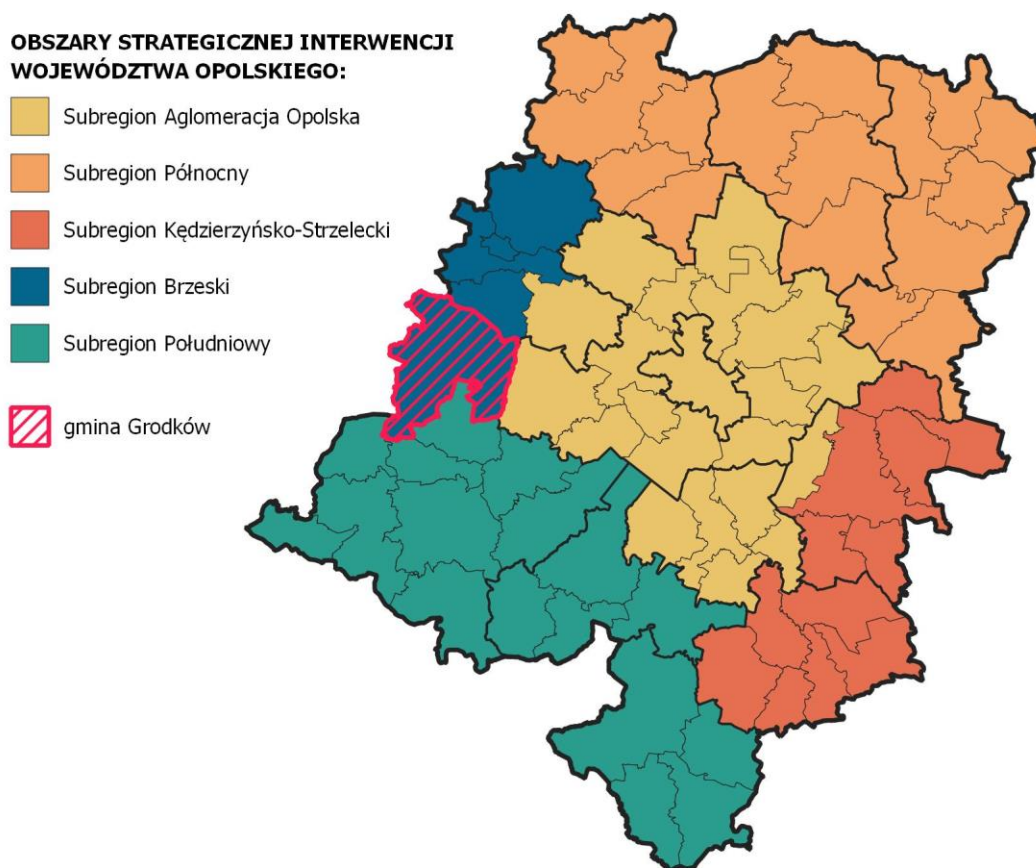
- OSI Subregion Aglomeracja Opolska,
- OSI Subregion Brzeski,
- OSI Subregion Kędzierzyńsko-strzelecki,
- OSI Subregion Północny,
- OSI Subregion Południowy.

Miasto Grodków zaliczane jest do grupy małych miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze, wymagających wsparcia polityką województwa. Gmina jest częścią Subregionu Brzeskiego, którego rdzeniem jest miasto Brzeg wraz ze swoim obszarem funkcjonalnym. Subregion charakteryzuje się dominacją funkcji rolniczej, przy czym obecnie dynamicznie rozwijają się w nim nowe, pozarolnicze

² Art. 5. ust. 6b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2023 poz. 225)

funkcje, co implikuje konieczność podejmowania działań ukierunkowanych na godzenie wysokich walorów przestrzeni z potrzebami nowoczesnego przemysłu, osadnictwa i rolnictwa.

Grafika 1 Obszary strategicznej interwencji województwa opolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

Poniżej wskazane zostały cele polityki przestrzennej i rekomendacje dla OSI Subregion Brzeski w odniesieniu do miast małych tracących funkcje społeczno-gospodarcze, wśród których znajduje się Grodków.

Kształtowanie spójnego systemu przyrodniczego

- Rozwój powiązań systemu przyrodniczego

Ochrona i poprawa jakości środowiska oraz walorów krajobrazowych

- Rozwój nowoczesnej gospodarki odpadami
- Ograniczenie emisji hałasu i poprawa klimatu akustycznego
- Poprawa jakości powietrza
- Ochrona cennych obszarów przyrodniczo-krajobrazowych

Ochrona wysokiego potencjału rolniczej przestrzeni produkcyjnej

- Przeciwdziałanie erozji gleb

Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich

- Kształtowanie przestrzeni dla różnych form aktywności gospodarczej

Wzmocnienie funkcji kulturowych

- Ochrona zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych
- Stanowienie pomników historii
- Tworzenie parków kulturowych

Wzmocnienie konkurencyjności zagospodarowania

- Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej
- Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji turystycznych
- Zwiększenie dostępności do infrastruktury społecznej
- Promowanie kompleksowych rozwiązań rewitalizacyjnych

Wzmocnienie odporności przestrzeni na zagrożenia naturalne

- Bieżące utrzymywanie infrastruktury przeciwpowodziowej
- Prewencyjna ochrona obszarów szczególnego zagrożenia powodzią i wystąpienia ryzyka powodziowego w planach zagospodarowania przestrzennego
- Zwiększenie dyspozycyjności zasobów wodnych i odporności na susze

Wzmocnienie potencjału energetycznego

- Proekologiczna modernizacja gospodarki

Wzmocnienie powiązań funkcjonalno-przestrzennych

- Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportowej (drogowej i kolejowej)
- Kształtowanie systemów ścieżek i szlaków rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą
- Tworzenie warunków dla rozwoju transportu publicznego

Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa powodziowego

- Realizacja działań technicznych związanych ze zbiornikami i ciekami wodnymi

Poprawa ładu przestrzennego

- Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych
- Zwiększanie partycypacji społecznej w działaniach planistycznych
- Ograniczanie rozpraszania zabudowy
- Wprowadzanie rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo publiczne
- Ochrona zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych

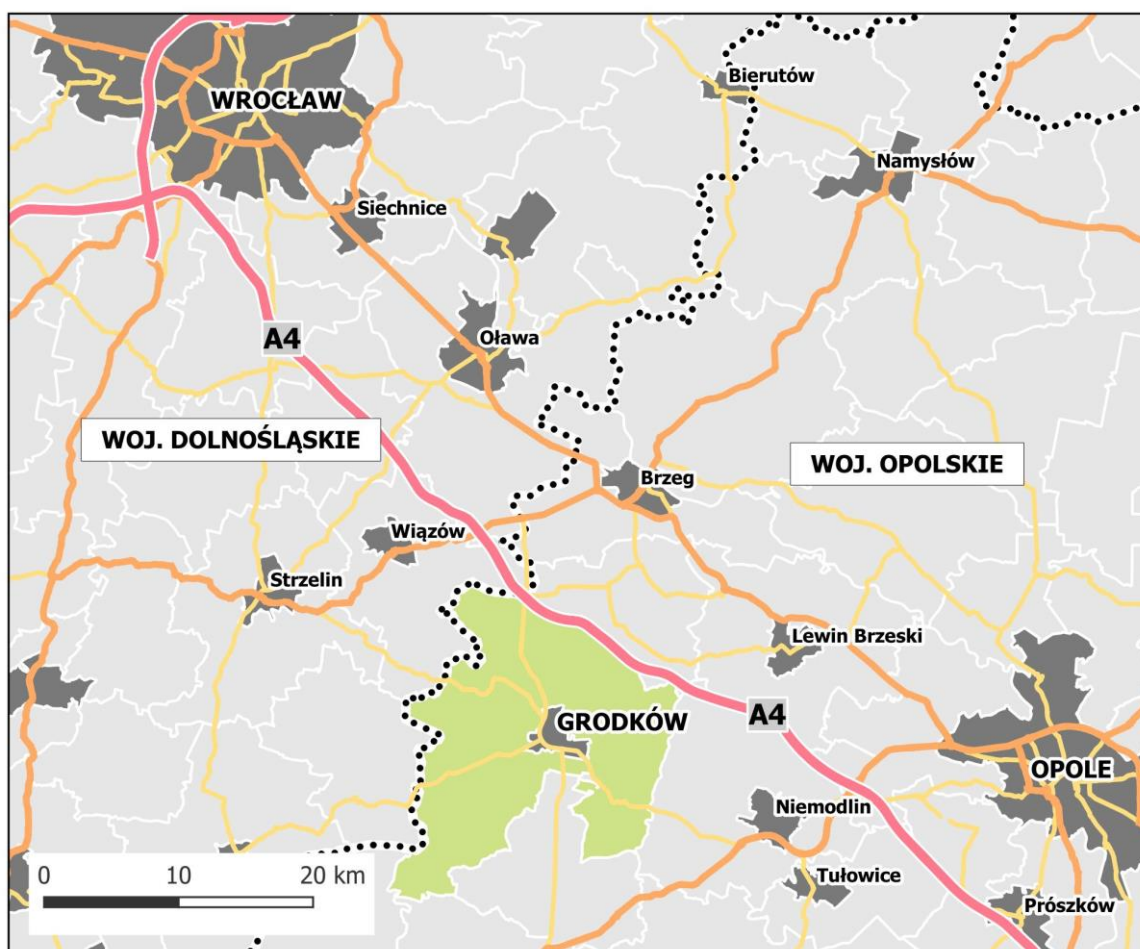
2. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. 2023 r. poz. 40) wskazującego, że Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, z 2022 r. poz. 1079, 1846), przygotowanej na potrzeby tej strategii.

2.1 Charakterystyka gminy

Gmina Grodków to gmina miejsko-wiejska położona w zachodniej części województwa opolskiego, w powiecie brzeskim. W skład gminy wchodzi miasto Grodków wraz z Osiedlem Półwiosek oraz 35 sołectw. Od południa graniczy z gminami: Kamiennik, Pakosławice, Skoroszyce, od wschodu z gminą Niemodlin, a od północy z gminą Olszanka. Zachodnia granica stanowi w części granicę z województwem dolnośląskim.

Grafika 2 Położenie gminy Grodków

Źródło: opracowanie własne

Gmina zlokalizowana jest ok. 50 km na zachód od Opola i ok. 60 km na południowy wschód od Wrocławia, co warunkuje dogodny dostęp do szerokiej oferty miejskiej tych ośrodków. Ponadto, Grodków charakteryzuje się stosunkowo wysoką dostępnością komunikacyjną dzięki przebiegowi autostrady A4 wzdłuż północno-wschodniej granicy gminy, a także sieci dróg wojewódzkich (DW nr 401, DW nr 385, DW nr 378) oraz dróg powiatowych i gminnych.

Struktura przestrzenno-funkcjonalna determinowana jest przez stosunkowo dobre warunki glebowe sprzyjające produkcji rolnej – przeważającą powierzchnię gminy zajmują bowiem użytki rolne z niewielkimi kompleksami leśnymi. Dominacja funkcji rolniczej dotyczy terenów wiejskich, gdzie zabudowa składa się głównie z gospodarstw rolnych oraz obiektów gospodarczych związanych z produkcją rolną i przetwórstwem rolno-spożywczym. Integralnym elementem wiejskiej części gminy są również zespoły rezydencjonalno-folwarczne, dwory i zespoły pałacowo-parkowe, a także pozostałości po grodziskach średniowiecznych stanowiące istotny zasób dziedzictwa kulturowego. Tereny zurbanizowane charakteryzują się znaczną koncentracją zabudowy oraz położeniem w obrębie dolin rzecznych i innych obniżień. Największe zagęszczenie zabudowy charakteryzuje miasto Grodków stanowiące centrum społeczno-gospodarcze i administracyjne gminy.

Gmina Grodków charakteryzuje się również bogatym środowiskiem przyrodniczym. W jej granicach wyznaczono bowiem rezerваты przyrody: „Kokorycz” i „Dębina”, Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Niemodlińskich, użytek ekologiczny „Kanał Młyński” oraz obszar Natura 2000 „Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej”. Duże walory przyrodnicze posiadają także parki, większość których znajduje się w ewidencji i pod opieką wojewódzkiego konserwatora zabytków ze względu na ich wysoką wartość historyczno-kulturową.

2.2 Wnioski z diagnozy strategicznej

Na potrzeby Strategii przeprowadzono diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej gminy Grodków. Analizie podlegały zarówno dane statystyczne i informacje zawarte w dokumentach planistycznych i strategicznych na poziomie lokalnym, ponadlokalnym i krajowym, jak również wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy. Na podstawie przeprowadzonych analiz wypracowano wnioski z diagnozy, które z kolei posłużyły do wyznaczenia kluczowych kierunków rozwoju gminy Grodków.

Analiza danych statystycznych

- W okresie 2012-2021 liczba mieszkańców gminy uległa zmniejszeniu o niecałe 8%, do poziomu 18 269 osób. Według prognoz, w ciągu kolejnych lat liczba mieszkańców nadal będzie się

stopniowo zmniejszać, co jest związane m.in. z negatywnymi zjawiskami w sferze przestrzennej, takimi jak ujemny przyrost naturalny czy ujemne saldo migracji.

- Zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji w gminie Grodków w latach 2017-2021 utrzymywało się na poziomie ujemnym. Jest to niekorzystne zjawisko, mogące świadczyć o niskiej atrakcyjności gminy pod kątem osiedleńczym.
- W gminie odnotowywane jest zjawisko starzenia się społeczności lokalnej. Rokrocznie zwiększa się odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji – w 2021 r. wyniósł on już 19,3%, a więc o 3,4 pp. względem roku 2017.
- W latach 2017-2020 w gminie odnotowano spadek liczby organizowanych imprez, jak i ich uczestników. Ponadto, widoczny jest spadek zainteresowania ofertą lokalnych bibliotek. Może to być wynikiem ograniczeń związanych z pandemią COVID-19 oraz jej negatywnych skutków rzutujących przede wszystkim na sytuację branży kulturalnej i turystycznej.
- Sieć placówek wychowawczo-edukacyjnych w gminie jest stosunkowo dobrze rozwinięta. W gminie działają 3 publiczne i 2 niepubliczne przedszkola, 8 szkół podstawowych oraz Zespół Szkół Ponadpodstawowych będący jednostką powiatową. Współczynnik skolaryzacji w 2021 r. dla gminy osiągnął wartość 93,5%, a więc wyższą od średniej dla powiatu brzeskiego, co może świadczyć o stosunkowo wysokim zainteresowaniu ofertą lokalnych szkół.
- Wyniki egzaminów ósmoklasisty za 2022 r. były podobne do średniej powiatowej i wojewódzkiej. Inaczej sytuacja wygląda w przypadku egzaminów maturalnych – średnie wyniki uzyskane w gminie są znacząco niższe niż te w powiecie i województwie. Uczniowie piszący maturę w 2023 r. uzyskali jednak dużo lepsze wyniki, znacznie przewyższające średnie w powiecie i województwie.
- Liczba osób pobierających świadczenia pomocy społecznej w analizowanym okresie uległa zmniejszeniu. Może to świadczyć m.in. o niższym stopniu ubóstwa wśród mieszkańców gminy lub poprawie warunków ich życia.
- Zasób mieszkaniowy gminy w latach 2017-2021 uległ zmniejszeniu. Zarówno w samym Grodkowie, jak i na obszarze wiejskim brakuje mieszkań na wynajem, co może być jedną z przyczyn zmniejszającej się liczby mieszkańców.
- W ostatnich latach zmniejszeniu uległa również liczba osób pracujących – w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, ich liczba w gminie Grodków jest zdecydowanie niższa na tle powiatu brzeskiego i województwa opolskiego. Wynika to przede wszystkim ze sposobu definiowania osób pracujących przez GUS – nie są do nich zaliczane m.in. osoby pracujące w indywidualnych gospodarstwach rolnych, co jest często głównym źródłem dochodu na obszarach wiejskich.

- W tym samym czasie liczba bezrobotnych także uległa zmniejszeniu. W strukturze bezrobotnych dominowali długotrwale bezrobotni oraz osoby bez kwalifikacji zawodowych. Spadek poziomu bezrobocia może świadczyć o poprawiającej się sytuacji na lokalnym rynku pracy.
- Budżet gminy w latach 2017-2021 przedstawiał się korzystnie – dochody rokrocznie przewyższały wydatki. Ponadto, największą część budżetu stanowiły dochody własne, których głównym źródłem był podatek dochodowy od osób fizycznych.
- Sieć wodociągowa na terenie gminy jest bardzo dobrze rozwinięta – dostęp do niej mają niemal wszyscy mieszkańcy. Inaczej sytuacja przedstawia się w przypadku sieci kanalizacyjnej – na obszarze wiejskim gminy dostępność tej sieci jest zdecydowanie niższa, podobnie jak sieci gazowej.

Analiza wyników badania ankietowego

- Respondenci mają różne opinie na temat zamieszkiwanej gminy – około 58% z nich uważa, że gmina to dobre miejsce do życia. Odmiennego zdania są niemal 32% osób biorących udział w badaniu.
- Odpowiedzi ankietowanych dotyczące planów migracyjnych odzwierciedlają ich opinie na temat gminy – około 58% chce pozostać w gminie w ciągu najbliższych 5 lat, pozostała część planuje wyjechać.
- Wśród różnych aspektów funkcjonowania gminy, ankietowani mieszkańcy najlepiej oceniają: odbiór odpadów komunalnych, zabezpieczenie gminy przed hałasem, jakość nauczania w szkołach oraz przepustowość głównych tras komunikacyjnych w godzinach szczytu. Najgorzej natomiast oceniane są aspekty takie jak: dostęp do lekarzy rodzinnych i specjalistów, możliwość znalezienia satysfakcjonującej pracy, wysokość zarobków, dostępność tras rowerowych oraz transportu publicznego.
- Katalog zauważanych problemów społecznych w gminie jest szeroki. Ponad połowa ankietowanych wskazuje na problemy takie jak: migracje młodych mieszkańców, niska aktywność społeczna, alkoholizm oraz zaśmiecanie okolicy.
- Jako główną mocną stronę gminy respondenci wskazują przede wszystkim lokalizację, w tym położenie blisko autostrady.
- Jako największą słabą stronę mieszkańcy wskazują natomiast na brak atrakcyjnej pracy, brak ciekawej oferty spędzania czasu wolnego, a także niski dostęp do usług medycznych. Uważają, że należy przede wszystkim pozyskać nowych inwestorów, poszerzyć istniejący rynek pracy, aby podnieść jakość życia w gminie.

- Ankietowani wskazali, że najkorzystniejszym kierunkiem rozwoju gminy jest atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego oraz silna gospodarka – te dwa kierunki zaznaczyło ponad 50% respondentów.

2.3 Analiza SWOT

W celu identyfikacji potrzeb i potencjalnych kierunków rozwoju gminy Grodków, przeprowadzono analizę SWOT, na drodze której określono wewnętrzne i zewnętrzne czynniki mające wpływ na dalszy rozwój lokalny. Analiza ta opiera się na zestawieniu mocnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń na nią oddziałujących.

Mocne strony	Słabe strony
Wysoka dostępność komunikacyjna – przebieg dróg wojewódzkich nr 378, 385 i 401, autostrady A4 i linii kolejowej nr 288, stwarzających możliwości dostępu m.in. do Opola i Wrocławia	Niekorzystne trendy demograficzne w latach 2017-2021 – ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji, starzenie się społeczeństwa
Działalność Ośrodka Kultury i Rekreacji w Grodkowie oraz Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej im. Józefa Elsnera w Grodkowie, w tym szeroka oferta zajęć tematycznych, kół zainteresowań oraz imprez cyklicznych	Niska dostępność mieszkań, zła sytuacja na lokalnym rynku nieruchomości
Wysokie walory kulturowe i historyczne oraz przyrodnicze	Niekorzystna sytuacja na lokalnym rynku pracy – wysoki odsetek bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (5,1%), wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych (52,5%)
Stosunkowo wysoka dostępność oferty opiekuńczo-wychowawczej	Niska atrakcyjność lokalnego rynku pracy – małe zróżnicowanie dostępnych miejsc pracy, problemy ze znalezieniem satysfakcjonującego zatrudnienia
Korzystne warunki do rozwoju rolnictwa, produkcji żywności i przetwórstwa oraz rozwoju agroturystyki	
Dobrze rozwinięta sieć placówek szkolnych, wysoki poziom kształcenia w lokalnych szkołach	Nierównomierny dostęp do sieci kanalizacyjnej i gazowej – niska dostępność infrastruktury na terenach wiejskich
Spadek zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej	Niski poziom skomunikowania poszczególnych miejscowości gminy, niska dostępność transportu zbiorowego

Mocne strony	Słabe strony
Stosunkowo wysoki udział powierzchni gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	Słabo rozwinięta sieć ścieżek i dróg rowerowych
Funkcjonowanie podstrefy Specjalnej Wałbrzyskiej Strefy Ekonomicznej	
Dostępność terenów inwestycyjnych w pobliżu węzła na autostradzie A4	Niedostateczna oferta spędzania czasu wolnego, niewielka liczba miejsc o funkcjach rekreacyjnych
Korzystne warunki do rozwoju turystyki, zwłaszcza turystyki weekendowej i agroturystyki	
Stosunkowo wysoki poziom przedsiębiorczości - wzrastająca liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (1 342 osoby w 2021 r.) oraz liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy (1 807 podmiotów w 2021 r.)	
Spadek liczby osób bezrobotnych w latach 2017-2021	Niedostatecznie wykorzystany potencjał rozwoju funkcji turystycznych gminy na bazie dziedzictwa kulturowego i atrakcyjnego środowiska przyrodniczego
Potencjał do rozwoju infrastruktury społecznej na bazie istniejących placówek opieki zdrowotnej, społecznej i bezpieczeństwa publicznego	
Doświadczenie kadry Urzędu Gminy w aplikowaniu o środki zewnętrzne	

Szanse	Zagrożenia
Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na finansowanie przedsięwzięć rozwojowych	Odptyw ludności, zwłaszcza młodych osób z regionu
Wzrastające zainteresowanie turystyką weekendową i agroturystyką	Prognozowane dalsze nasilanie się niekorzystnych tendencji i zmian w strukturze demograficznej – starzenie się społeczeństwa, ujemny przyrost naturalny
Potencjał do rozwoju odnawialnych źródeł energii (tereny inwestycyjne, sprzyjające warunki klimatyczne)	Niestabilna polityka państwa, częste zmiany w systemie prawnym, reformy podatkowe
Wykorzystanie potencjału autostrady A4 poprzez zagospodarowywanie terenów inwestycyjnych przy drodze	Rosnąca inflacja oraz trudności w przewidzeniu tempa jej dalszego narastania
	Wysokie koszty przeznaczania terenów stanowiących grunty o wysokiej klasie bonitacyjnej gleb pod inwestycje (odrolnienie powierzchni pod inwestycje)
Działalność organizacji pozarządowych oraz ich zaangażowanie w dalszy rozwój gminy	Postępujący kryzys klimatyczny i możliwość wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych (suszy, nawałnych deszczy, silnych wiatrów, powodzi)
	Dynamicznie zmieniająca się sytuacja geopolityczna, zwłaszcza związana z konfliktem zbrojnym w Ukrainie

3. Część strategiczna

3.1 Wizja i misja rozwoju gminy

Misja stanowi główny cel rozwoju gminy w perspektywie 2031 roku i definiuje główny kierunek, w jakim powinny zmierzać wszystkie działania podejmowane w ramach planów strategicznych. Zawarte w misji założenia stanowią odpowiedź na zidentyfikowane na drodze diagnozy deficyty i wyzwania oraz opierają się na wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowaniach sprzyjających rozwojowi.

MISJA

Kreowanie konkurencyjności gminy Grodków jako dobrego miejsca do życia poprzez podnoszenie jakości usług publicznych i społecznych, wzmocnienie lokalnej gospodarki oraz zapewnienie zrównoważonego rozwoju wszystkich miejscowości gminy.

Misja rozwoju gminy Grodków w perspektywie 2030 roku jest spójna z misją Urzędu Miejskiego w Grodkowie określoną w oparciu o ustawowe zadania, na bazie kierunków rozwoju gminy, potrzeb lokalnej wspólnoty samorządowej oraz z uwzględnieniem analizy szans i zagrożeń z tym związanych:

„Misją Urzędu jest jak najlepsze realizowanie zasad samorządności lokalnej ukierunkowane na stałe podnoszenie poziomu życia mieszkańców, a w szczególności świadczenie usług administracyjnych i municypalnych jak najwyższej jakości oraz realizacja i wspieranie działań na rzecz rozwoju gminy”³.

³ Zarządzenie nr BR.120.6.2019 Burmistrza Grodkowa z dnia 16 stycznia 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli zarządczej w Urzędzie Miejskim w Grodkowie

Wizja natomiast to koncepcja stanu gminy w roku 2031, a więc obraz przyszłości, którą na drodze realizacji założeń strategicznych będzie kreować samorząd lokalny wspólnie z mieszkańcami, podmiotami gospodarczymi oraz innymi partnerami. Wizja jest ściśle powiązana z misją i stanowi opis efektów zaplanowanych w Strategii działań, a jej założenia odpowiadają oczekiwaniom, potrzebom i aspiracjom wszystkich interesariuszy.

WIZJA

W 2031 roku gmina Grodków jest dobrym miejscem do życia, gwarantującym szeroki dostęp do wysokiej jakości usług publicznych. Dzięki skutecznej interwencji strategicznej udało się ograniczyć odpływ mieszkańców i zachęcić nowe osoby do osiedlania się w gminie. Wykorzystaliśmy swój potencjał w postaci rozbudowanej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz bogatego dziedzictwa historyczno-kulturowego i zasobów przyrodniczych, na bazie których stworzyliśmy atrakcyjną ofertę spędzania wolnego czasu oraz wsparliśmy rozwój funkcji turystycznych gminy.

Gmina korzysta na dogodnym położeniu w pobliżu większych aglomeracji oraz wysokiej dostępności komunikacyjnej wynikającej z przebiegu autostrady A4. Oferuje swoim mieszkańcom łatwy i szybki dostęp do szerokiej oferty usług publicznych i różnorodnego rynku pracy, przy jednoczesnym zapewnieniu ciszy, spokoju i bezpieczeństwa charakterystycznych dla mniejszych miejscowości. Zrównoważony rozwój przestrzenny, harmonijna rozbudowa infrastruktury wraz ze stopniowym zwiększaniem zasobów mieszkaniowych pozwoliła na kształtowanie dogodnych warunków do życia, dzięki czemu gmina stale przyciąga nowych mieszkańców.

Założenia wizji i misji rozwoju gminy Grodków zostały wypracowane jako odpowiedź na zidentyfikowane potencjały i wyzwania oraz stanowią podstawę do sformułowania celów strategicznych i szczegółowych kierunków działań strategicznych.

3.2 Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. pkt 1) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym*.

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę strategiczną oraz badania i konsultacje społeczne odnoszące się do sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy oraz płynące z wymienionych prac wnioski, wypracowana została koncepcja strategiczna, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego. W przyjętej koncepcji rozwoju skupiono uwagę na trzech obligatoryjnych wymiarach planowania strategicznego, zapewniających wielowymiarowy rozwój gminy. Wymiary

te odwołują się do potrzeb i wyzwań uwzględniających trzy sfery: społeczną, gospodarczą i przestrzenną.

Nadrzędne znaczenie w określeniu celów strategicznych miało wykorzystanie potencjałów rozwojowych gminy Grodków oraz niwelacja możliwych zagrożeń mających wpływ na ich wykorzystanie. Ponadto, cele uwzględniają kierunki działań zaplanowane w Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030, dzięki czemu ich realizacja przyczyni się także do osiągnięcia przyjętej wizji rozwoju całego województwa.

**Cel
strategiczny
1****Tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności
gospodarczej**

Cel strategiczny 1. został wypracowany jako odpowiedź na niekorzystną sytuację na lokalnym rynku pracy. Znacząca część respondentów biorących udział w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby Strategii wskazuje bowiem na małe zróżnicowanie dostępnych miejsc pracy oraz problemy ze znalezieniem satysfakcjonującego zatrudnienia jako główne problemy dotyczące gminę Grodków.

Gmina Grodków ma charakter gminy rolniczo-przemysłowej, przy czym w ostatnich latach funkcje rolnicze słabną, pozostając wciąż jednak wyróżnikiem terenów wiejskich. Mieszkańcy miasta znajdują zatrudnienie przede wszystkim w lokalnych przedsiębiorstwach, zwłaszcza produkcyjnych i handlowo-usługowych, a także poza granicami gminy. Z przeprowadzonej diagnozy strategicznej wynika, iż mimo stopniowo wzrastającej liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Grodków, struktura gospodarcza nie jest dostatecznie zróżnicowana, przez co mieszkańcy mają ograniczone możliwości rozwoju zawodowego zgodnie z indywidualnymi preferencjami. Rosnący poziom przedsiębiorczości mieszkańców jest jednak istotnym aspektem, który odpowiednio wykorzystany, będzie stanowił istotny potencjał rozwojowy gminy.

Aktywizacja rynku pracy, pozyskiwanie inwestorów oraz zwiększanie atrakcyjności oferty inwestycyjnej gminy jest jednym z kluczowych kierunków dalszego rozwoju gminy – działania ukierunkowane na poprawę sytuacji gospodarczej przełożą się bowiem nie tylko na polepszenie kondycji finansowej gminy, ale również podniesienie jakości życia jej mieszkańców. Istotnym elementem interwencji będzie wykorzystanie potencjału rozwojowego gminy w postaci dogodnych warunków do rozwoju rolnictwa oraz przetwórstwa spożywczego, a także cennych zasobów przyrodniczych i kulturowych, na bazie których możliwe jest wypracowanie katalogu produktów lokalnych i atrakcyjnej oferty turystycznej. Wśród kluczowych potencjałów wymienia się tutaj przede wszystkim tereny i obiekty chronione – zarówno rezerваты przyrody (rezerваты leśne „Kokorycz” i „Dębina”), Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Niemodlińskich oraz obszar Natura 2000 „Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej”, jak i zabytkowe obiekty sakralne, zespoły rezydencjonalno-folwarczne oraz parki dworskie.

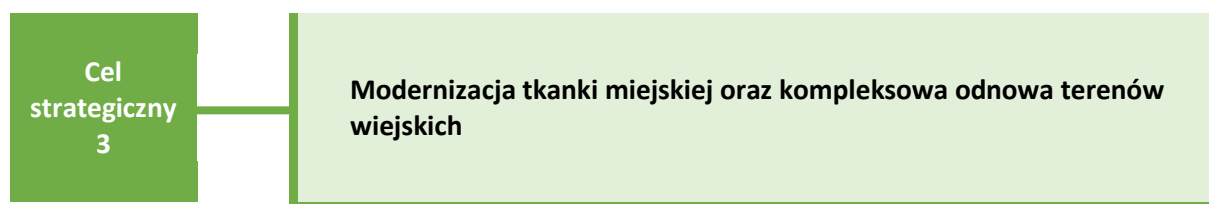
Ponadto, szansą na dywersyfikację i wzmocnienie lokalnej gospodarki jest dostępność terenów inwestycyjnych w pobliżu węzła na autostradzie A4, a także funkcjonowanie podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

**Cel
strategiczny
2**
Kreowanie konkurencyjności gminy jako dobrego miejsca do życia

Interwencja zaplanowana w ramach 2. celu strategicznego stanowi natomiast odpowiedź na negatywne zjawiska w sferze demograficznej zidentyfikowane na drodze diagnozy strategicznej. Analiza sytuacji demograficznej i społecznej wykazała bowiem niekorzystne tendencje związane z ruchem naturalnym i ruchem migracyjnym ludności w latach 2012-2021. Od 2021 r. populacja gminy Grodków zmniejszyła się o niemal 8%, co było związane przede wszystkim z ujemnym saldem migracji (-1,3 na 1000 mieszkańców w 2021 r.) oraz przyrostem naturalnym (-8,7 na 1000 mieszkańców w 2021 r.). Tendencje te mogą wskazywać na obniżającą się atrakcyjność osiedleńczą gminy oraz postępujący proces depopulacji, który widoczny jest w całym kraju.

Istotnym problemem dotyczącym zarówno gminę Grodków, jak i kraj, jest również proces starzenia się społeczeństwa. W 2021 r. 19,3% populacji gminy stanowiły osoby powyżej 65. roku życia, co w porównaniu do roku 2017 daje wzrost na poziomie 3,4 pp. Wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym implikuje konieczność dostosowania infrastruktury technicznej i rozwoju oferty usług publicznych zgodnie z potrzebami tej grupy mieszkańców.

W celu ograniczenia negatywnych zjawisk w sferze demograficznej, wypracowano interwencję ukierunkowaną na kreowanie konkurencyjności gminy Grodków jako dobrego miejsca do życia. Realizacja działań związanych z rozwojem katalogu dostępnych usług publicznych i społecznych oraz podnoszeniem ich jakości przyczynią się bowiem do podniesienia atrakcyjności gminy poprzez kształtowanie dogodnych warunków do mieszkania, zakładania rodziny, prowadzenia działalności gospodarczej, czy spędzania czasu wolnego i samorealizacji. Dobrze rozwinięta baza placówek oświatowych, podmiotów opieki zdrowotnej, społecznej i bezpieczeństwa publicznego w Grodkowie stanowi istotny potencjał do dalszego rozwoju oferty gminnej na bazie obecnej infrastruktury. Kluczowe znaczenie ma również funkcjonowanie Ośrodka Kultury i Rekreacji w Grodkowie oraz organizacji pozarządowych, których działalność ukierunkowana jest na zwiększanie poziomu partycypacji mieszkańców w życiu społecznym.

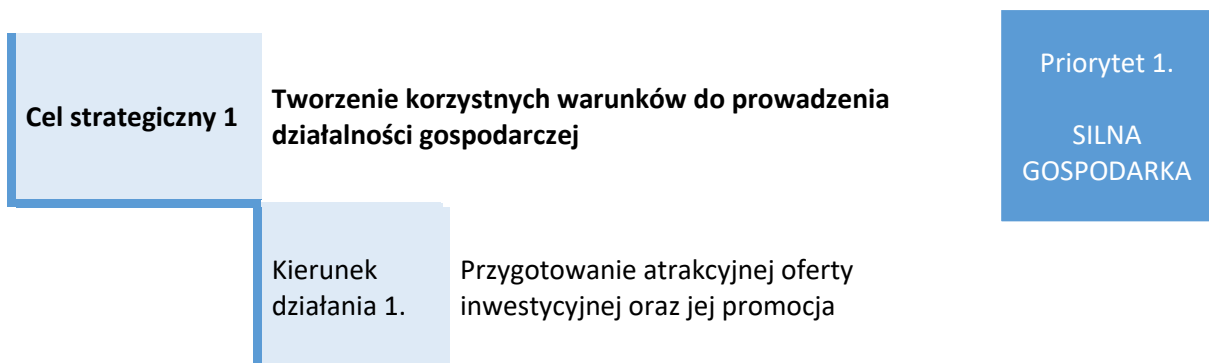

Interwencja ukierunkowana na poprawę sytuacji przestrzennej gminy Grodków zakłada modernizację tkanki miejskiej i kompleksową odnowę terenów wiejskich, co przyczyni się do zwiększenia poziomu integracji przestrzennej gminy oraz zapewni jej zrównoważony rozwój. Na drodze diagnozy strategicznej zidentyfikowano bowiem znaczące różnice w stopniu wyposażenia w podstawową infrastrukturę techniczną między obszarem miejskim i wiejskim gminy, co jest widoczne zwłaszcza w przypadku sieci kanalizacyjnej oraz gazowej. Podczas gdy z tych sieci korzystają niemal wszyscy mieszkańcy miasta Grodkowa, ok. 35% mieszkańców terenów wiejskich nie ma dostępu do sieci kanalizacyjnej, a prawie żaden z nich nie korzysta z sieci gazowej. Sytuacja ta w znacznym stopniu warunkuje jakość i komfort życia, dlatego ważne jest dalsze rozwijanie infrastruktury i zapewnianie jej wysokiej dostępności. Co więcej, z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, iż mieszkańcy biorący w nim udział stosunkowo źle oceniają dostępność i stan tras rowerowych oraz transportu publicznego, co również ma znaczenie dla zachowania integracji przestrzennej gminy. W celu zapobiegania zjawisku wykluczenia społecznego dotyczącego przede wszystkim osoby nieposiadające własnego samochodu, kluczowe jest rozwijanie systemu komunikacyjnego gminy.

3.3 Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. pkt 2) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych*.

Kierunki działań określają narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych. Zostały opracowane jako odpowiedź na potrzeby rozwojowe gminy Grodków i wskazują sposoby przezwyciężenia najważniejszych barier oraz maksymalnego wykorzystania potencjałów. Poniżej zestawiono cele strategiczne wraz z priorytetami wyznaczającymi kluczowe kierunki interwencji.

Kierunek działania 2.	Wspieranie aktywności zawodowej i przedsiębiorczości
Kierunek działania 3.	Rozwój funkcji turystycznych

Priorytet 1: Silna gospodarka

Cel strategiczny 1. Tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej skupia się na wzmocnieniu lokalnej gospodarki. Działania podejmowane dla osiągnięcia celu ukierunkowane będą zatem na przygotowanie i promocję oferty inwestycyjnej gminy oraz wspieranie aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców. Kluczowe jest przy tym wsparcie rolnictwa, które stanowi dominujący sektor gospodarki gminy, a także rozwoju branży przetwórstwa spożywczego w oparciu o lokalne zasoby. Wykorzystanie potencjału w postaci dogodnych warunków do produkcji rolnej przyczyni się bowiem do wzmocnienia lokalnej gospodarki oraz da szansę na jej dalszy rozwój.

Ze względu na dobrą dostępność komunikacyjną gminy wynikającą m.in. z przebiegu dróg wojewódzkich nr 378, 385 i 401, autostrady A4 i linii kolejowej nr 288, gmina Grodków ma również szansę na przyciągnięcie nowych inwestorów, których działalność przyczyniłaby się do dywersyfikacji jej struktury gospodarczej. Odpowiednie przygotowanie i udostępnienie terenów inwestycyjnych oraz wsparcie przedsiębiorców na kluczowych etapach procesu inwestycyjnego stanowi zatem jeden z podstawowych punktów interwencji strategicznej. W celu maksymalnego wykorzystania potencjału związanego z lokalizacją gminy, ważne jest również rozwijanie sieci dróg oraz systemu transportu.

Ponadto, istotnym potencjałem gminy Grodków jest bogate środowisko przyrodnicze, a także cenne zasoby kulturowe w postaci obiektów zabytkowych, których odpowiednie wykorzystanie może stanowić podstawę do rozwoju funkcji turystycznych w gminie. Większe natężenie ruchu turystycznego z kolei przyczyni się do dywersyfikacji lokalnej gospodarki i powstawania nowych miejsc pracy związanych z branżą gastronomiczną, noclegową czy kulturalno-rekreacyjną. Podstawą interwencji będzie dobrze rozwinięta gminna baza infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, a także szeroka oferta wydarzeń kulturalnych, w oparciu o którą możliwe jest budowanie katalogu atrakcji turystycznych, skierowanych przede wszystkim do wielbicieli aktywnego wypoczynku oraz pasjonatów historii i kultury. Istotnym elementem będzie tworzenie pieszych i rowerowych szlaków turystycznych – ich wyznaczenie, znakowanie oraz uzupełnianie o niezbędną infrastrukturę. Ich celem będzie wyeksponowanie i udostępnienie do zwiedzania m.in. obiektów zabytkowych (przede wszystkim

architektury sakralnej) i parków dworskich z cennymi drzewostanami. W rezultacie możliwe będzie wypracowanie konkurencyjnego produktu turystycznego, promującego wyjątkowe zasoby historyczno-kulturowe i przyrodnicze gminy Grodków.

Cel strategiczny 2	Kreowanie konkurencyjności gminy jako dobrego miejsca do życia		
	Kierunek działania 4.	Aktywna polityka mieszkaniowa	Priorytet 2. OFERTA MIESZKANIOWA
	Kierunek działania 5.	Budowanie zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego	Priorytet 3. CZAS WOLNY
	Kierunek działania 6.	Wysoka jakość edukacji i rozwój oferty usług opiekuńczo-wychowawczych	Priorytet 4. USŁUGI PUBLICZNE I SPOŁECZNE
	Kierunek działania 7.	Podnoszenie standardów usług społecznych	Priorytet 5. ZINTEGROWANA WSPÓLNOTA LOKALNA
	Kierunek działania 8.	Wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego	

Cel strategiczny 2 skupia się na kreowaniu konkurencyjności gminy Grodków jako dobrego miejsca do życia. Jego osiągnięcie będzie możliwe dzięki interwencji ukierunkowanej na 5 priorytetów, obejmujących: ofertę mieszkaniową, czas wolny, usługi publiczne i społeczne oraz zintegrowaną wspólnotę lokalną.

Priorytet 2: Oferta mieszkaniowa

Podstawą zaplanowanej interwencji będzie budowanie dogodnych warunków do życia poprzez kształtowanie atrakcyjnej polityki mieszkaniowej wraz z harmonijnym rozwojem podstawowej infrastruktury sieciowej, co przyczyni się do podniesienia komfortu i jakości życia mieszkańców. Co więcej, wzmocnienie konkurencyjności oferty mieszkaniowej przy jednoczesnym rozbudowywaniu

oferty usług społecznych i publicznych znacząco zwiększy atrakcyjność osiedleńczą gminy Grodków, a tym samym pozwoli na ograniczenie zjawiska depopulacji.

Priorytet 3: Czas wolny

Jakość i dostępność oferty spędzania czasu wolnego wpływa na poziom zadowolenia mieszkańców oraz warunkuje możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Interwencja w tej sferze zakłada wykorzystanie potencjału gminy m.in. w postaci zasobów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego, na bazie których możliwe będzie wypracowanie atrakcyjnej oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, skierowanej zarówno do mieszkańców gminy, jak i odwiedzających ją turystów w każdym wieku. Zaplanowane działania uwzględniają m.in. rozwój terenów zielonych i infrastruktury rekreacyjno-sportowej, co urozmaici ofertę spędzania czasu wolnego oraz stworzy możliwości do zacieśniania więzi społecznych w oparciu o aktywności na świeżym powietrzu. Ponadto, istotnym potencjałem w tym obszarze jest działalność Ośrodka Kultury i Rekreacji w Grodkowie oraz Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej im. Józefa Elsnera w Grodkowie. Oferta instytucji kultury w Grodkowie jest szeroka, stanowią one przestrzeń do obcowania z kulturą i literaturą, a także budowania więzi społecznych. Istotnym wyzwaniem w kwestii rozwijania kapitału społecznego jest motywowanie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym gminy, stymulowanym właśnie przez działalność Ośrodka Kultury oraz Biblioteki. Z uwagi na fakt, iż kultura odgrywa ważną rolę w procesie rozwoju osobistego i kształtowania postaw społecznych, dostęp do niej jest istotny zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych oraz w wieku senioralnym. Ważne jest zatem rozwijanie oferty zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami osób z różnych grup wiekowych, a także jej szeroka promocja i animowanie uczestnictwa w życiu kulturalnym, co pozwoli na zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działalność społeczną i artystyczną, a tym samym zwiększenie poziomu integracji społecznej.

Priorytet 4: Usługi publiczne i społeczne

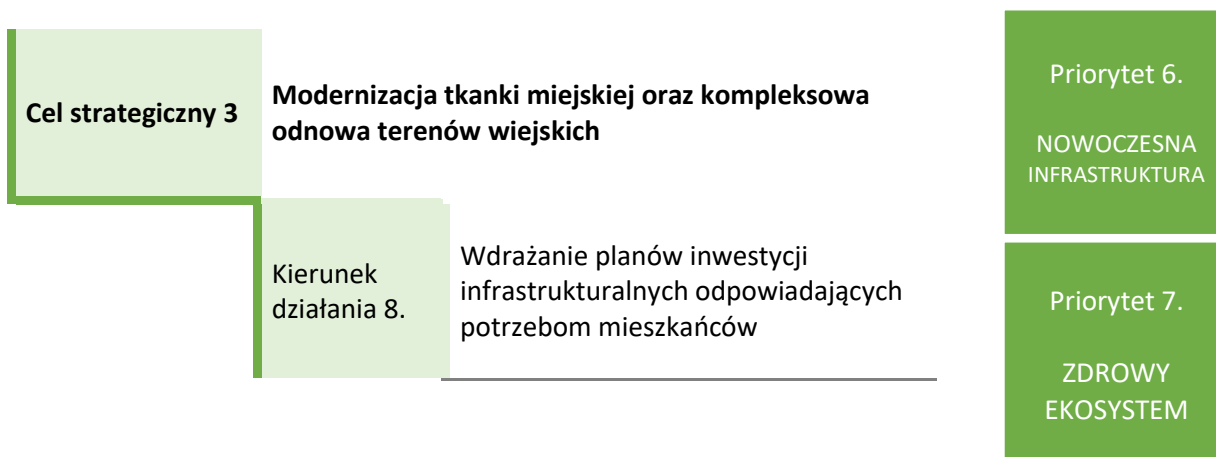
Kluczowym elementem działań strategicznych w sferze społecznej będzie również rozwijanie oferty usług publicznych i społecznych, których dostępność w znacznym stopniu warunkuje poziom życia w gminie. Istotną rolę odgrywa tutaj oferta kształcenia oraz oferta usług opiekuńczo-wychowawczych, które stanowią jedną z kluczowych dziedzin życia społecznego. Z uwagi na fakt, iż realizacja zadań z zakresu oświaty powinna uwzględniać oczekiwania i potrzeby szerokiej grupy odbiorców – zarówno dzieci i młodzieży, jak i rodziców, opiekunów oraz nauczycieli – gmina Grodków kompleksowo wdraża szereg działań ukierunkowanych na skuteczniejsze, bardziej efektywne i profesjonalne zarządzanie oświatą. W celu zagwarantowania nowoczesnej i wszechstronnej edukacji, interwencja zakłada

m.in. modernizację i doposażanie placówek szkolnych i przedszkolnych, co pozwoli na stworzenie odpowiedniej bazy infrastrukturalnej, niezbędnej do budowania warunków sprzyjających optymalnemu rozwojowi dzieci i młodzieży. Ponadto, istotnym wyzwaniem jest gwarantowanie dostępu do wysokiej jakości kształcenia uczniom ze szczególnymi potrzebami, a także wspieranie podnoszenia kompetencji dzieci i młodzieży oraz rozwijania ich talentów i zainteresowań zgodnie z indywidualnymi aspiracjami.

Kolejnym ważnym aspektem jest wzmacnianie kapitału społecznego oraz zapewnianie odpowiedniego wsparcia wszystkim mieszkańcom gminy, niezależnie od wieku, czy grupy społecznej, do której należą. Ze względu na zmiany w strukturze demograficznej, związane głównie z postępującym zjawiskiem starzenia się społeczeństwa, szczególne znaczenie mają przede wszystkim działania ukierunkowane na rozwój usług dostosowanych do potrzeb seniorów, jak również wsparcie rodziny jako podstawowej jednostki społecznej.

Priorytet 5: Zintegrowana wspólnota lokalna

W odpowiedzi na zmiany w strukturze demograficznej gminy, wypracowano również katalog zadań związanych z zapobieganiem marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, co przyczyni się do kształtowania zintegrowanej wspólnoty lokalnej. Zakłada się, że bazą do wzmacniania więzi społecznych oraz budowania tożsamości lokalnej w gminie Grodków, będzie baza infrastrukturalna w postaci świetlic wiejskich oraz przestrzeni publicznych sprzyjających nawiązywaniu kontaktów sąsiedzkich, czy podejmowania inicjatyw ukierunkowanych na pobudzanie i wzmacnianie aktywności obywatelskiej. W tym zakresie kluczowe jest ponadto inicjowanie i wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi, w tym m.in. z klubami sportowymi, jednostkami ochotniczej straży pożarnej, fundacjami i stowarzyszeniami, których działalność przyczynia się do kształtowania zintegrowanej wspólnoty lokalnej.

Kierunek działania 9.	Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatycznych	Priorytet 8. PRZESTRZEŃ
Kierunek działania 10.	Podnoszenie jakości przestrzeni publicznych oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego	

Istotnym elementem interwencji strategicznej w gminie Grodków jest zapewnienie jej integracji przestrzennej, m.in. poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej oraz podejmowanie inwestycji rozwojowych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Priorytet 6: Nowoczesna infrastruktura

W ramach Celu 3 wyznaczono priorytet Nowoczesna infrastruktura, który skupia się na wdrażaniu planów inwestycji infrastrukturalnych odpowiadających potrzebom mieszkańców. Interwencja zakłada zatem m.in. rozbudowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, co przyczyni się nie tylko do podniesienia komfortu i jakości życia mieszkańców, lecz również wpłynie na ograniczenie przedostawania się zanieczyszczeń do środowiska. Ponadto, wśród kluczowych działań znajdują się te ukierunkowane na zapobieganie zjawisku wykluczenia komunikacyjnego, skupiające się nie tylko na rozwoju infrastruktury drogowej, lecz również usprawnieniu systemu transportowego.

Priorytet 7: Zdrowy ekosystem

Ze względu na postępujący kryzys klimatyczny, niezbędna jest realizacja działań ukierunkowanych na ochronę środowiska i przystosowanie obszaru gminy do zachodzących zmian klimatu oraz jej uodparnianie na ich negatywne skutki. Szczególny nacisk kładzie się tutaj na rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury oraz wspieranie działalności jednostek ratowniczych, które odgrywają ważną rolę w walce z następstwami ekstremalnych zjawisk pogodowych i zagrożeniami powodzi, podtopień czy pożarów.

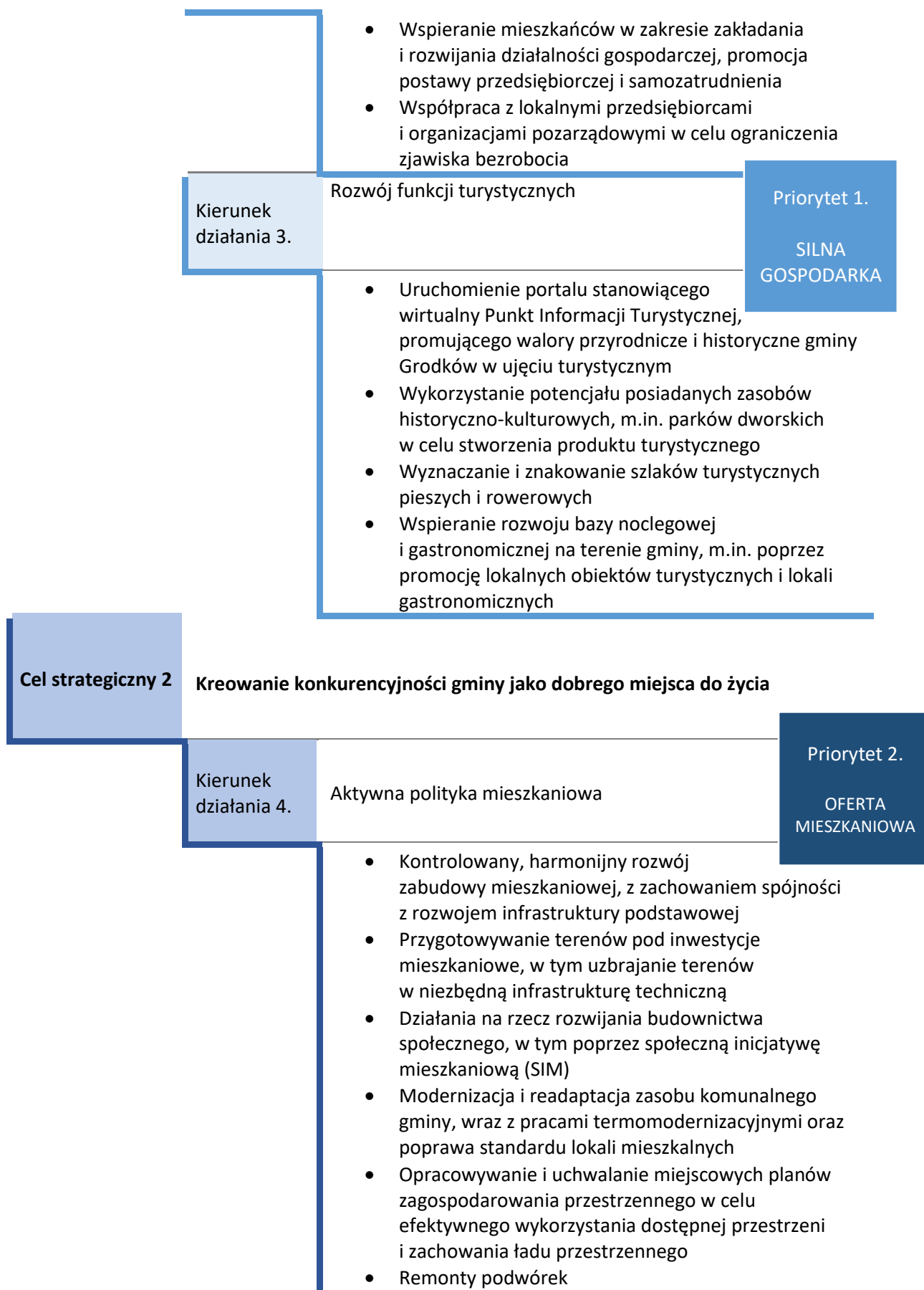
Priorytet 8: Przestrzeń

Poza rozwojem i usprawnieniem systemu gospodarki komunalnej, istotne znaczenie dla dalszego rozwoju gminy Grodków ma także podnoszenie jakości przestrzeni publicznych oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego, które stanowią istotny potencjał do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Porządkowanie i zagospodarowywanie miejsc sprzyjających integracji, nie tylko przyczyni się do budowania i wzmacniania więzi społecznych, ale również wpłynie na zadowolenie

mieszkańców z większej dostępności terenów do wypoczynku i spędzania czasu wolnego. Istotnym elementem jest także renowacja obiektów zabytkowych i utrzymywanie wysokiego poziomu estetyki przestrzeni publicznych, w tym murów miejskich oraz cennych założeń parkowych.

Poniżej zestawiono kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych zaplanowanych w ramach Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031 wraz z kluczowymi zadaniami.

Cel strategiczny 1	Tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej	Priorytet 1. SILNA GOSPODARKA
Kierunek działania 1.	Przygotowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej oraz jej promocja • Uzbrajanie terenów inwestycyjnych w podstawową infrastrukturę techniczną • Zapewnianie wsparcia przedsiębiorcom na kluczowych etapach procesu inwestycyjnego i kwestiach proceduralnych • Wykorzystanie potencjału Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefa Grodków oraz wspieranie jej dalszego rozwoju • Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów o wysokim potencjale i atrakcyjności inwestycyjnej	
Kierunek działania 2.	Wspieranie aktywności zawodowej i przedsiębiorczości • Wspieranie działalności lokalnych przedsiębiorstw i ich promocja w celu wzmocnienia ich pozycji rynkowej • Wspieranie inicjatyw zmierzających do modernizacji sektora rolniczego oraz rozwoju sektora przetwórstwa spożywczego • Wspieranie rozwoju zaplecza infrastrukturalnego oraz bazy gastronomicznej i noclegowej na potrzeby wzmocnienia funkcji turystycznych gminy • Wspieranie działalności istniejących i nowo powstających gospodarstw agroturystycznych • Inicjowanie i wspieranie organizacji szkoleń, kursów i warsztatów rozwijających kompetencje uczestników rynku pracy	Priorytet 1. SILNA GOSPODARKA

Kierunek działania 5.	Budowanie zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego	Priorytet 3. CZAS WOLNY
	• Modernizacja i rozbudowa obiektów kulturalnych, w tym m.in. remont budynku kina oraz budynku domu kultury • Rozwój sieci ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (m.in. wiatami, ławkami, stacjami ładowania rowerów elektrycznych) • Poprawa jakości i dostępności oferty kulturalno-rozrywkowej oraz jej rozwój zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców ze wszystkich grup wiekowych • Dalsza rozbudowa i modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym m.in. budowa i remonty boisk wielofunkcyjnych, stadionu oraz basenu • Animowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, zwłaszcza w okresie wakacyjnym • Wspieranie uczestnictwa w życiu kulturalnym gminy, w tym rozwijanie i szeroka promocja oferty instytucji kultury • Rozwój terenów rekreacyjnych, w tym placów zabaw poprzez wymianę wyeksploatowanych urządzeń i/lub doposażenie w nowe urządzenia	
Kierunek działania 6.	Wysoka jakość edukacji i rozwój oferty usług opiekuńczo-wychowawczych	Priorytet 4. USŁUGI PUBLICZNE I SPOŁECZNE
	• Remont, modernizacja i termomodernizacja budynków szkół oraz terenów przyszkolnych • Kontynuacja dostosowywania szkół do potrzeb rzeczywistego włączenia uczniów z niepełnosprawnościami i szczególnymi potrzebami, m.in. poprzez likwidację barier architektonicznych, barier w dostępie do edukacji dla uczniów mających trudności ze słyszeniem, widzeniem, poruszaniem się, itp. • Podnoszenie atrakcyjności oferty lokalnych szkół oraz jakości kształcenia, m.in. poprzez wspieranie podnoszenia kompetencji kadry nauczycielskiej, doposażanie szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne • Wspieranie rozwoju infrastruktury przyszkolnej, w tym m.in. boisk wielofunkcyjnych i terenów rekreacyjnych • Zwiększanie dostępności wysokiej jakości opieki żłobkowej i przedszkolnej, m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację placówek	

	Wspieranie podmiotów prywatnych i organizacji pozarządowych prowadzących działalność w zakresie opieki nad dziećmi, edukacji i rozwijania kompetencji dzieci i młodzieży	
Kierunek działania 7.	Podnoszenie standardów usług społecznych	Priorytet 4. USŁUGI PUBLICZNE I SPOŁECZNE
	- Remont dawnego laboratorium na cele Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodkowie i dostosowanie go pod potrzeby osób potrzebujących - Remont i adaptacja budynku przy Ośrodku Pomocy Społecznej na magazyn i jadalnię - Kontynuacja rozwoju oferty dla seniorów, w tym oferty kulturalno-integracyjnej, m.in. poprzez realizację programów umożliwiających rozwijanie zainteresowań, zajęć z profilaktyki zdrowotnej, stworzenie usług cateringowych oraz zaopatrzeniowych, rozwój opieki pielęgnacyjnej, rehabilitacji ruchowej i umysłowej - Remont budynku poszpitalnego w Grodkowie pełniącego funkcje zakładu opiekuńczo-leczniczego i przychodni - Remont elewacji i dostosowanie budynku Urzędu Miejskiego w Grodkowie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - Kompleksowy remont budynku Urzędu Miejskiego wraz z wymianą instalacji - Działania mające na celu poprawę dostępności do podstawowych i specjalistycznych usług medycznych na terenie gminy - Rozwój usług opiekuńczych dostosowanych do potrzeb starszych i chorych mieszkańców oraz członków ich rodzin, godzących życie zawodowe z opieką nad osobą chorą i/lub niesamodzielną	
Kierunek działania 8.	Wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego	Priorytet 5. ZINTEGROWANA WSPÓLNOTA LOKALNA
	- Budowa, przebudowa i modernizacja świetlic wiejskich, w tym budowa nowych świetlic kontenerowych w miejscowościach Gierów, Wójtowice i Polana - Optymalne wykorzystanie świetlic wiejskich i pozostałej infrastruktury gminnej do integracji międzypokoleniowej i potrzeb młodzieży - Kształtowanie i promocja zdrowego trybu życia oraz aktywnego uczestnictwa w kulturze, m.in. poprzez	

		inicjowanie i organizację zajęć rekreacyjnych, kulturalnych i integracyjnych • Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i wykluczeniu społecznemu • Wspieranie inicjatyw służących budowaniu tożsamości lokalnej i przywiązania mieszkańców do gminy • Prowadzenie działań na rzecz pobudzenia i wzmacniania aktywności obywatelskiej oraz zwiększenia poziomu partycypacji mieszkańców w procesach rozwojowych • Wzmocnienie dialogu samorządu z mieszkańcami • Wspieranie działalności organizacji pozarządowych działających na terenie gminy, m.in. poprzez podnoszenie ich potencjału technicznego i organizacyjnego	
Cel strategiczny 3	Modernizacja tkanki miejskiej oraz kompleksowa odnowa terenów wiejskich		
	Kierunek działania 9.	Wdrażanie planów inwestycji infrastrukturalnych odpowiadających potrzebom mieszkańców • Budowa, modernizacja, przebudowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej, w tym rozdział kanalizacji ogólnospławnej na kanalizację deszczową i kanalizację sanitarną na terenie miasta Grodków • Uporządkowanie gospodarki osadowej na terenie aglomeracji Grodków • Wspieranie budowy i utrzymania lokalnych systemów odbioru i oczyszczania ścieków, w tym lokalnych i przydomowych oczyszczalni ścieków • Modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Tarnowie Grodkowskim polegająca na unowocześnieniu/wymianie kluczowych urządzeń • Ulepszenie gospodarki osadowej w gminie poprzez modernizację stacji mechanicznego odwadniania i higienizacji osadów ściekowych • Budowa, modernizacja, przebudowa i rozbudowa sieci dróg gminnych i systematyczna poprawa ich stanu technicznego • Budowa cmentarza komunalnego w Grodkowie wraz z niezbędną infrastrukturą, drogami dojazdowymi oraz parkingami • Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego oraz wymiana nieefektywnego oświetlenia na energooszczędne • Rozwój wewnątrzgminnego transportu publicznego uwzględniającego połączenia między wszystkimi miejscowościami gminy	Priorytet 6. NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA

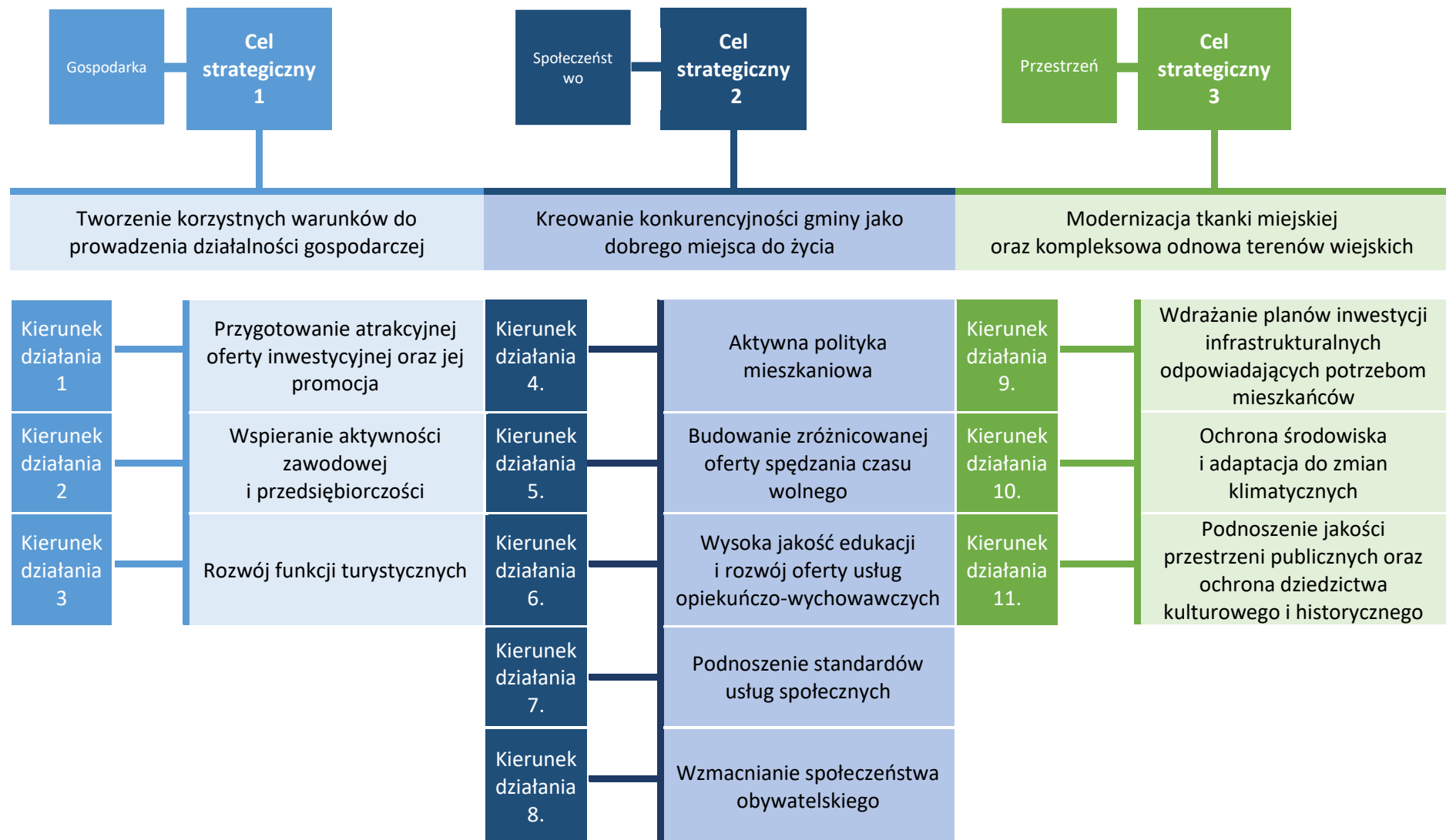
	- Działania ukierunkowane na tworzenie i rozwijanie sieci połączeń autobusowych i kolejowych z innymi gminami regionu - Wymiana taboru autobusowego na pojazdy spełniające wymogi w zakresie bezpieczeństwa oraz ochrony środowiska - Stworzenie zwartej sieci ścieżek pieszo-rowerowych ułatwiającej przemieszczanie się po terenie gminy - Termomodernizacja budynków i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i mieszkań komunalnych oraz zwiększenie poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii w obiektach gminnych
Kierunek działania 10.	Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatycznych
	- Wspieranie działań jednostek ochotniczej straży pożarnej, m.in. poprzez remonty i modernizacje strażnic OSP oraz ich wyposażenie w niezbędny sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych, w tym zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych - Prowadzenie działań informacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej i kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców, m.in. poprzez promocję oszczędzania wody i informowanie o szkodliwości wykorzystania do ogrzewania wyrobów do tego niewłaściwych - Ochrona zasobów przyrodniczych przed ich nadmierną zabudową i degradacją - Promocja przestrzegania zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, m.in. stosowania nieszkodliwych nawozów i środków ochrony roślin oraz ich odpowiedniego składowania w pobliżu cieków wodnych - Promocja i wdrażanie rozwiązań w zakresie zwiększania retencji, w tym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie gminy
Kierunek działania 11.	Podnoszenie jakości przestrzeni publicznych oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego
	- Poprawa standardu i dostępności przestrzeni publicznych, w tym podnoszenie jakości istniejących terenów zielonych i parkowych m.in. poprzez porządkowanie, pielęgnowanie i utrzymanie zieleni - Eliminacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej, utrudniających funkcjonowanie osób ze szczególnymi potrzebami

Priorytet 8.

PRZESTRZEŃ

- Realizacja prac konserwatorskich i modernizacyjnych obiektów zabytkowych, w tym murów obronnych, zespołów parkowych i obiektów sakralnych oraz ich adaptacja do pełnienia nowych funkcji kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych
- Rekultywacja wyeksploatowanych kopalni piasku i żwirowisk oraz ich adaptacja do pełnienia funkcji turystycznych i rekreacyjnych
- Ożywienie centrum Grodkowa, m.in. poprzez modernizację rynku

3.4 Schemat interwencji strategicznej

3.5 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy

Rozdział odnosi się do Art. 10e. ust. 3. pkt 4) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału gminy z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania.

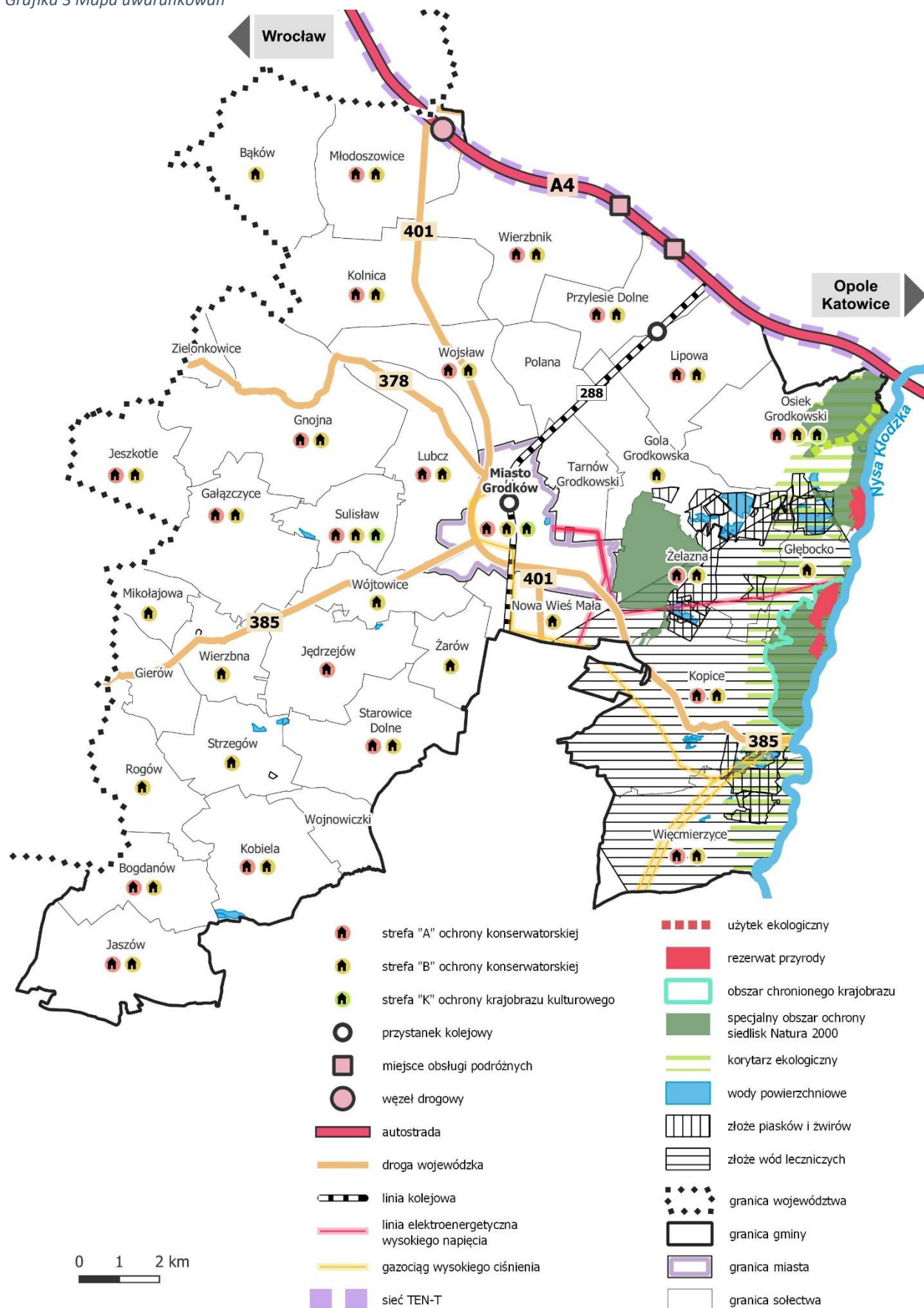
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Grodków został przedstawiony za pomocą trzech map: mapy uwarunkowań, mapy struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz mapy planowanych działań i kierunków interwencji.

Mapa uwarunkowań stanowi syntezę analizy kluczowych uwarunkowań mających wpływ na kierunek rozwoju gminy. Przedstawia układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego oraz obszary wymagające ochrony.

Mapa struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia podstawowe strefy funkcjonalno-przestrzenne o odmiennych, wiodących funkcjach na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Grodków.

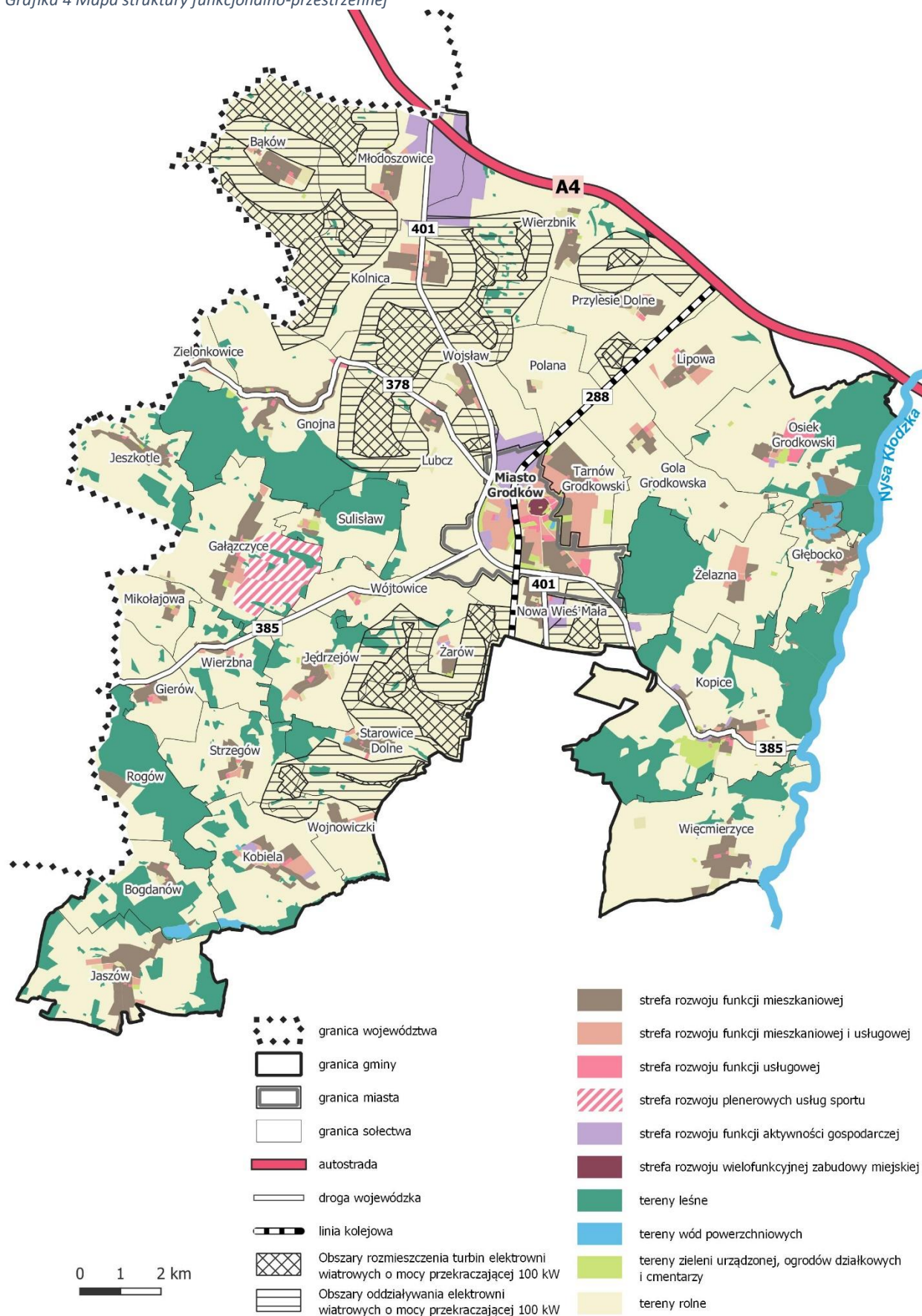
Mapa planowanych działań i kierunków interwencji wskazuje ogólne kierunki rozwoju przestrzennego gminy. Mapa ma charakter schematyczny i może przedstawiać projektowane kluczowe inwestycje, strefy aktywności gospodarczej, obszary doposażenia w infrastrukturę techniczną, czy obszary rewitalizacji.

Grafika 3 Mapa uwarunkowań

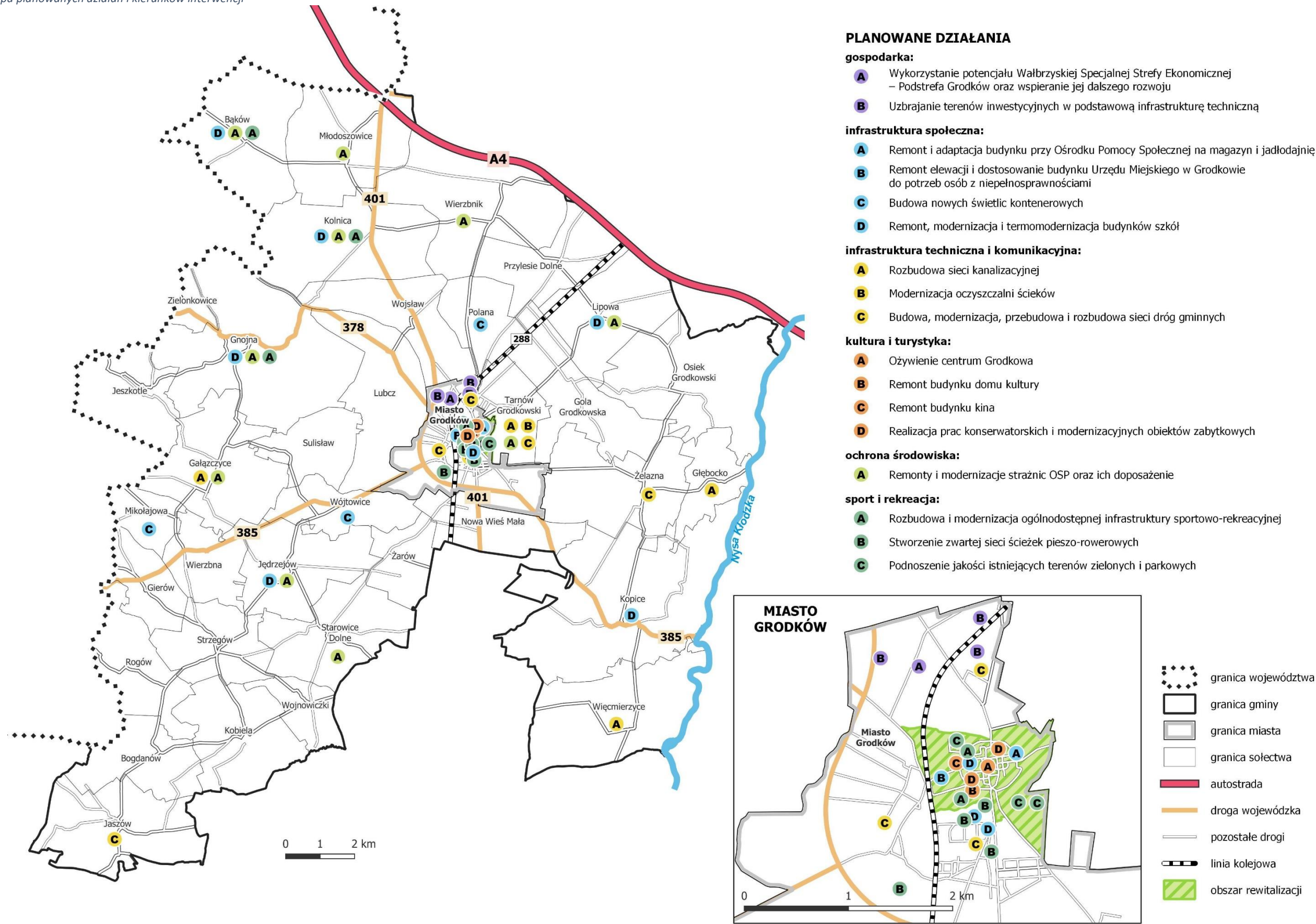
Źródło: opracowanie własne

Grafika 4 Mapa struktury funkcjonalno-przestrzennej

Źródło: opracowanie własne

Grafika 5 Mapa planowanych działań i kierunków interwencji

Źródło: opracowanie własne

3.6 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. pkt 5) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie*.

Celem polityki przestrzennej jest wzmocnienie integracji przestrzennej obszaru poprzez dokładne zbadanie i uporządkowanie dostępnych zasobów oraz rozpoznanie ograniczeń, a następnie wykorzystanie ich w procesie rozwoju. W tym celu wskazuje się zasady organizacji struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Wskazane działania komplementarne są z polityką przestrzenną wyrażoną w zapisach Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego (PZPWO). Ich realizacja prowadzić będzie do osiągnięcia celów gminy wskazanych w niniejszej strategii jako misja i wizja rozwoju gminy. Rekomendacje dla polityki przestrzennej wskazano w podziale na zróżnicowane elementy struktury przestrzennej:

1. Obszary mieszkalne

- a. kontrolowany, harmonijny rozwój zabudowy mieszkaniowej, z zachowaniem spójności z rozwojem infrastruktury podstawowej,
- b. przygotowywanie terenów pod inwestycje mieszkaniowe, w tym uzbrajanie terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną,
- c. modernizacja i readaptacja zasobu komunalnego gminy, wraz z pracami termomodernizacyjnymi oraz poprawa standardu lokali mieszkalnych,
- d. ograniczenie emisji hałasu i poprawa klimatu akustycznego w terenach zabudowy, w tym obniżenie hałasu komunikacyjnego,
- e. modernizacja źródeł wytwarzania ciepła i zwiększenie efektywności energetycznej wytwarzania energii cieplnej dla celów komunalnych,
- f. rozwój zasobu mieszkaniowego, prowadzenie aktywnej polityki mieszkaniowej, w tym rozwój mieszkalnictwa w ramach SIM, itp.

2. Tereny nauki, administracji, produkcji i biznesu

- a. zwiększenie efektywności energetycznej źródeł wytwarzania energii cieplnej dla celów przemysłowych, w tym modernizacja źródeł wytwarzania ciepła,
- b. uzbrajanie terenów inwestycyjnych w podstawową infrastrukturę techniczną,
- c. wykorzystanie potencjału Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefa Grodków oraz wspieranie jej dalszego rozwoju,
- d. uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów o wysokim potencjale i atrakcyjności inwestycyjnej,

- e. wykorzystanie potencjału posiadanych zasobów historyczno-kulturowych, m.in. parków dworskich w celu stworzenia produktu turystycznego,
- f. rekultywacja wyeksploatowanych kopalni piasku i żwirowisk oraz ich adaptacja do pełnienia funkcji turystycznych i rekreacyjnych i usługowych.

3. Infrastruktura publiczna i społeczna

- a. ożywienie centrum Grodkowa,
- b. modernizacja i rozbudowa obiektów kulturalnych, w tym m.in. remont budynku kina oraz budynku domu kultury,
- c. likwidacja barier architektonicznych w przestrzeniach publicznych,
- d. dalsza rozbudowa i modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym m.in. budowa i remonty boisk wielofunkcyjnych, stadionu oraz basenu,
- e. Rozwój terenów rekreacyjnych, w tym placów zabaw poprzez wymianę wyeksploatowanych urządzeń i/lub doposażenie w nowe urządzenia,
- f. remont, modernizacja i termomodernizacja budynków szkół oraz terenów przyszkolnych,
- g. wspieranie rozwoju infrastruktury przyszkolnej, w tym m.in. boisk wielofunkcyjnych i terenów rekreacyjnych,
- h. rozbudowa, modernizacja i doposażanie placówek przedszkolnych oraz usług opieki nad dziećmi do lat 3,
- i. budowa, wyznaczanie i znakowanie szlaków turystycznych pieszych i rowerowych,
- j. budowa, przebudowa i modernizacja świetlic wiejskich, w tym budowa nowych świetlic kontenerowych w miejscowościach Gierów, Wójtowice i Polana,
- k. budowa cmentarza komunalnego w Grodkowie wraz z niezbędną infrastrukturą, drogami dojazdowymi oraz parkingami,

4. Pasmowe i wyspowe komponowane i nie komponowane tereny zielone: korytarze rzek, obszary uprawne, lasy, planty, bulwary, parki, cmentarze i ogrody

- a. zapewnienie integralności i spójności funkcjonalno-przestrzennej regionalnego systemu przyrodniczego (w tym europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000), w szczególności dolinnych korytarzy ekologicznych,
- b. ochrona potencjału przestrzeni rolniczej i terenów otwartych (green fields),
- c. ochrona zasobów przyrodniczych przed ich nadmierną zabudową i degradacją,
- d. promocja przestrzegania zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, m.in. stosowania nieszkodliwych nawozów i środków ochrony roślin oraz ich odpowiedniego składowania w pobliżu cieków wodnych,
- e. regulacja koryt rzek i potoków i zabezpieczenie przed wystąpieniem powodzi,

- f. ochrona wód i zwiększanie retencji naturalnej,

5. System komunikacyjny i transportowy

- a. realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym – budowa obwodnic w ciągu dróg wojewódzkich (Gnojna, Zielonkowice, Kopice, Wierzbna, Kolnica, Nowa Wieś Mała),
- b. rozbudowa sieci ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- c. prowadzenie działań mających na celu poprawę dostępności komunikacyjnej w gminie (budowa i modernizacja dróg publicznych),

6. Cały obszar gminy

- a. zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii; w tym z biomasy leśnej i rolniczej,
- b. rozwijanie niebieskiej i zielonej infrastruktury, ze szczególnym naciskiem na zachowanie rezerw terenu na obiekty małej retencji,
- c. rozwój kanalizacji deszczowej,
- d. gazyfikacja gminy,
- e. rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej; modernizacja oczyszczalni ścieków w Tarnowie Grodkowskim; rozdział kanalizacji ogólnospławnej w mieście Grodków,
- f. modernizacja linii elektroenergetycznych,
- g. racjonalne zagospodarowanie obszarów zagrożenia powodziowego; podnoszenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

3.7 Rezultaty planowanych działań

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. pkt 3) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia*.

Poniżej przedstawiono wybór wskaźników, których celem jest monitorowanie stopnia osiągania założonych celów rozwojowych. Zostały one opracowane w odniesieniu do poszczególnych kierunków działań, dzięki czemu możliwa będzie weryfikacja stopnia ich realizacji. Poza poniższym mechanizmem zawartość strategii będzie podlegała monitoringowi i ewaluacji. Rekomenduje się dokonywanie pomiarów wskaźników corocznie zgodnie z zapisami podrozdziału Monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii.

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.)	Przewidywana tendencja zmian (2030 r.)	Źródło danych
Kierunek działania 1. Przygotowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej oraz jej promocja	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	989	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 2. Wspieranie aktywności zawodowej i przedsiębiorczości	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	735	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 3. Rozwój funkcji turystycznych	Udział podmiotów prowadzących działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (Sekcja I PKD) w ogólnej liczbie podmiotów	2,1%	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 4. Aktywna polityka mieszkaniowa	Zasób mieszkaniowy gminy	6 509 mieszkań	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 5. Budowanie zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego	Liczba imprez organizowanych przez ośrodki kultury	22	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 6. Wysoka jakość edukacji i rozwój oferty usług opiekuńczo-wychowawczych	Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych	93,5%	Wzrost	BDL GUS
	Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	82,4%	Wzrost	BDL GUS

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.)	Przewidywana tendencja zmian (2030 r.)	Źródło danych
Kierunek działania 7. Podnoszenie standardów usług społecznych	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć ukierunkowanych na podniesienie standardu usług społecznych	0 ⁴	Wzrost	Urząd Miejski w Grodkowie
Kierunek działania 8. Wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego	Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych	44% ⁵	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 9. Wdrażanie planów inwestycji infrastrukturalnych odpowiadających potrzebom mieszkańców	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	79,2%	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 10. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatycznych	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć ukierunkowanych na ochronę środowiska i adaptację gminy do zmian klimatu	0 ⁶	Wzrost	Urząd Miejski w Grodkowie
Kierunek działania 11. Podnoszenie jakości przestrzeni publicznych oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć ukierunkowanych na poprawę standardu i dostępności przestrzeni publicznych	0 ⁷	Wzrost	Urząd Miejski w Grodkowie

⁴ Wskaźnik przyjmuje wartość 0 ze względu na fakt, iż rok 2021 jest traktowany jako rok bazowy i od tego roku monitorowana jest wartość wskaźnika. Monitoringowi będzie podlegała tendencja zmian w poszczególnych obszarach wynikająca z wdrażanych w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031* przedsięwzięć

⁵ Frekwencja wyborcza w wyborach na burmistrza w 2018 r. - pierwsza tura wyborów

⁶ Wskaźnik przyjmuje wartość 0 ze względu na fakt, iż rok 2021 jest traktowany jako rok bazowy i od tego roku monitorowana jest wartość wskaźnika. Monitoringowi będzie podlegała tendencja zmian w poszczególnych obszarach wynikająca z wdrażanych w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031* przedsięwzięć

⁷ Jw.

4. Część wdrożeniowa

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. pkt 8) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, a także ramy finansowe i źródła finansowania* (art. 10e pkt. 3. Ust. 9).

W celu zapewnienia skutecznego i efektywnego wdrożenia założeń Strategii, konieczne było opracowanie spójnego systemu realizacji, na który składają się wytyczne z zakresu: formułowania i aktualizowania strategii, jej wdrażania oraz monitoringu i ewaluacji jej rezultatów. Jego rolą jest zatem zapewnienie skuteczności wdrożenia założeń strategii i osiągnięcia wymiernych efektów realizowanych działań.

4.1 System zarządzania strategią

Realizacja procesów wchodzących w skład systemu zarządzania strategią wymaga zaangażowania podmiotów i jednostek o różnych kompetencjach. Ze względu na różniący je zakres odpowiedzialności, konieczne jest określenie podziału zaplanowanych w strategii działań, co zapewni ciągłość prowadzonych prac i maksymalizację ich efektywności.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031 wraz z określeniem podmiotów odpowiedzialnych i uczestniczących w ich realizacji.

Etap wdrażania Strategii	Podmiot odpowiedzialny
Przygotowanie projektu Strategii lub zmian do Strategii	Burmistrz Grodkowa przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego w Grodkowie, w uzgodnieniu z Radą Miejską (zmiana zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców)
Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii	Burmistrz Grodkowa we współpracy z jednostkami Urzędu Miejskiego w Grodkowie oraz Radą Miejską
Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji	Burmistrz Grodkowa
Opracowanie rocznych i wieloletnich programów branżowych oraz inwestycyjnych, w ramach których realizowane będą założenia strategiczne	Wyspecjalizowane komórki Urzędu Miejskiego w Grodkowie, inne instytucje samorządowe (jednostki organizacyjne)

Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań, umieszczenie poszczególnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej	Skarbnik, Burmistrz Grodkowa, Rada Miejska, merytoryczne komórki Urzędu Miejskiego w Grodkowie
Przygotowanie projektów od strony technicznej	Urząd Miejski w Grodkowie, jednostki organizacyjne i interesariusze
Przygotowanie wniosków o dofinansowanie dla projektów wynikających z założeń strategii	Burmistrz Grodkowa przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego w Grodkowie wraz z jednostkami organizacyjnymi
Przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego	Urząd Miejski w Grodkowie
Nadzór nad realizacją projektów, przygotowanie rozliczeń, raportów	Burmistrz Grodkowa, merytoryczne komórki Urzędu Miejskiego w Grodkowie
Ewaluacja osiągania poszczególnych celów operacyjnych	Urząd Miejski w Grodkowie, Burmistrz Grodkowa, Rada Miejska, dyrektorzy jednostek podległych

Odpowiedzialność za realizację zadań określonych w strategii ciąży przede wszystkim na Urzędzie Miejskim i jednostkach gminnych, jednak jej zapisy dotyczą całej społeczności lokalnej i podmiotów działających na terenie gminy Grodków. W system wdrażania strategii poza przedstawicielami sektora publicznego zaangażowani są zatem także przedstawiciele sektora biznesowego i społecznego, a więc m.in. przedsiębiorstwa, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy.

Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację systemu wdrożenia jest Burmistrz Grodkowa. Skuteczność realizacji poszczególnych działań będzie zależała od poziomu ich organizacji oraz od stopnia zaangażowania odpowiednich podmiotów. Niezwykle ważną kwestią jest ścisła współpraca między odpowiednimi jednostkami przy równorzędnym traktowaniu ich reprezentantów. Jedną z głównych zasad prowadzenia wspólnych działań jest także zapewnienie ich otwartości na przedstawicieli różnych środowisk.

4.2 Monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

Sprawne wdrożenie założeń Strategii i osiągnięcie zaplanowanych rezultatów możliwe jest wyłącznie dzięki bieżącemu monitoringowi i ewaluacji realizowanych działań. Niezbędne jest badanie postępów poszczególnych prac i analiza ich efektów, a także aktualizacja podejmowanych zadań.

Monitoring

- Celem monitoringu jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów działań przyjętych do realizacji.
- Monitoringowi podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale *Rezultaty planowanych działań*.
- Monitoring realizowany będzie w okresie obowiązywania strategii, tj. w latach 2024-2030, co trzy lata.
- Wynikiem prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii.
- Sprawozdanie z monitoringu zostanie przekazane Burmistrzowi Grodkowa.

Ewaluacja

- Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie dokonana w latach 2027 (ewaluacja on-going) i 2031 (ewaluacja ex-post). Jej celem będzie porównanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami.
- Ewaluacja (szczególnie ta o charakterze on-going) ma na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji). Dzięki przeprowadzonej ewaluacji możliwe jest podnoszenie jakości działań, udoskonalenie bieżącej interwencji czy podejmowanie decyzji dotyczącej aktualizacji/modyfikacji dokumentu.
- Ewaluacja może być wykonywana zewnętrznie, jak i wewnętrznie.
- Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań.
- Raporty ewaluacyjne są prezentowane Radzie Miejskiej przez Burmistrza Grodkowa wraz z rekomendacjami korekt, aktualizacji oraz uzupełnień zawartości dokumentu

Aktualizacja

- Aktualizacja dokonywana będzie w szczególności w związku ze zmianami uwarunkowań rozwoju (m.in. społecznych, gospodarczych, prawnych, przestrzennych czy politycznych) na terenie gminy, bądź w jej otoczeniu.
- Zalecenia w zakresie aktualizacji Strategii na kolejne lata formułowane będą na podstawie raportów ewaluacyjnych.
- Aktualizacja Strategii procedowana będzie zgodnie z trybem Uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031.

4.3 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031 jest jednym z najważniejszych elementów polityki rozwojowej gminy ze względu na fakt, iż określa kompleksowo kierunki jej rozwoju. Ze względu na ogólny, interdyscyplinarny charakter opracowania, stanowi ono podstawę do sporządzania dokumentów wykonawczych. Jako dokumenty wykonawcze należy rozumieć plany i programy funkcjonujące w gminie, zarówno obowiązkowe, jak i fakultatywne. Znajdują się wśród nich m.in. dokumenty planistyczne (np. studium, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego), plany rozwoju i modernizacji infrastruktury sieciowej, programy ochrony środowiska, czy też gminne programy wspierania polityki społecznej.

Zawarte w Strategii cele powinny zostać skonkretyzowane i realizowane przy pomocy dokumentów wykonawczych z uwzględnieniem następujących zasad:

- Dokumenty powinny być sformułowane w możliwie przejrzystym języku, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie.
- Każdy dokument należy poddać konsultacjom zgodnie z regulacjami wewnętrznymi.
- W każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej strategii.
- Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację oraz jej skutki.

4.4 Finansowanie strategii

W celu skutecznej realizacji działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031 i urzeczywistnienia zdefiniowanej w niej wizji, samorząd będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł finansowania poszczególnych zadań. Zasadnicze znaczenie dla sfinansowania Strategii mają przede wszystkim:

- środki własne gminy,
- środki z budżetu państwa,
- środki z budżetu województwa opolskiego,
- Środki z budżetu Unii Europejskiej, w tym m.in.:
 - Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027,
 - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FENIKS),
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG),
 - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
 - Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC),

- Krajowe Programy Operacyjne,
- Środki budżetu państwa,
- Pozostałe środki publiczne.

Ważnym elementem finansowania interwencji rozwojowych będą również środki prywatne, które mogą zostać wykorzystane do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Na podstawie analizy wydatków inwestycyjnych poniesionych przez gminę Grodków w ostatnich pięciu latach, czyli od 2017 do 2021 r., wyznaczono ramy finansowe Strategii. Szacuje się, że łączna wartość wydatków ponoszonych na realizację Strategii w okresie jej obowiązywania wynosić będzie ok. 88 mln⁸. Szacunki będą precyzowane w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową.

4.5 Ewaluacja ex-ante

Rozdział odnosi się do art. 10a ust. 2. ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 225) wskazującego, że *podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przeprowadza uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju – przed jej przyjęciem*.

Zgodnie z zapisami ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, wdrażanie założeń strategii musi być poprzedzone przeprowadzeniem ewaluacji (ewaluacja ex-ante). Tego rodzaju analiza pełni ważną rolę w systemie zarządzania strategią i umożliwia dokonanie usprawnień oraz zmian w założeniach i treści dokumentu – pozwala bowiem określić czy planowane przedsięwzięcia są wykonalne i czy ich realizacja przyniesie wymierne efekty. Dzięki szczegółowej analizie zapisów strategii możliwe jest dokonanie oceny, czy jej cele zostały poprawnie sformułowane oraz czy zaplanowane działania są spójne i trafne w zakresie zidentyfikowanych problemów i potrzeb. Ponadto, ewaluacja pozwala na identyfikację potencjalnych barier i trudności, które mogą wpłynąć na powodzenie projektu.

Na potrzeby niniejszej strategii wybrano wariant ewaluacji o charakterze partycypacyjnym. Ewaluacja prowadzona była równolegle z procesem tworzenia dokumentu, a ewaluator uczestniczył w nim od początkowego etapu, dzięki czemu jest w stanie lepiej poznać specyfikę dokumentu, co znacząco wpływa na możliwość udzielenia przez niego wsparcia w trakcie prac nad dokumentem.

⁸ Wartość oszacowana na podstawie wydatków majątkowych inwestycyjnych poniesionych przez gminę Grodków w latach 2017-2021 (dane BDL GUS).

Analizy dokonano pod kątem trafności, poprawności i kompletności poszczególnych zapisów, ich spójności wewnętrznej i zewnętrznej, a także potencjalnej efektywności celów i kierunków interwencji. Poniżej zestawiono wnioski z przeprowadzonej ewaluacji.

Badania ilościowe i jakościowe w postaci przeprowadzonej ankiety i konsultacji społecznych oraz powstała na ich podstawie diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej umożliwiła rozpoznanie potrzeb, problemów i oczekiwań mieszkańców gminy Grodków. Wnioski z badania pozwoliły także na zidentyfikowanie potencjalnych szans i zagrożeń mających wpływ na rozwój analizowanego obszaru. Na ich podstawie wypracowano główny cel rozwoju Gminy zdefiniowany w misji, która opiera się na kreowaniu jej konkurencyjności jako dobrego miejsca do życia poprzez podnoszenie jakości usług publicznych i społecznych, wzmacnianie lokalnej gospodarki oraz zapewnienie zrównoważonego rozwoju wszystkich miejscowości gminy.

Na podstawie zdefiniowanej wizji gminy opracowano zestaw kierunków działań odnoszących się do celów strategicznych z zakresu wymiaru społecznego, gospodarczego i przestrzennego. Ich analiza pozwoliła określić stopień, w jakim odpowiadają na zdiagnozowane problemy i potrzeby mieszkańców. Cele i kierunki działania zostały trafnie dobrane i uwzględniają mocne i słabe strony gminy, a także odnoszą się do potencjalnych szans i zagrożeń, co przedstawiono poniżej.

Gospodarczy	Cel strategiczny 1 Tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej
Mocne strony, potencjały	Słabe strony, zagrożenia
- Położenie gminy w niedalekiej odległości Opola i Wrocławia - Funkcjonowanie podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej - Dostępność terenów inwestycyjnych w pobliżu węzła na autostradzie A4 - Korzystne warunki do rozwoju rolnictwa, produkcji żywności i przetwórstwa oraz rozwoju agroturystyki	- Niekorzystna sytuacja na lokalnym rynku pracy - wysoki odsetek bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (5,1%), wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych (52,5%) - Niska atrakcyjność lokalnego rynku pracy – małe zróżnicowanie dostępnych miejsc pracy, problemy ze znalezieniem satysfakcjonującego zatrudnienia - Niedostatecznie wykorzystany potencjał rozwoju funkcji turystycznych gminy na bazie dziedzictwa kulturowego i atrakcyjnego środowiska przyrodniczego

Społeczny

Cel strategiczny 2

Kreowanie konkurencyjności gminy jako dobrego miejsca do życia

Mocne strony, potencjały

- Stosunkowo wysoka dostępność oferty opiekuńczo-wychowawczej
- Dobrze rozwinięta sieć placówek szkolnych, wysoki poziom kształcenia w lokalnych szkołach
- Potencjał do rozwoju infrastruktury społecznej na bazie istniejących placówek opieki zdrowotnej, społecznej i bezpieczeństwa publicznego
- Działalność organizacji pozarządowych oraz ich zaangażowanie w dalszy rozwój gminy

Słabe strony, zagrożenia

- Niekorzystne trendy demograficzne w latach 2017-2021 – ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji, starzenie się społeczeństwa
- Niedostateczna oferta spędzania czasu wolnego, niewielka liczba miejsc o funkcjach rekreacyjnych
- Odływ ludności, zwłaszcza młodych osób z regionu
- Wzrastające zapotrzebowanie na usługi lekarskie i opiekuńcze przy jednoczesnym pogłębiającym się problemie niskiej dostępności usług medycznych

Przestrzenny

Cel strategiczny 3

Modernizacja tkanki miejskiej oraz kompleksowa odnowa terenów wiejskich

Mocne strony, potencjały

- Stosunkowo wysoki udział powierzchni gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
- Doświadczenie kadry Urzędu Gminy w aplikowaniu o środki zewnętrzne do finansowania przedsięwzięć infrastrukturalnych

Słabe strony, zagrożenia

- Nierównomierny dostęp do sieci kanalizacyjnej i gazowej – niska dostępność infrastruktury na terenach wiejskich
- Niski poziom skomunikowania poszczególnych miejscowości gminy, niska dostępność transportu zbiorowego
- Słabo rozwinięta sieć ścieżek i dróg rowerowych
- Postępujący kryzys klimatyczny i możliwość wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych (suszy, nawałnych deszczy, silnych wiatrów, powodzi)

Cel strategiczny 1 został wypracowany jako odpowiedź na zidentyfikowane problemy na lokalnym rynku pracy. Interwencja strategiczna zakłada wykorzystanie dostępnych potencjałów w postaci dogodnej lokalizacji oraz korzystnych warunków do rozwoju rolnictwa i branży spożywczej,

co przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy i dywersyfikacji struktury gospodarczej.

Cel strategiczny 2 skupia się natomiast na rozwoju oferty usług publicznych i społecznych, co stanowi reakcję na niekorzystne trendy demograficzne dotyczące nie tylko gminę Grodków, ale całe województwo opolskie i kraj. Zakłada się, że realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do ograniczenia odpływu ludności, zwłaszcza młodych osób z gminy, dzięki podnoszeniu jakości życia na jej terenie.

Cel strategiczny 3 zakłada realizację przedsięwzięć ukierunkowanych na zapewnienie zrównoważonego rozwoju wszystkich miejscowości gminy poprzez modernizację tkanki miejskiej oraz kompleksową odnowę terenów wiejskich. Interwencja strategiczna skupia się na niwelowaniu barier rozwojowych w postaci nierównomiernego dostępu do infrastruktury sieciowej oraz niskiego poziomu skomunikowania poszczególnych miejscowości. Ponadto, istotnym elementem działań będzie adaptacja obszaru gminy do zmian klimatu, co stanowi odpowiedź na postępujący kryzys klimatyczny.

Na podstawie analizy wypracowanych celów strategicznych i kierunków działań stwierdzono, iż odpowiadają one zidentyfikowanym w diagnozie wyzwaniom i potencjałom gminy Grodków. Realizacja poszczególnych działań będzie miała wpływ na poprawę sytuacji gminy w sferze społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej, co świadczy o ich trafnym zdefiniowaniu i dopasowaniu do obecnych barier i szans rozwojowych gminy. Dzięki wykorzystaniu mocnych stron i szans rozwojowych gminy możliwa będzie maksymalizacja pozytywnych rezultatów realizowanej interwencji, co przekłada się na wysoką efektywność zaplanowanych działań. Ponadto, dzięki opracowaniu systemu wdrażania i określeniu odpowiedzialności za poszczególne jego etapy oraz zidentyfikowaniu potencjalnych źródeł finansowania, możliwe będzie osiągnięcie wysokiego poziomu skuteczności realizacji założeń Strategii. Zdefiniowanie mierników i wskaźników dotyczących poszczególnych kierunków pozwoli na monitoring ich efektywności i ocenę stopnia oddziaływania na wielokierunkowy rozwój gminy.

Załącznik 1. Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

Analiza danych statystycznych

Demografia

Liczba mieszkańców Gminy Grodków w 2021 r. wyniosła 18 269 – w stosunku do 2012 r. uległa zmniejszeniu o 7,9%. Według prognozy GUS do 2030 r. liczba mieszkańców zmniejszy się do 18 062 osób (spadek o 1,1% względem 2021 r.). Prognoza ta była jednak opracowana w 2016 r., zatem nie uwzględnia wystąpienia pandemii COVID-19. Prognoza własna opracowana na podstawie danych z lat 2017-2021 wskazuje natomiast na prawdopodobny spadek liczby mieszkańców o 8,6%, do poziomu 16 698 osób.

Przyrost naturalny w Gminie Grodków w latach 2017-2021 utrzymywał się na poziomie ujemnym. Najniższą wartość osiągnął w 2021 r. – w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniósł -8,7, przy czym widoczna jest wyraźna różnica między obszarem miejskim a wiejskim. W mieście odnotowano przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców na poziomie -12,4, a na obszarze wiejskim -5,7. Niekorzystnie wskaźnik przedstawia się także w powiecie brzeskim (-7,1) oraz województwie opolskim (-6,2).

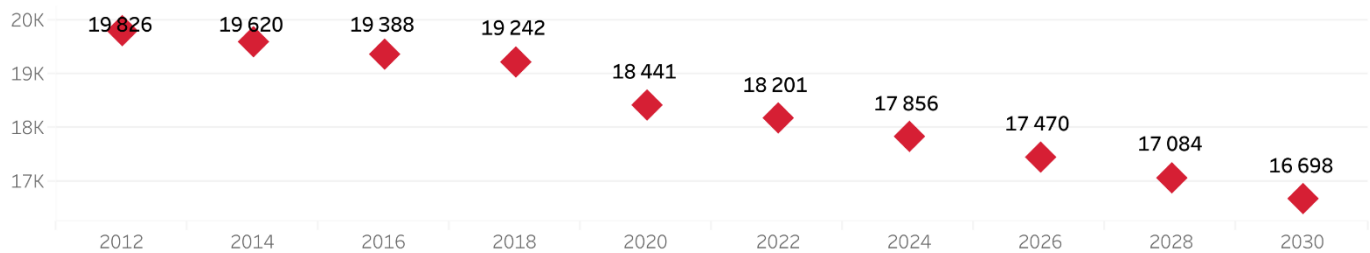
Wskaźnik salda migracji w ostatnich latach również był niekorzystny – w 2021 r. dla gminy osiągnął wartość -1,3 na 1000 mieszkańców, przy czym w podziale na miasto i wieś było zróżnicowane (-2,0 na 1000 mieszkańców dla obszaru miejskiego i -0,8 na 1000 mieszkańców dla obszaru wiejskiego). Zbliżona wartość wskaźnika dotyczyła powiatu brzeskiego (-1,2) i województwa opolskiego (-1,5). Świadczy to o stopniowym wyludnianiu się całego województwa – Gmina Grodków nie jest tu wyjątkiem.

Struktura wieku ludności w Gminie Grodków wygląda bardzo podobnie, jak ta w powiecie brzeskim i województwie opolskim. W latach 2017-2021 udział osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym uległ zmniejszeniu we wszystkich trzech jednostkach, natomiast odsetek osób w wieku poprodukcyjnym zwiększył się, co wskazuje na starzenie się społeczeństwa. W 2021 r. w Gminie Grodków udział osób w wieku przedprodukcyjnym wyniósł 17,8% (tyle samo co w 2017 r.), w wieku produkcyjnym 59,0% (o 3,4 pp. mniej niż w 2017 r.), a poprodukcyjnym 23,2% (o 3,3 pp. więcej niż w 2017 r.).

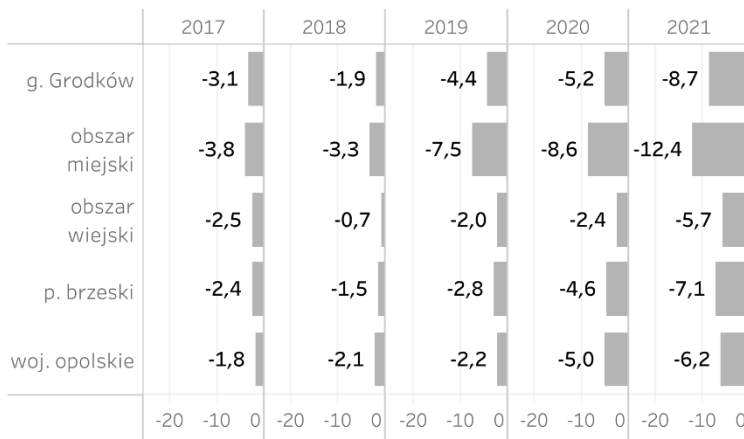
Na starzenie się społeczności lokalnej wskazuje także odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem. W 2021 r. wyniósł 19,3% - w mieście Grodków był on wyraźnie wyższy i zbliżył się do poziomu 22%, natomiast na terenie wiejskim 17,2%. Oznacza to, że populacja miasta Grodków starzeje się szybciej niż obszar wiejski gminy. Taki sam odsetek, jak dla gminy ogółem, odnotowano w powiecie, a w województwie był on nieco wyższy (19,7%).

DEMOGRAFIA

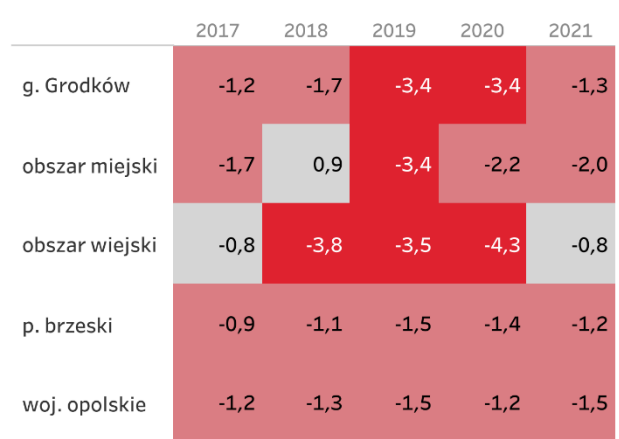
Liczba ludności w latach 2010-2030²

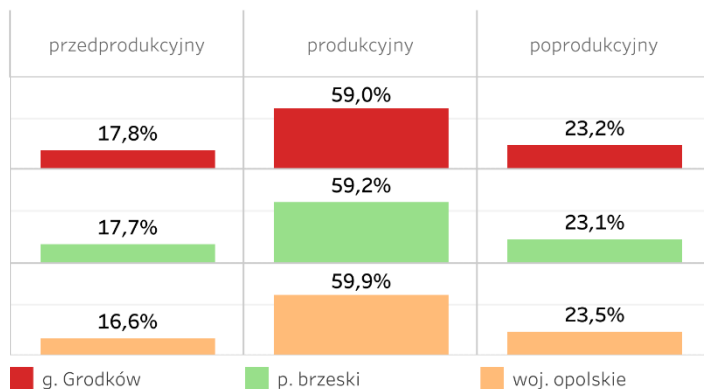
Przyrost naturalny na 1 000 ludności¹

Saldo migracji na 1 000 ludności¹

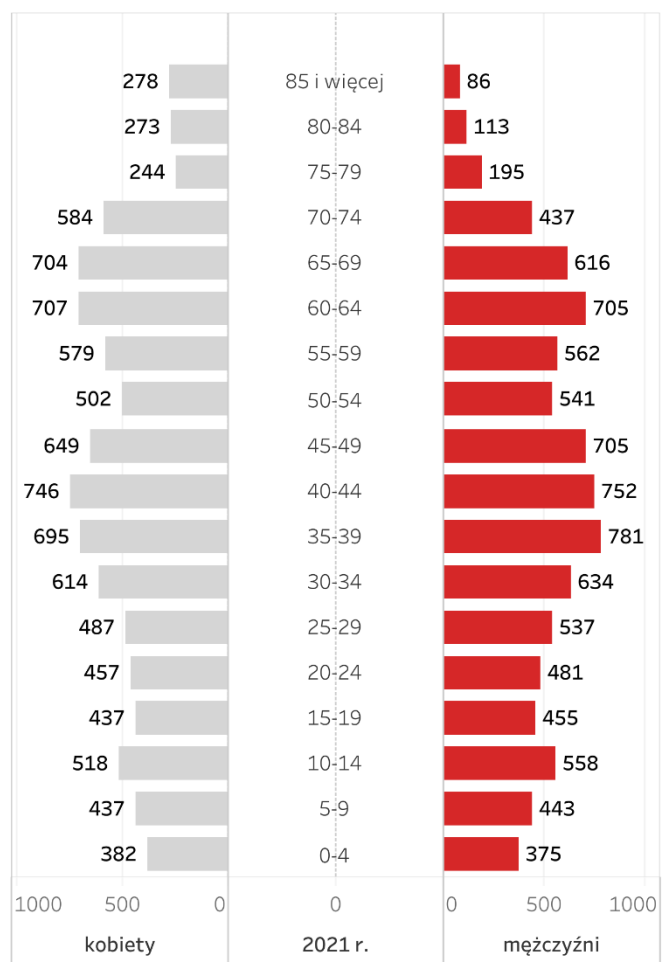
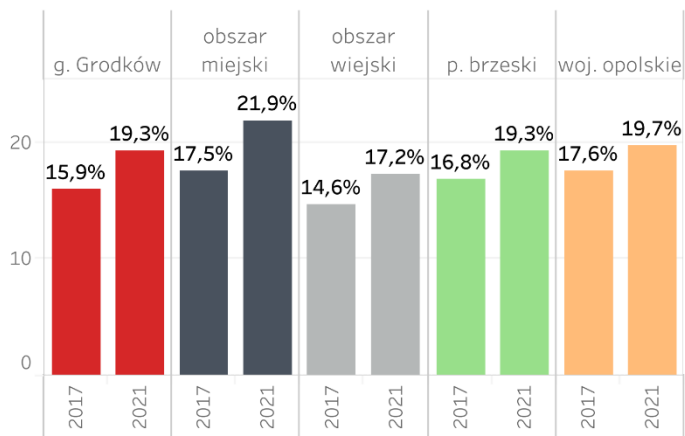

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w 2021 r.¹

-4,3 0,9

Odsetek osób w wieku 65 lat w liczbie mieszkańców ogółem¹

źródło danych:

¹ GUS BDL

² Opracowanie własne

Kultura i edukacja

Gmina Grodków charakteryzuje się wysokimi walorami kulturowymi. Ważnym elementem lokalnego krajobrazu są obiekty dziedzictwa kulturowego, takie jak zabytkowe zespoły rezydencjonalno-folwarczne i folwarczne, grodziska średniowieczne, a także dwory oraz zespoły pałacowo-parkowe uznane za zabytki kultury.

Główną instytucją kultury funkcjonującą na terenie gminy jest Ośrodek Kultury i Rekreacji w Grodkowie (OKiR), do którego należy także Kino „Klaps”, hala sportowa, stadion miejski, kort tenisowy oraz basen. Celem działalności ośrodka jest upowszechnianie kultury, sportu oraz rozwijanie kreatywności wśród mieszkańców. OKiR oferuje szereg zajęć tematycznych skierowanych do różnych grup wiekowych, np. naukę gry na instrumentach, zajęcia wokalne, zajęcia plastyczne, rękodzieło. Ponadto, w ośrodku działają kluby i koła zainteresowań, w tym m.in. Fotoklub, Chór Grodkovia, Orkiestra Dęta, Zespoły Folklorystyczne, Kluby Seniora, Radio Dek, Babski Punkt Widzenia. W zakresie sportu funkcjonuje kilka sekcji, m.in. piłka nożna, tenis stołowy, modelarnia i Klub Brydżowy.

Na terenie gminy organizowane są imprezy cykliczne. W ostatnich latach organizowano wydarzenia takie jak m.in.:

- Muzyczna Jesień – festiwal muzyczny, jedna z najstarszych tego typu imprez w Polsce,
- Dni Miasta - koncerty,
- Jesień z Elsnerem i Weissem – koncerty związane z muzyką tychże kompozytorów, którzy urodzili się w Grodkowie,
- Jarmark Wielkanocny – kiermasz produktu lokalnego, związanego z obchodami świąt Wielkiej Nocy, odbywającego się corocznie w Niedzielę Palmową,
- Dożynki,
- Blues Party – koncerty bluesowe polskich i zagranicznych wykonawców,
- Konkurs fotograficzny „Moje Miasto Grodków – architektura, ludzie, wydarzenia, natura” – wydarzenie promujące miasto i gminę Grodków,
- Lato Organowe – koncerty promujące muzykę organową.

Obecnie Ośrodek Kultury i Rekreacji w Grodkowie ze względu na remont Domu Kultury działa nieprzerwanie w różnych obiektach takich jak Ratusz, dworzec kolejowy, kino, czy budynki stadionu miejskiego, nie ograniczając swojej oferty. Kontynuacja działalności związanej z koncertami i spektaklami możliwa jest dzięki wybudowanej tymczasowo scenie w kinie Klaps.

W latach 2017-2021 ogólna liczba imprez organizowanych przez centra kultury na terenie gminy uległa znaczącemu spadkowi, podobnie jak liczba ich uczestników. W analizowanym okresie największą liczbę

uczestników przyciągnęły imprezy organizowane w 2017 r. W 2021 r. zorganizowano natomiast 22 imprezy zrzeszające 930 osób. Gwałtowny spadek w tym obszarze spowodowany był przede wszystkim ograniczeniami związanymi z pandemią COVID-19, która rozpoczęła się w 2020 r. Liczba kół, klubów i sekcji zainteresowań funkcjonujących na terenie gminy także uległa spadkowi – z 18 do 12 w analizowanym okresie. Liczba członków klubów w latach 2017-2019 wzrosła o 139%, natomiast w 2020 r. znacząco zmalała – w 2021 r. wyniosła 314.

Drugą istotną instytucją kultury działającą w gminie jest Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Grodkowie im. Józefa Elsnera wraz z czterema filiami: w Gnojnej, Jędrzejowie, Kolnicy, Kopicach. Biblioteka, oprócz gromadzenia i udostępniania zbiorów bibliotecznych, prowadzi szeroką działalność kulturalną. W ramach biblioteki funkcjonują:

- Dział Udostępniania dla Dorosłych-Wypożyczalnia oraz Dział dla Dzieci i Młodzieży – zajmują się udostępnianiem zgromadzonych zbiorów, organizacją spotkań autorskich, wydarzeń literackich i edukacyjnych oraz warsztatów,
- Dział Udostępniania dla Dorosłych-Czytelnia - gromadzi zbiory regionalne i ikonograficzne, czasopisma, dokumenty życia społecznego w wersji papierowej i zdigitalizowanej. Oferuje ponadto dostęp do komputerów z bezpłatnym dostępem do internetu oraz innych urządzeń elektronicznych, a także zajmuje się organizacją m.in. bezpłatnych kursów z obsługi komputera i programów komputerowych.
- Dział Udostępniania dla Dorosłych-Zbiory Pedagogiczne - gromadzi i udostępnia zbiory pedagogiczne oraz czasopisma specjalistyczne,
- Dział Gromadzenia i Opracowywania Zbiorów - od 2001 roku opracowuje zbiory Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Grodkowie im. Józefa Elsnera w systemie bibliotecznym SOWA, biura administracji biblioteki,
- Dział Edukacji Regionalnej – zajmuje się organizacją wystaw regionalnych, historycznych, promujących twórczość artystów lokalnych, gromadzi muzealne zbiory regionalne. Prowadzi również zajęcia edukacyjne dotyczące promocji regionu, a także zajęcia edukacyjno-plastyczne oparte na wielu innych dziedzinach nauki.

Liczba księgozbioru przypadająca na 1 000 mieszkańców uległa zmniejszeniu w latach 2017-2021 – o 25% wynosząc 3 051 w 2021 r. To mniej niż średnie w powiecie brzeskim (3 088) oraz województwie opolskim (3 829). Warto zaznaczyć, że w 2017 r. wskaźnik w gminie znacząco przewyższał ten w powiecie i województwie. Zmniejszenie księgozbioru wynika z przeprowadzenia solidnych inwentaryzacji, na drodze których Biblioteka pozbyła się książek nie czytanych, zniszczonych i/lub niekompletnych, które od wielu lat były nieużywane.

Liczba czytelników bibliotek także uległa zmniejszeniu – o niemal 27% w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. W 2021 r. liczba ta wyniosła 137 w Gminie Grodków – pomimo spadku jest to nadal więcej niż w powiecie (125) i województwie (127), w których wskaźnik także uległ zmniejszeniu. Może to świadczyć o mniejszym zainteresowaniu czytelnictwem wśród mieszkańców, lecz może to być również spowodowane zmianą formy czytelnictwa (poprzez m.in. upowszechnienie bibliotek internetowych, czytników e-book). Biblioteka stara się jednak odpowiadać na zmieniające się potrzeby i oczekiwania odbiorców, dlatego w swoich zasobach posiada również zbiory elektroniczne w formie e-booków i audiobooków.

W latach 2017-2021 wydatki budżetu gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego stopniowo rosły, wynosząc 2,52 mln zł w 2021 r. Największe kwoty przeznaczono kolejno na Ośrodek Kultury i Rekreacji (kategoria: domy i ośrodki kultury - 1,2 mln zł), biblioteki (1,0 mln zł) oraz ochronę zabytków (128 tys. zł). W 2021 r. najmniej przeznaczono na inną działalność kulturalną (27 tys. zł).

W zakresie oświaty w gminie funkcjonuje kilkanaście placówek wychowawczo-edukacyjnych. Opiekę żłobkową na terenie gminy zapewnia Żłobek Publiczny w Grodkowie oraz niepubliczny klub dziecięcy Klub Maluch "Pluszowy Kącik". W 2021 r. opieką żłobkową objętych było 16,1% dzieci w wieku do lat 3 – odsetek ten w Grodkowie wyniósł 46,4%, natomiast na obszarze wiejskim nie funkcjonował żaden żłobek. W stosunku do 2017 r. odsetek ten wzrósł o 5,3 pp., co wskazuje na poprawę dostępności żłobków w analizowanym okresie. Mimo to sytuacja jest nieco gorsza w porównaniu do powiatu brzeskiego i województwa opolskiego, gdzie odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach wyniósł kolejno 18,0% i 20,9%.

Wychowaniem przedszkolnym zajmują się trzy placówki publiczne: Przedszkole Publiczne w Kopicach, Przedszkole Publiczne Nr 2 w Grodkowie, Przedszkole Publiczne w Wierzbniku oraz dwie niepubliczne: Niepubliczne Przedszkole "Puchatek" i Niepubliczne Przedszkole w Gałązyczkach. W 2021 r. odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł 82,4% - to nieco mniej niż w latach poprzednich (za wyjątkiem 2017 r.), a także mniej na tle powiatu brzeskiego (89,1%) i województwa opolskiego (91,9%). Udział ten na terenie miejskim wyniósł 112,3% w 2021 r., natomiast na terenie wiejskim 60,7% - świadczy to o lepszej dostępności placówek przedszkolnych na terenie miasta Grodków.

W gminie funkcjonuje kilka szkół podstawowych: Szkoła Podstawowa nr 1 w Grodkowie, Szkoła Podstawowa nr 3 w Grodkowie, Szkoła Podstawowa w Jędrzejowie, Szkoła Podstawowa w Kopicach, Szkoła Podstawowa w Kolnicy, Szkoła Podstawowa w Lipowej, Szkoła Podstawowa w Gnojnej oraz Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Gałązyczkach. W 2021 r. współczynnik skolaryzacji netto dla szkół

podstawowych wyniósł 93,5% w Gminie Grodków – więcej niż współczynnik dla powiatu (92,3%) i mniej niż dla województwa (94,7%).

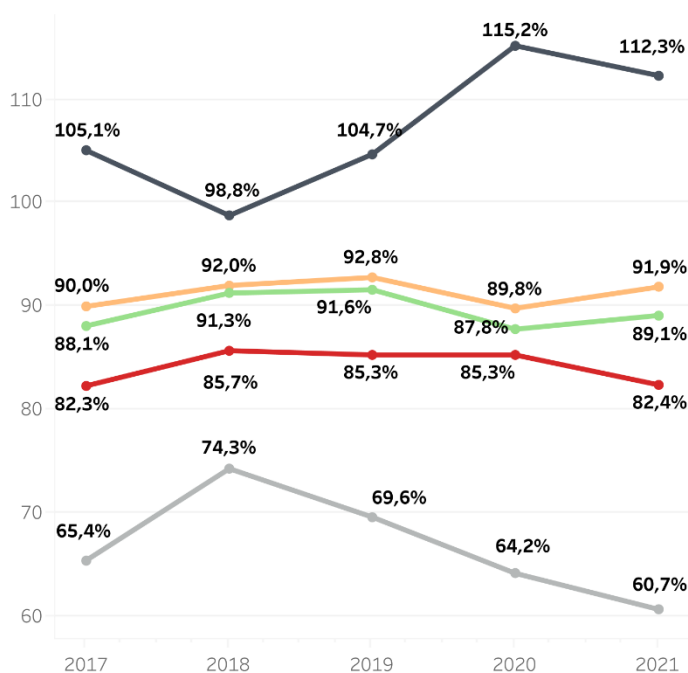
W 2022 r. wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego i języka polskiego były zbliżone do średniej powiatowej i wojewódzkiej, natomiast wyniki egzaminu z matematyki były nieco niższe. Wskazuje to na przeciętny poziom nauczania w szkołach w gminie, które nie odstają znacząco od większości szkół w powiecie i województwie.

W mieście Grodków działa także Zespół Szkół Ponadpodstawowych będący jednostką powiatową. W skład zespołu wchodzi:

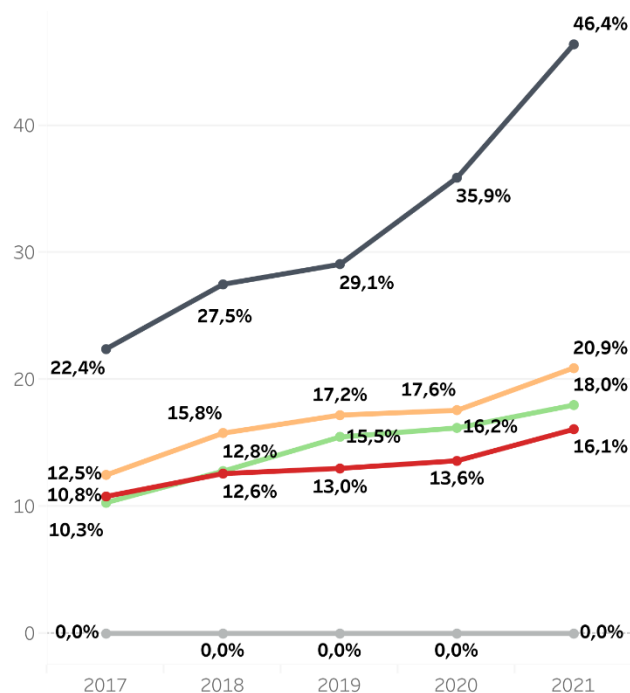
- Liceum Ogólnokształcące im. Bohaterów Powstań Śląskich – oferujące naukę na profilu językowo-biznesowym oraz medyczno-politechnicznym,
- Technikum im. Żołnierzy Niezłomnych – kształcące w zawodach: technik informatyk, technik ekonomista, technik logistyk, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki,
- Branżowa Szkoła I Stopnia im. Żołnierzy Niezłomnych – umożliwiająca naukę w zawodzie mechanika pojazdów samochodowych, magazyniera lub w klasie wielozadaniowej,
- Branżowa Szkoła II stopnia nr 1 – umożliwiająca kontynuowanie nauki po ukończeniu szkoły branżowej I stopnia.

KULTURA I EDUKACJA

Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym¹

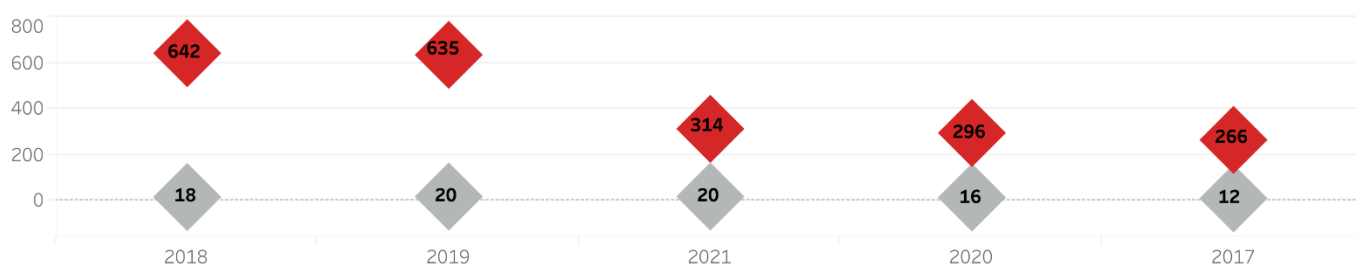

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach¹

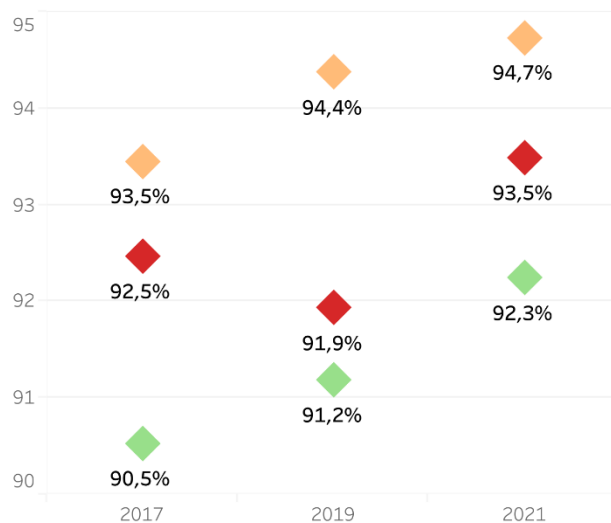
g. Grodków obszar miejski obszar wiejski p. brzeski woj. opolskie

Liczba kół, klubów, sekcji i ich członkowie¹

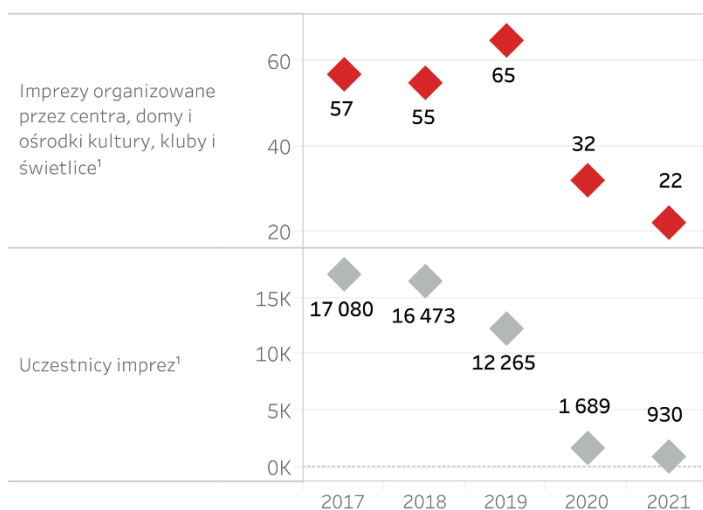

Członkowie kół, klubów i sekcji
Liczba kół, klubów i sekcji

Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych¹

g. Grodków p. brzeski woj. opolskie

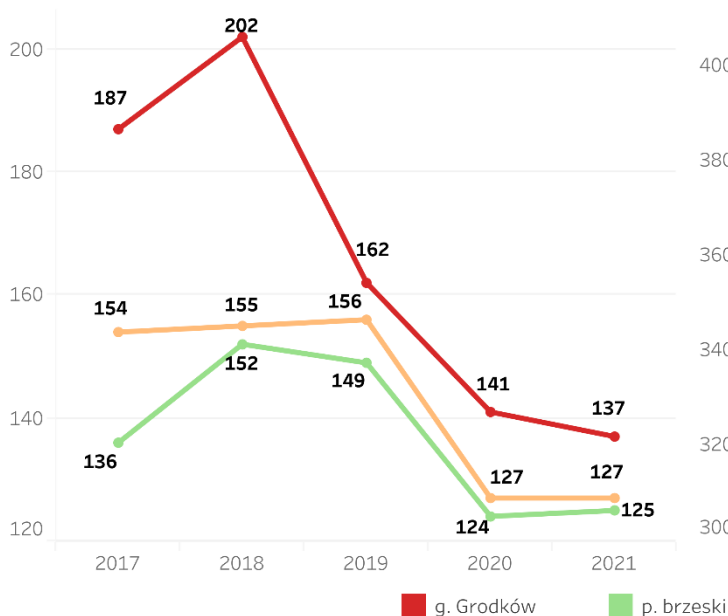

źródło danych:

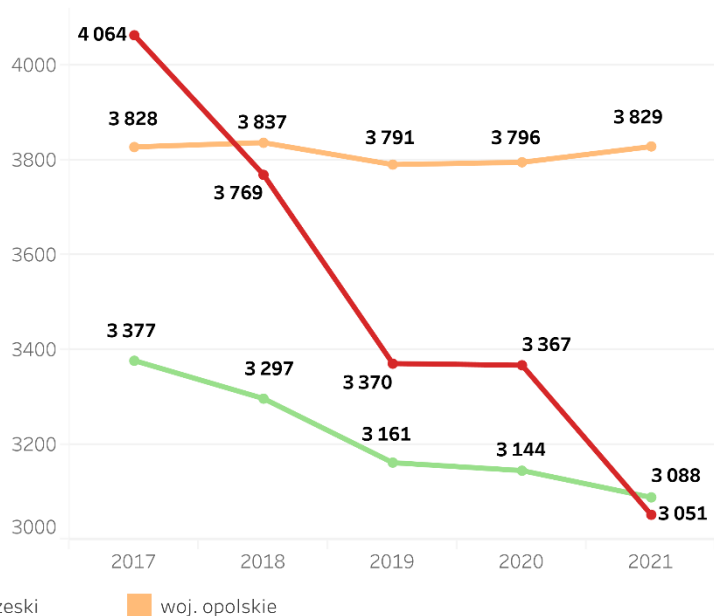
¹ GUS BDL

KULTURA I EDUKACJA

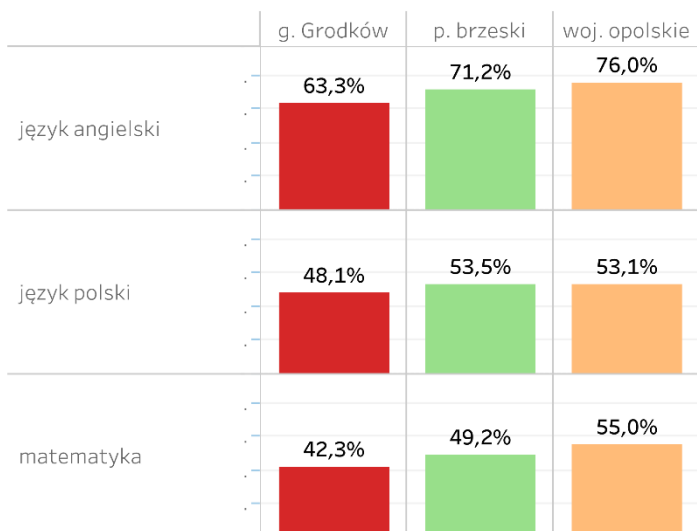
Czytelnicy bibliotek na 1 000 mieszkańców¹

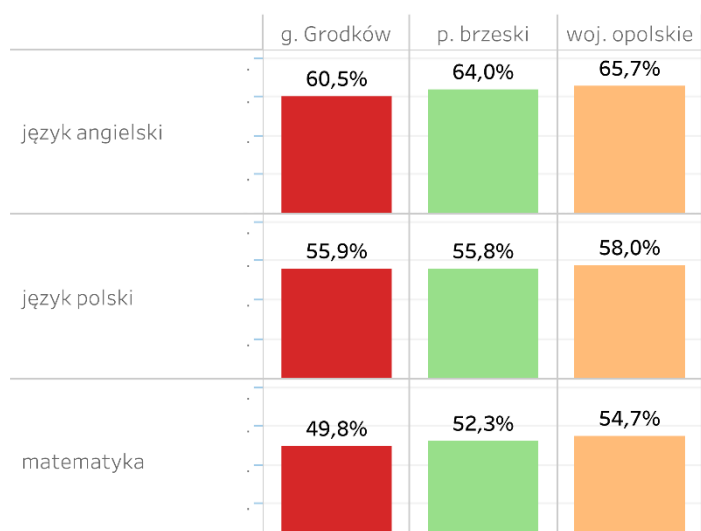
Księgozbiór bibliotek na 1 000 mieszkańców¹

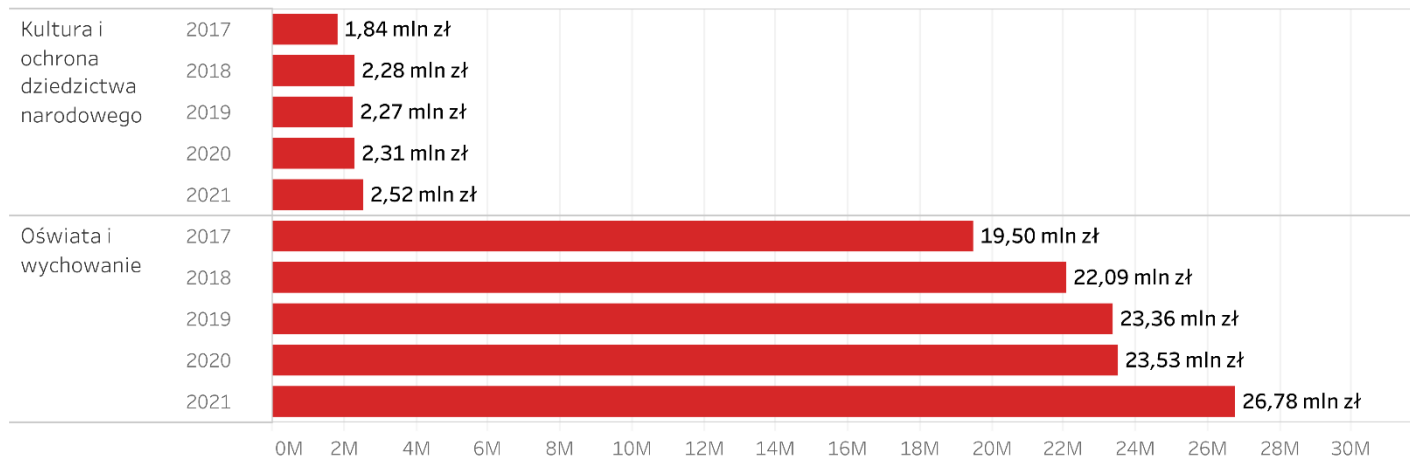
Wyniki egzaminu maturalnego w 2022 r.²

Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2022 r.²

Wydatki budżetu gminy¹

źródło danych:

¹ GUS BDL

² <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Na terenie gminy funkcjonuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodkowie (OPS), będący główną instytucją działającą w obszarze pomocy społecznej. Ośrodek realizuje zadania związane m.in.: z wypłacaniem świadczeń socjalnych, wspieraniem rodzin zastępczych, aktywizacją osób wykluczonych społecznie, rozpoznawaniem i zapobieganiem problemom społecznym występującym na terenie Gminy Grodków.

W mieście Grodków działa publiczny Dom Pomocy Społecznej przeznaczony dla osób w podeszłym wieku, które wymagają całodobowej opieki. Dom dysponuje 57 miejscami. Ponadto, w Jędrzejowie działa Dom Pomocy Społecznej przeznaczony dla osób dorosłych, z niepełnosprawnościami intelektualnymi. Dysponuje 95 miejscami. Oba Domy Pomocy Społecznej są jedynymi publicznymi placówkami tego typu funkcjonującymi na terenie powiatu brzeskiego. W gminie działa także Niepubliczny Zakład Opiekuńczo-Leczniczy.

Ponadto, w Grodkowie funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS). Uczestnikiem ŚDS może być każda dorosła osoba zamieszkała na terenie Gminy Grodków z niepełnosprawnością intelektualną lub przewlekłą chorobą psychiczną, zespołem demencyjnym, depresją, przez którą ma trudności w codziennym funkcjonowaniu, lecz nie wymaga leczenia szpitalnego.

Według danych udostępnionych przez OPS, liczba osób pobierających poszczególne świadczenia zmalała w latach 2017-2022 – szczególnie dotyczy to zasiłków okresowych (spadek o blisko 74%). W 2022 r. w strukturze wypłacanych świadczeń dominowały zasiłki stałe, na które przeznaczono 472 tys. zł., a następnie zasiłki okresowe, których wypłacona kwota osiągnęła 60 tys. zł. W 2022 r. nie przyznano natomiast żadnych zasiłków celowych. Podczas gdy w latach 2017-2021 dominowały świadczenia pieniężne, w 2022 r. większość świadczeń stanowiły świadczenia niepieniężne.

W latach 2017-2022 można zauważyć znaczący spadek kwot świadczeń udzielonych w ramach zadań własnych gminy – ich liczba uległa zmniejszeniu o 34,5%. W 2022 r. na świadczenia pomocy społecznej przeznaczono 883 tys. zł. Wskazuje to na zmniejszenie zapotrzebowania na pomoc społeczną w ostatnich latach, szczególnie jeżeli chodzi o wypłacane zasiłki – wskazuje to na spadek poziomu ubóstwa wśród mieszkańców gminy.

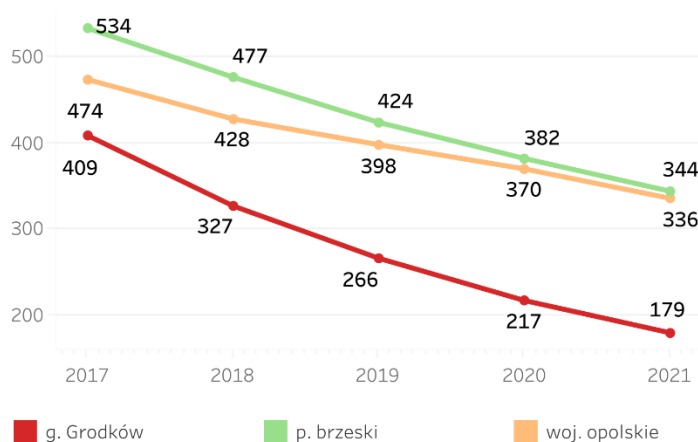
Liczba beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. ludności w latach 2017-2021 w Gminie Grodków była zawsze niższa na tle powiatu i województwa. Ponadto w analizowanym okresie nastąpił 56,2% spadek wartości wskaźnika. W 2022 r. osiągnął on 179, gdy w powiecie brzeskim wyniósł 344, a województwie opolskim 336. Sytuacja związana z pomocą społeczną jest zatem korzystniejsza w Gminie Grodków.

W gminie działa dwanaście niepublicznych poradni podstawowej opieki zdrowotnej. Zgodnie z danymi GUS, w latach 2017-2021 odnotowano spadek liczby udzielonych porad lekarskich – o 15,7%. Gwałtowny spadek tej liczby odnotowano w 2020 r., ze względu na pandemię COVID-19. W 2022 r. liczba udzielonych porad wyniosła ponad 78 tys.

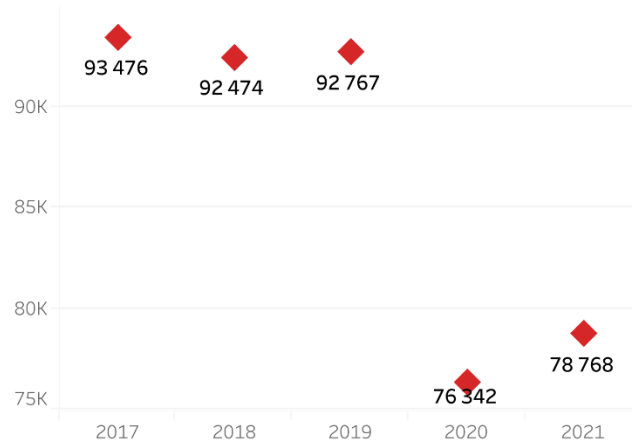
W 2021 r. w gminie działało 5 aptek – ich dostępność mierzona jest m.in. liczbą ludności przypadającą na jedną aptekę. W 2021 r. na aptekę przypadały 3 654 osoby – to więcej niż w powiecie brzeskim oraz województwie. Wskazuje to, że dostępność do aptek jest nieco niższa, na tle porównywanych jednostek terytorialnych.

POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

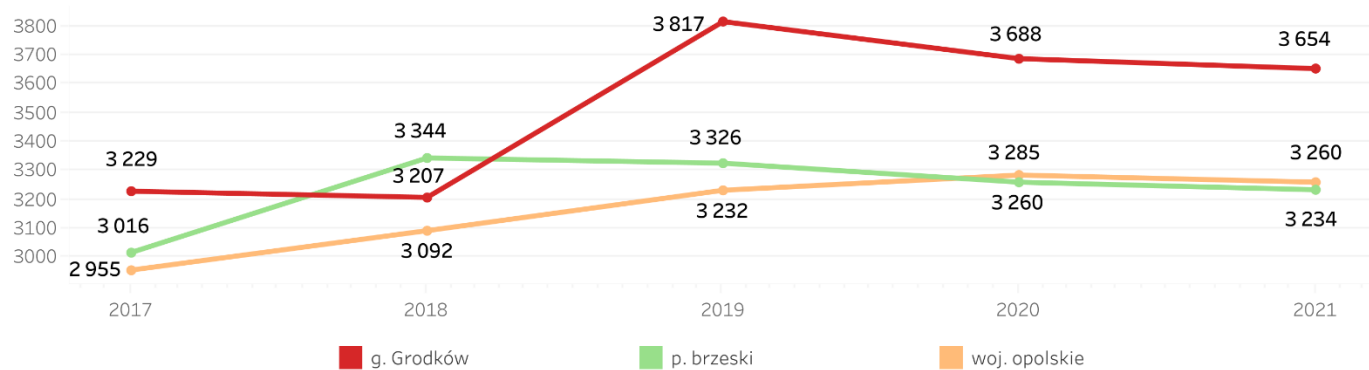
Beneficjenci pomocy społecznej na 10 tys. ludności¹

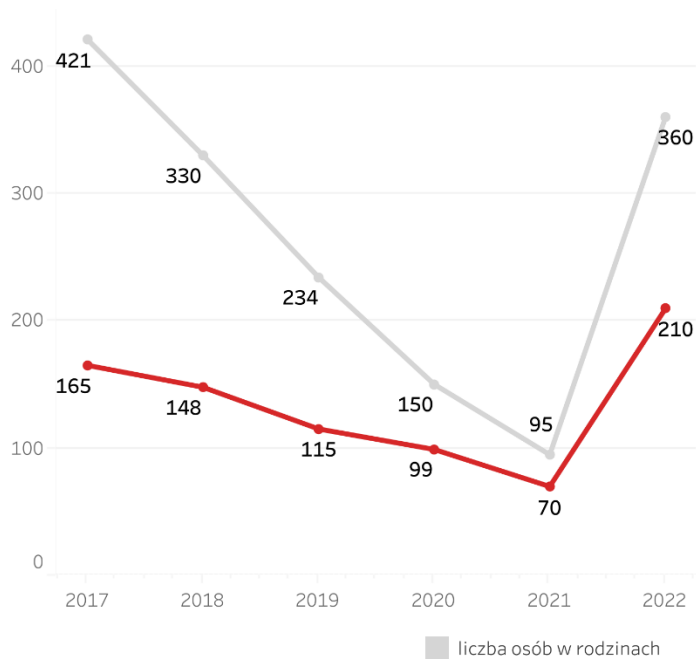
Porady lekarskie ogółem¹

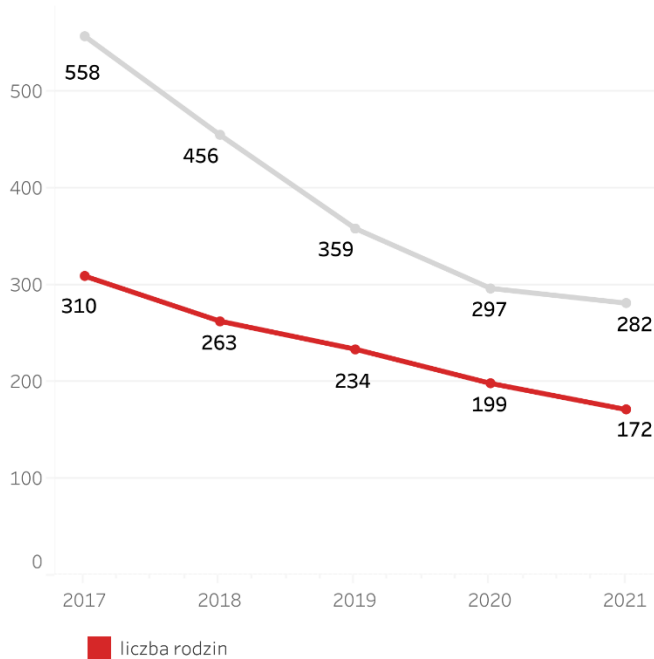
Ludność na aptekę ogólnodostępną¹

Świadczenia niepieniężne²

Świadczenia pieniężne²

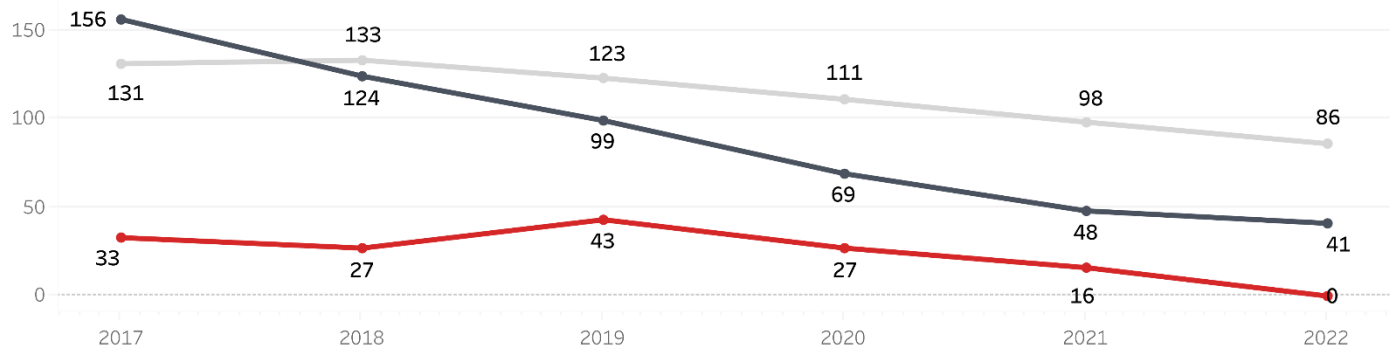
źródło danych:

¹ GUS BDL

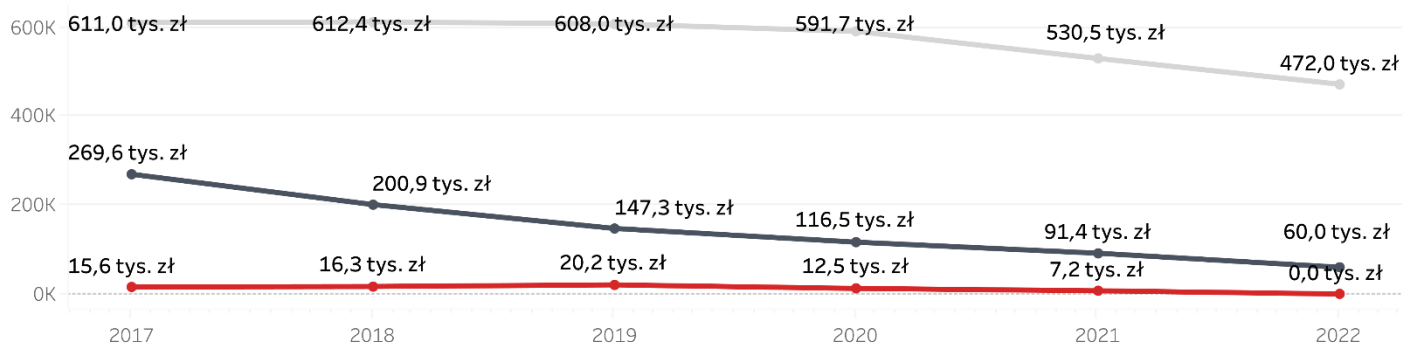
² OPS w Grodkowie

POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

Liczba osób pobierająca świadczenia²

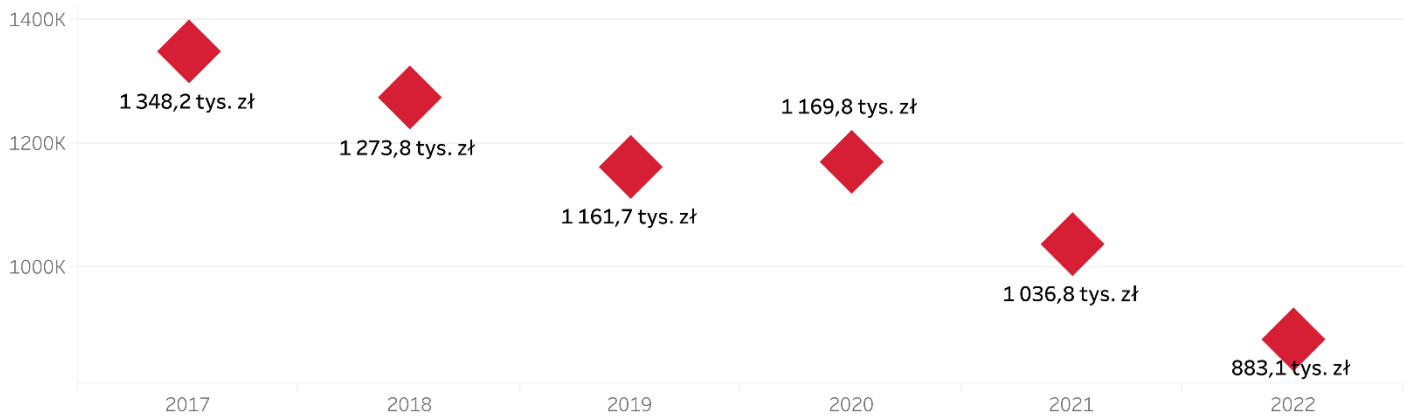

Kwota świadczeń²

■ zasiłki celowe ■ zasiłki okresowe ■ zasiłki stałe

Kwota świadczeń społecznych udzielona w ramach zadań własnych gminy²

źródło danych:

¹ GUS BDL

² OPS w Grodkowie

Mieszkalnictwo

W latach 2017-2021 zasób mieszkaniowy gminy uległ zmniejszeniu o 2,1% - w 2021 r. wyniósł 6 509 mieszkań. Zmniejszeniu uległa także liczba mieszkań komunalnych – z 500 w 2016 r. do 413 w 2021 r. Na ogólną liczbę 413 lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Grodków składa się 69 lokali przeznaczonych na najem socjalny lokalu oraz jedno pomieszczenie tymczasowe. Zdecydowana większość lokali zlokalizowana jest na terenie miasta Grodków (337). W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, liczba mieszkań ogółem wyniosła 356 w 2021 r. – o blisko 4% więcej niż w 2017 r., co wynika przede wszystkim ze spadku liczby mieszkańców w tym okresie. Biorąc pod uwagę podział miasto-wieś, dostępność mieszkań na obszarze miejskim była zdecydowanie wyższa (403) niż na obszarze wiejskim (319). Wskaźnik dla powiatu brzeskiego i województwa opolskiego był wyższy niż w Gminie Grodków – wyniósł kolejno 388 i 383 w 2021 r. Przeciętna powierzchnia mieszkania na jedną osobę to 31,3 m² w 2022 r. – więcej niż w powiecie (28,9 m²) i województwie (28,1 m²).

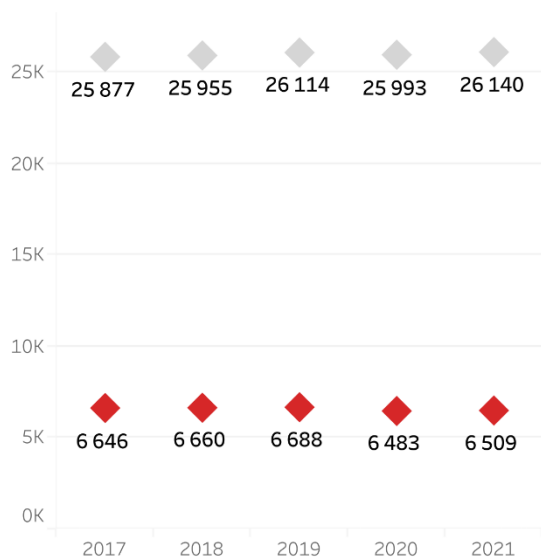
Lokale mieszkalne będące własnością gminy Grodków zlokalizowane są w większości w budynkach wybudowanych przed rokiem 1939, co wiąże się z wysokimi nakładami finansowymi niezbędnymi do utrzymania ich w dobrym stanie technicznym.

W 2021 r. do użytkowania oddano łącznie 38 mieszkań, z czego 16 w mieście Grodków, a 22 na terenach wiejskich gminy. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców to 2,1 – niewiele więcej niż w latach poprzednich, mniej także w porównaniu do powiatu (4,2) i województwa (3,6). Wskaźnik ten świadczy o stosunkowo niskim przyroście nowych mieszkań – brakuje m.in. mieszkań na wynajem. Z tego względu Gmina Grodków przystąpiła do projektu Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej (SIM Opolskie), w ramach którego na terenie miasta Grodków, na ul. Zawadzkiego ma powstać inwestycja mieszkaniowa. Wybudowane mieszkania przeznaczone będą dla osób o umiarkowanych dochodach, których nie stać na zaciągnięcie kredytu hipotecznego, lecz stać na opłacanie czynszu. Jeżeli inwestycja zostanie zrealizowana, będzie to pierwszy budynek wielorodzinny wybudowany w Grodkowie od czasów PRL. Tego typu inwestycje pozwalają zwiększyć zasób mieszkaniowy, który jest przystępny cenowo dla przeciętnie zarabiających osób – wpływa to na m.in. ograniczenie odpływu mieszkańców. Mimo tych działań, nadal istnieje potrzeba nowych mieszkań dla „Młodych” – zainteresowanie wciąż jest wysokie.

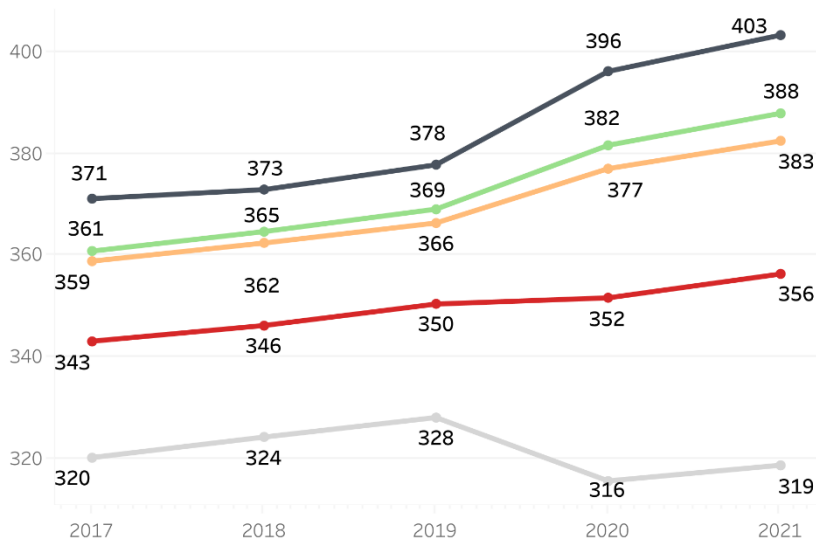
Udział powierzchni gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (MPZP) wyniósł 72,8% w Gminie Grodków, zatem więcej niż w powiecie brzeskim (68,9%) i województwie opolskim (42,1%). Wysoki odsetek objęty planami zagospodarowania przestrzennego korzystnie wpływa na jakość przestrzeni w gminie.

MIESZKALNICTWO

Zasoby mieszkaniowe¹

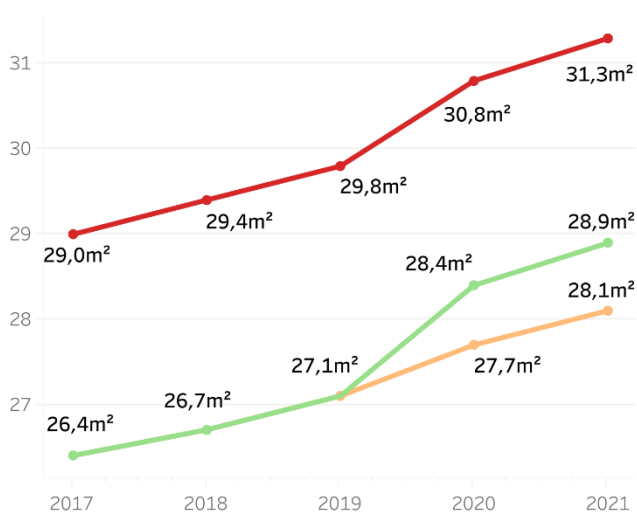

Liczba mieszkań na 1 000 ludności¹

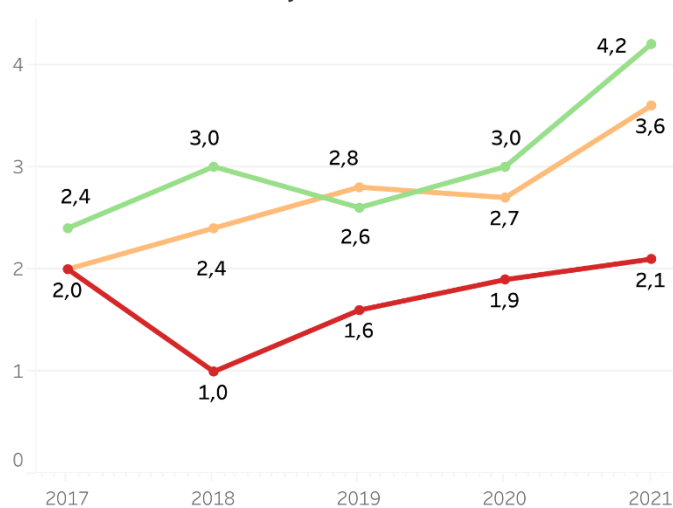

■ Liczba mieszkań ■ Liczba izb ■ g. Grodków ■ obszar miejski ■ obszar wiejski ■ p. brzeski ■ woj. opolskie

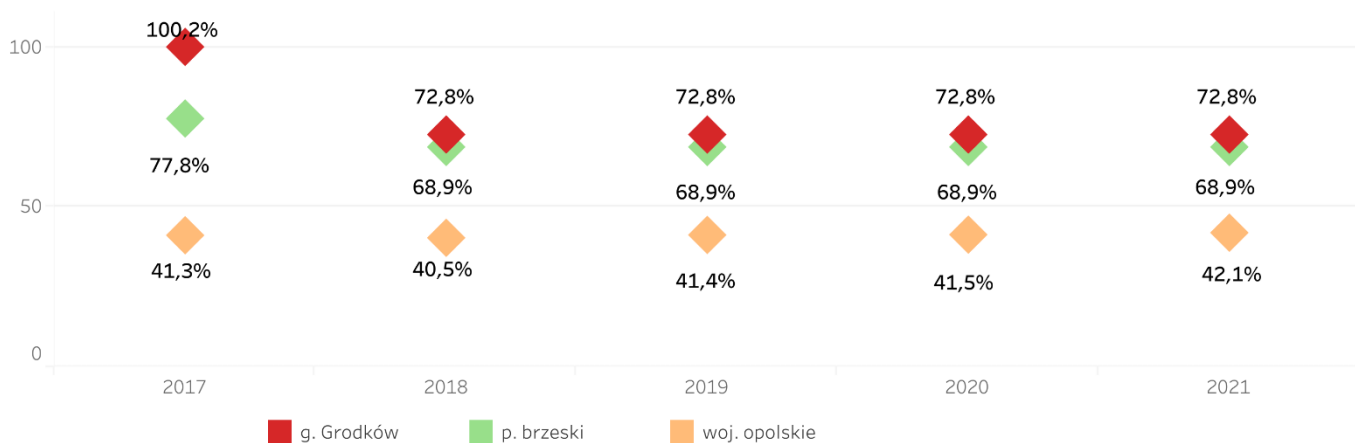
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę¹

Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 mieszkańców¹

Udział powierzchni objętej MPZP¹

źródło danych:

¹ GUS BDL

Gospodarka

Na terenie gminy funkcjonuje podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefa Grodków, zlokalizowana w pobliżu miasta Grodków. Tereny inwestycyjne znajdują się także w pobliżu węzła „Przylesie” na autostradzie A4 - przeznaczone są pod zabudowę przemysłową, składową i usługową.

W latach 2017-2021 liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON zwiększyła się o 7,2%. W 2021 r. na terenie gminy działało 1 807 podmiotów. Większość z nich (1 723) stanowił sektor prywatny. Ich liczba w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosła 989 – o 13,7% więcej niż w 2017 r. Jest to natomiast mniej w porównaniu do powiatu brzeskiego (1 232) i województwa opolskiego (1 141).

Wśród podmiotów w 2021 r. dominowały te związane z sektorem handlu hurtowego, detalicznego, naprawy pojazdów (403). Na drugim miejscu znalazły się podmioty z obszaru budownictwa (300) oraz przetwórstwa przemysłowego (160).

Liczba podmiotów wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności wyniosła 29, natomiast podmiotów nowo zarejestrowanych 58. Wskazuje to na przewagę podmiotów nowo rejestrowanych nad wykreślanymi, a więc lokalna gospodarka stopniowo się rozwija.

Innym wskaźnikiem, który przeanalizowano jest liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W 2021 r. w przeliczeniu na 10 tys. osób liczba ta wyniosła 735. Na tle powiatu i województwa, Gmina Grodków wypada pod tym względem gorzej. Warto jednak zaznaczyć, że wskaźnik dla gminy uległ zwiększeniu o 16,1% w stosunku do roku 2017.

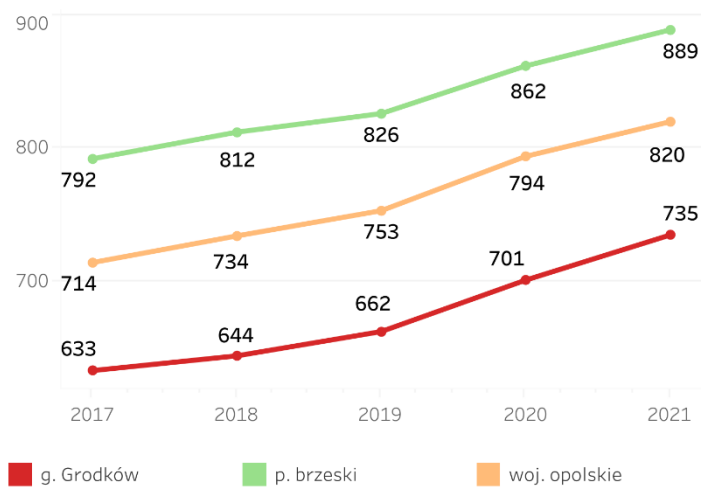
Według danych CEIDG⁹, w strukturze wiekowej przedsiębiorców w 2022 r. dominowały osoby w przedziale wiekowym 40-49 (32,0%). Najmniejszą grupę przedsiębiorców stanowiły osoby powyżej 80. roku życia (0,3%), natomiast wśród osób prowadzących działalność gospodarczą nie odnotowano żadnej poniżej 20. roku życia. W latach 2018-2022 liczba wniosków o założenie działalności złożonych w CEIDG uległa stopniowemu zmniejszeniu – od 2020 r. wzrosła natomiast liczba wniosków o zawieszenie działalności. Liczba wniosków o zakończenie utrzymywała się na zbliżonym poziomie.

Dodatkowym wskaźnikiem z obszaru gospodarczego dotyczy także aktywności społecznej na terenie gminy. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. wyniosła 36 dla gminy ogółem – dla terenu miejskiego 27, a wiejskiego 42. Wskaźnik dla Gminy Grodków był ogółem niższy w porównaniu do województwa (42), lecz wyższy na tle powiatu (35).

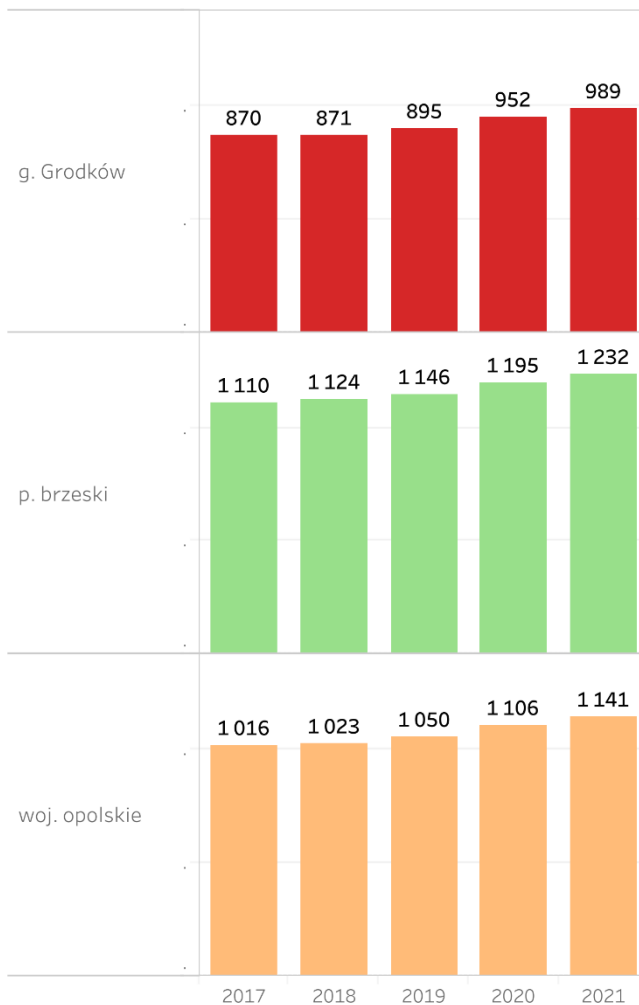
⁹ Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej

GOSPODARKA

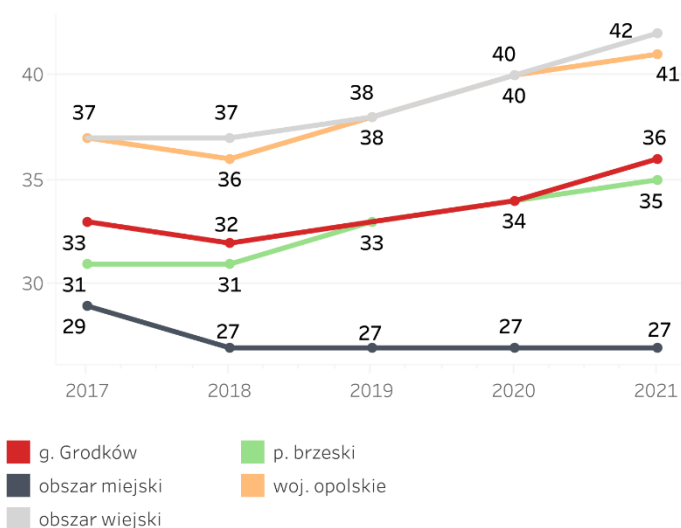
Osoby prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności¹

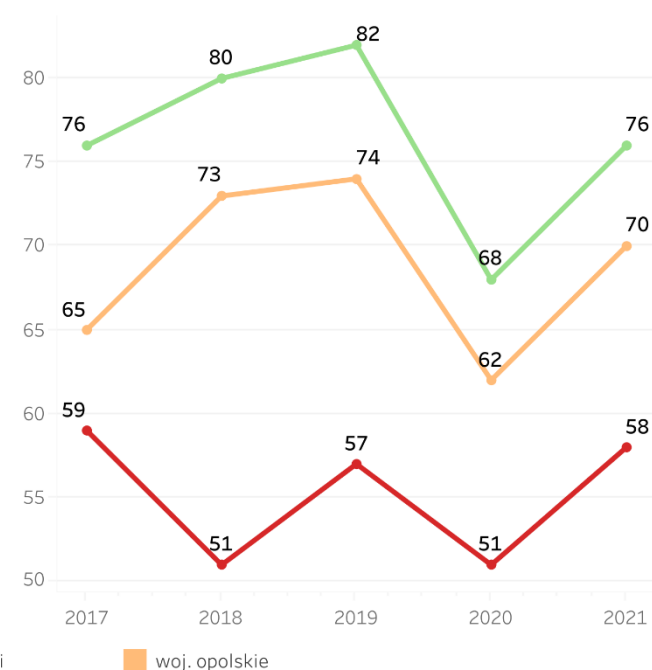
Podmioty zarejestrowane w REGON na 10 tys. ludności¹

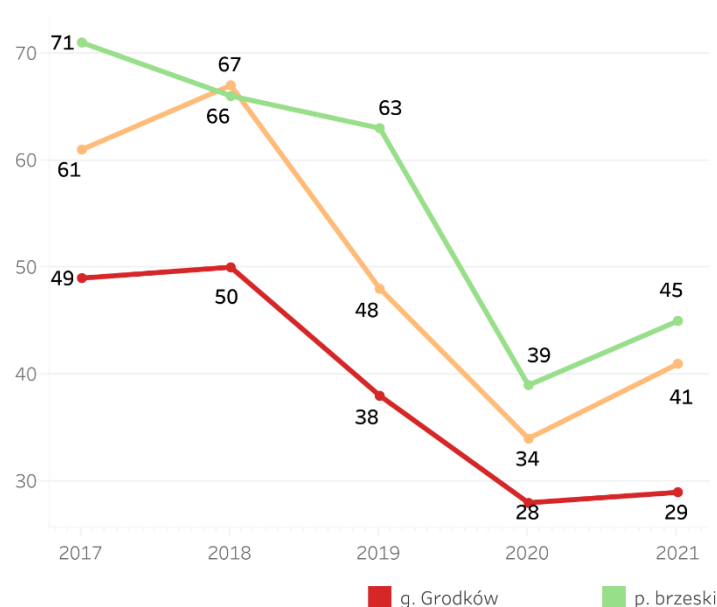
Fundacje, stowarzyszenia, organizacje na 10 tys. ludności¹

Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności¹

Podmioty wykreślone z REGON na 10 tys. ludności¹

źródło danych:

¹ GUS BDL

Rynek pracy

W latach 2017-2021 liczba pracujących ogółem¹⁰ zmniejszyła się o 1,5% - do poziomu 2 784 osób. Liczba pracujących kobiet i mężczyzn jest zbliżona – nie występują znaczące różnice. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, liczba pracujących ogółem wyniosła w 2021 r. w gminie 152, a zatem zdecydowanie mniej niż wskaźnik dla powiatu brzeskiego (193) i województwa opolskiego (229).

W okresie 2017-2022 liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 25%, co wskazuje na poprawę sytuacji, chociaż niekoniecznie na lokalnym rynku pracy – mieszkańcy wskazują na problem w znalezieniu pracy na terenie gminy, szczególnie jeżeli chodzi o tzw. atrakcyjną pracę. W liczbie bezrobotnych przeważają kobiety, które w 2022 r. stanowiły blisko 59% osób bezrobotnych.

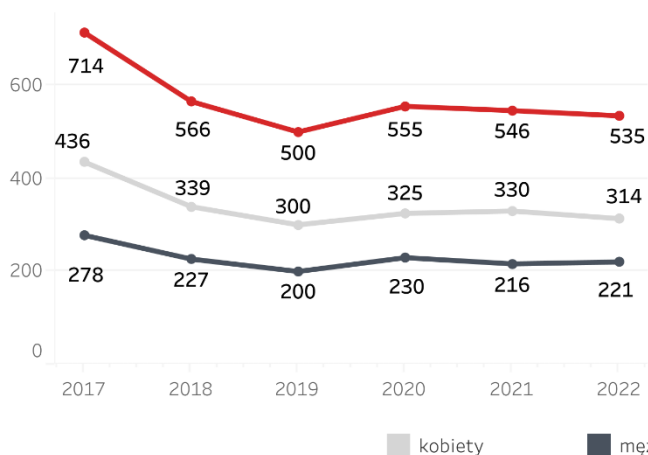
W 2022 r. największy odsetek bezrobotnych stanowili długotrwale bezrobotni (52,5%), osoby bez kwalifikacji zawodowych (49,2%) oraz powyżej 50. roku życia (29,5%). Struktura bezrobotnych nie uległa znaczącym zmianom – w 2017 r. i 2022 r. była podobna. W okresie 2017-2022 najbardziej zwiększył się odsetek bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, niepełnosprawnych oraz kobiet, które nie wróciły na rynek pracy po urodzeniu dziecka oraz osób w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki. Niepokojący jest stosunkowo duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych, które im dłużej pozostają bez pracy, tym ich aktywizacja zawodowa jest trudniejsza. Dużo bezrobotnych nie posiada także żadnych konkretnych kwalifikacji zawodowych – odpowiedzią na to może być zwiększenie liczby dostępnych kursów, praktyk i stażów w zawodach deficytowych na lokalnym rynku pracy.

Odsetek bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym uległ zmniejszeniu w latach 2017-2019, natomiast w 2020 r. zwiększył się ze względu na wystąpienie pandemii COVID-19. W 2021 r. odsetek wyniósł 5,1% - więcej niż w powiecie (4,5%) oraz województwie (3,8%), co świadczy o występowaniu większych problemów na lokalnym rynku pracy.

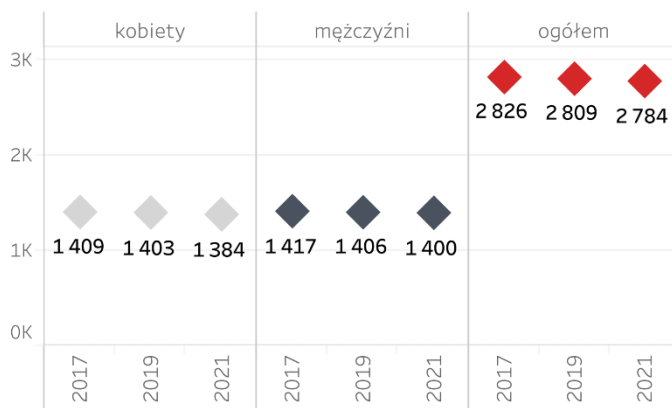
¹⁰ Dane dotyczące liczby pracujących uwzględniają podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. Dane nie obejmują pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach społecznych.

RYNEK PRACY

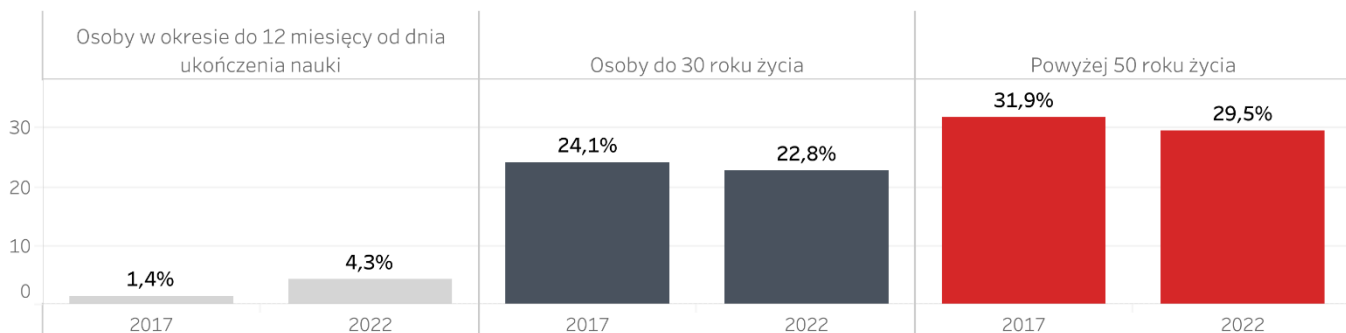
Bezrobotni według płci¹

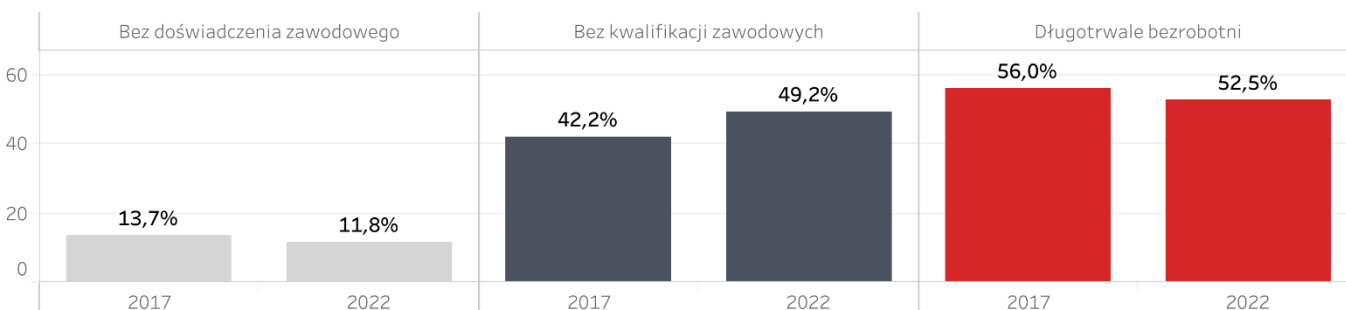
Pracujący według płci¹

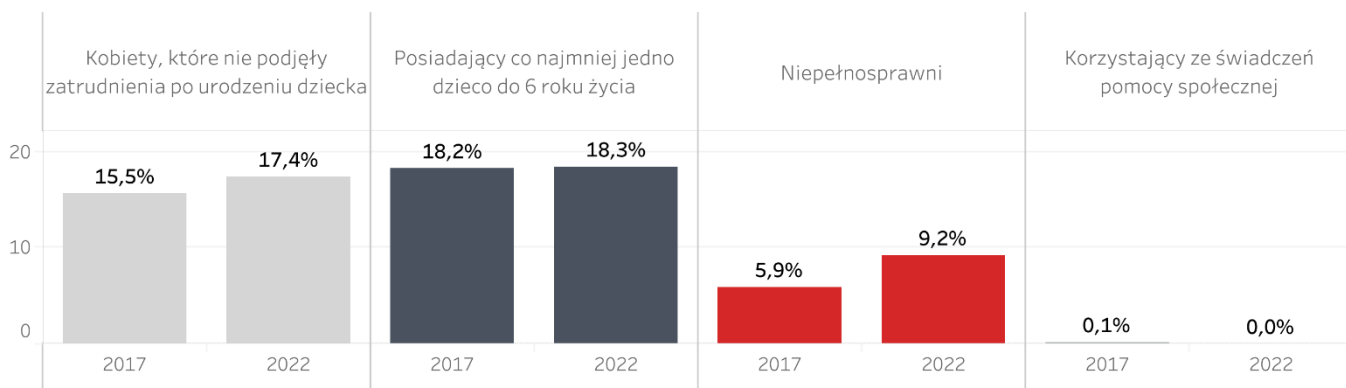
Bezrobotni według wybranych kategorii²

Bezrobotni według wybranych kategorii²

Bezrobotni według wybranych kategorii²

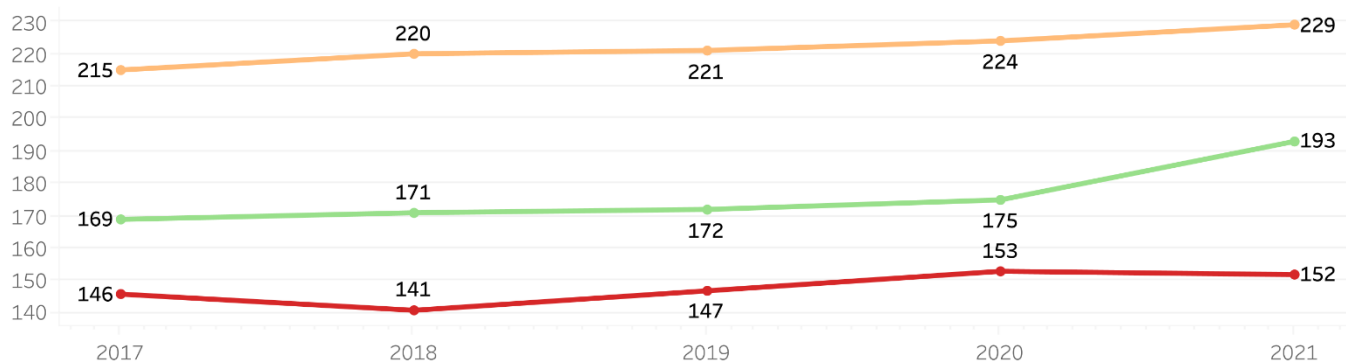
źródło danych:

¹ GUS BDL

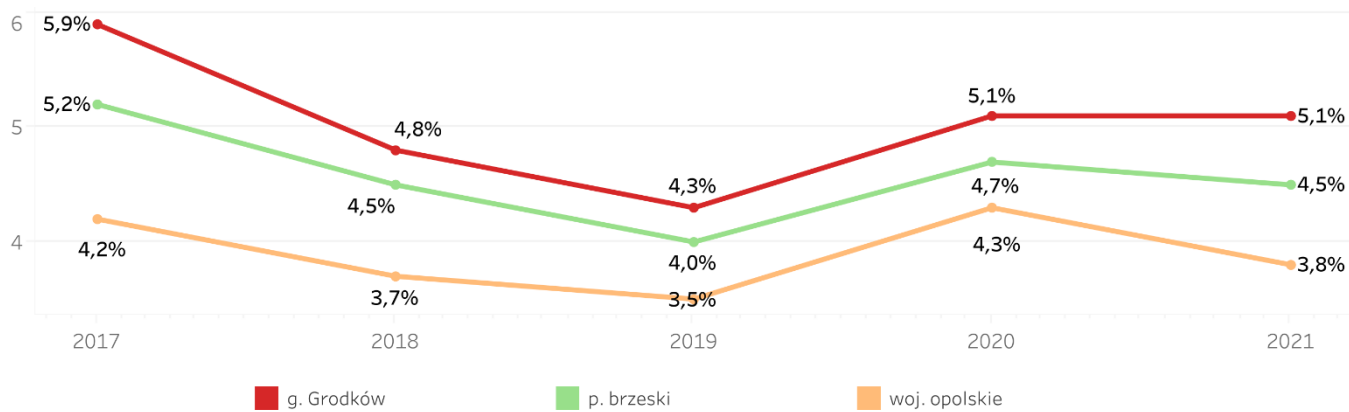
² PUP w Grodkowie

RYNEK PRACY

Pracujący na 1 000 mieszkańców¹

Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym¹

źródło danych:

¹ GUS BDL

Finanse samorządowe

W latach 2017-2021 dochody gminy znacząco przewyższały wydatki. W 2021 r. dochody budżetowe osiągnęły 103,4 mln zł, a wydatki 99,8 mln zł. Zarówno dochody, jak i wydatki wzrosły w analizowanym okresie – kolejno o około 42% i 38%. W przeliczeniu na jednego mieszkańca, dochody gminy wzrosły aż o 50,4%, wynosząc 5,6 tys. zł w 2021 r.

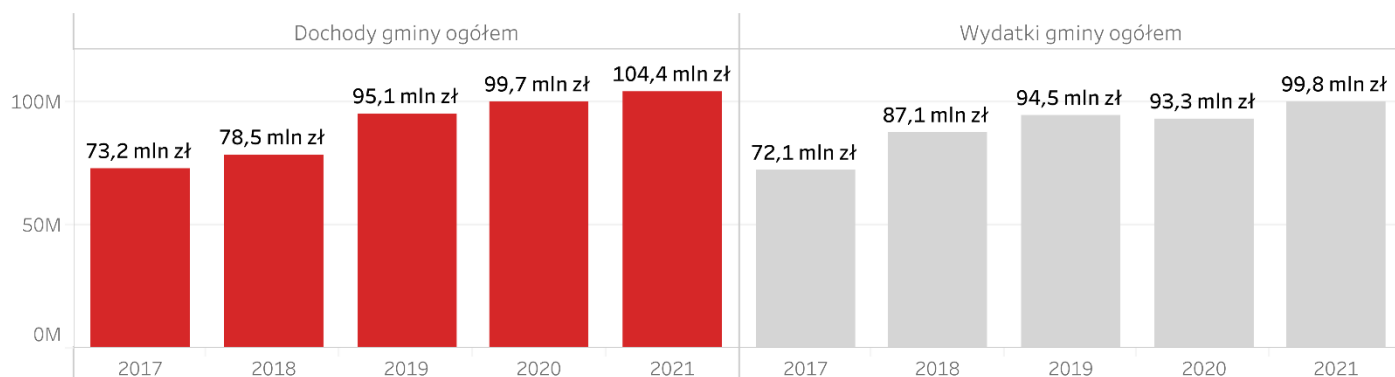
Struktura dochodów budżetu uległa niewielkim zmianom w latach 2017-2021. Można zauważyć niewielki wzrost udziału dochodów własnych oraz spadek udziału przyznawanych subwencji. Największą część budżetu w 2021 r. stanowiły dochody własne (45,9%), co jest korzystnym zjawiskiem. Na drugim miejscu znalazły się dotacje (32,5%), a na trzecim subwencja (21,5%). Wysoki udział dochodów własnych zapewnia większą stabilność budżetu gminy, która jest mniej zależna od przyznawanych subwencji i dotacji.

W 2021 r. największe kwoty przeznaczono na oświatę i wychowanie (29,4 mln zł), rodzinę (26,7 mln zł) oraz administrację publiczną (8,9 mln zł). Odsetek wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem był zróżnicowany na przestrzeni ostatnich kilku lat. Największy udział wydatków tego typu odnotowano w 2018 r. – 22,3%, natomiast najniższy w 2021 r., gdzie wyniósł niecałe 8%. Głównymi źródłami dochodów własnych był natomiast podatek dochodowy od osób fizycznych (17,4 mln zł) oraz podatek od nieruchomości (10,1 mln zł).

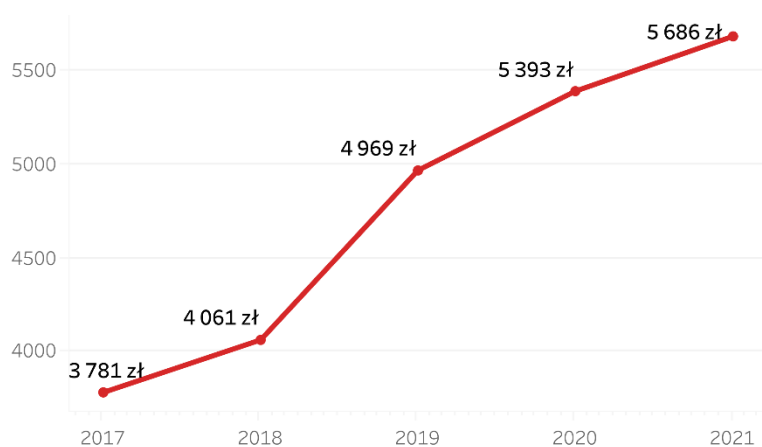
Pod uwagę wzięto także wskaźniki finansowe opracowane przez Ministerstwo Finansów. Pierwszy ze wskaźników to WB3, pokazujący udział nadwyżki operacyjnej w dochodach bieżących. W 2021 r. wyniósł 7,8% - nadwyżka ta wskazuje na możliwość jednostki do spłaty zobowiązań finansowych, w tym wydatków inwestycyjnych. Wskaźnik WB5 dotyczy obciążenia wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia – w latach 2019-2021 utrzymywał się na podobnym poziomie, wynosząc 38,0% w 2021 r. Wskaźnik samofinansowania WB7 wskazuje na stopień, w jakim gmina jest w stanie realizować inwestycje środkami własnymi – w latach 2019-2021 zawsze przekraczał 100%. Tak wysoki wskaźnik może wskazywać o niskim poziomie realizowanych inwestycji względem możliwości finansowych. Wskaźnik WZ5 pokazujący obciążenie dochodów bieżących obsługą zadłużenia utrzymywał się na stosunkowo niskim poziomie, wynosząc 6,2% w 2021 r.

FINANSE SAMORZĄDOWE

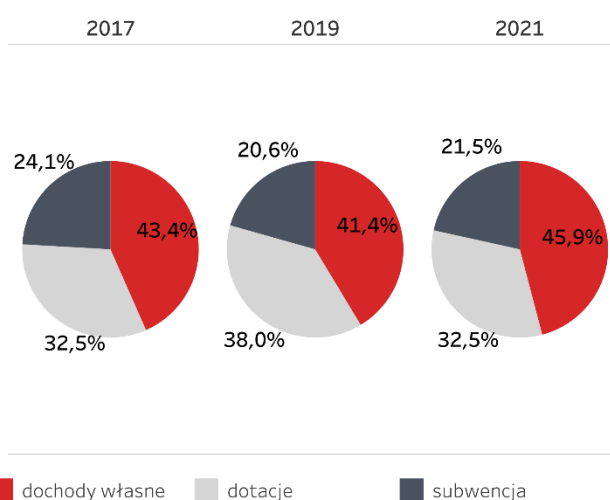
Budżet gminy¹

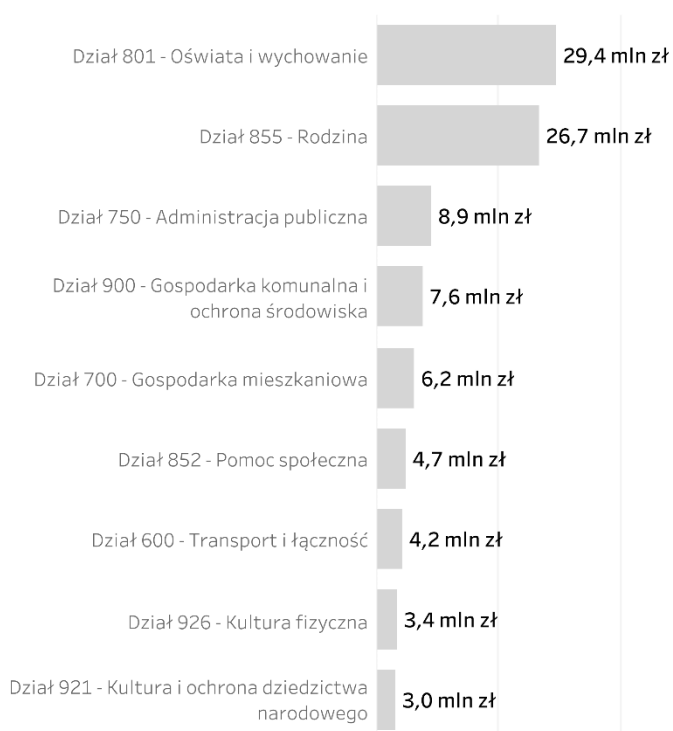
Dochody gminy na 1 mieszkańca¹

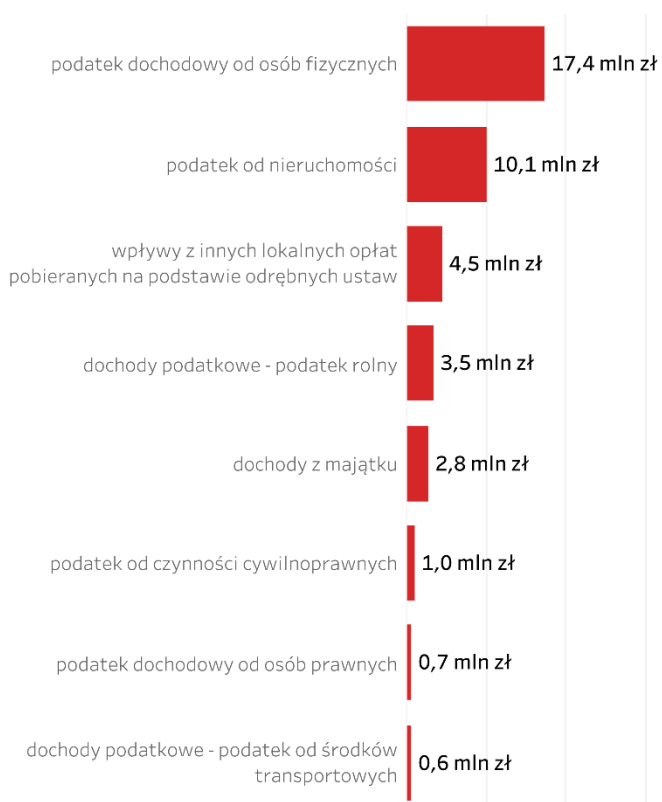
Źródła dochodów gminy¹

Główne wydatki gminy w 2021 r.¹

Główne źródła dochodów gminy w 2021 r.¹

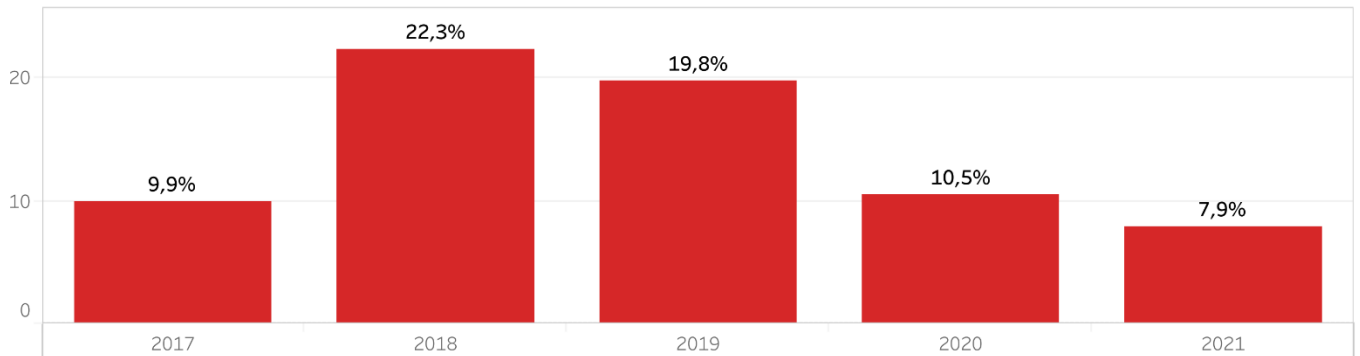

źródło danych:

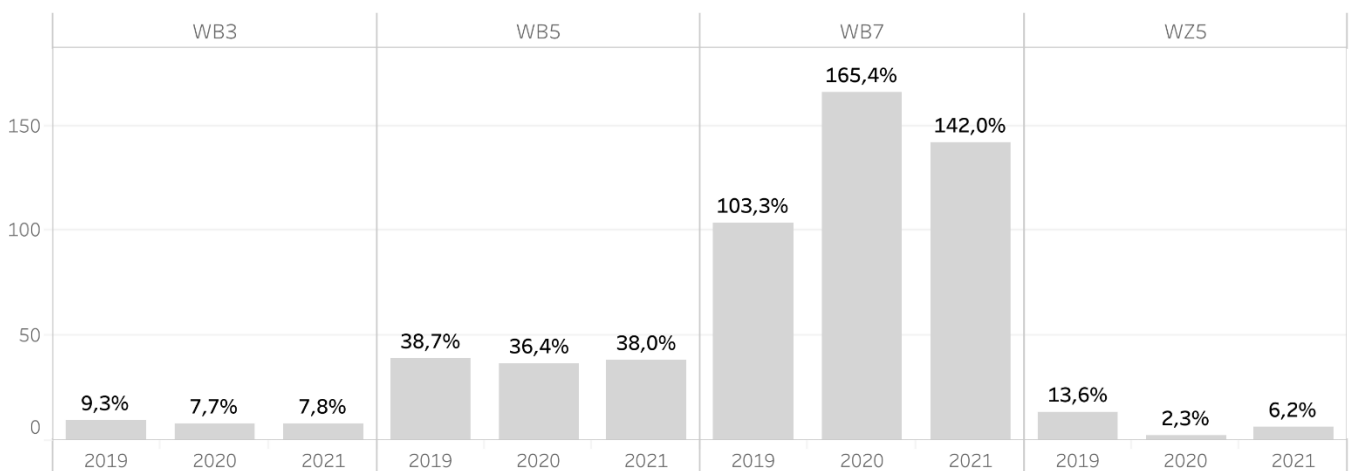
¹ GUS BDL

FINANSE SAMORZĄDOWE

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem¹

Wskaźniki oceny finansowej gminy²

źródło danych:

¹ GUS BDL

² Ministerstwo Finansów

Środowisko i infrastruktura

System terenów otwartych o wysokich walorach ekologicznych stanowi jeden z ważniejszych elementów struktury przestrzennej gminy Grodków. System ten obejmuje dolinę Nysy Kłodzkiej w ponadlokalnym systemie obszarów chronionych (ESOCH) oraz dolinę Strugi Grodkowskiej i Starej Strugi w lokalnym systemie obszarów chronionych.

Na terenie Gminy Grodków znajduje się kilka form ochrony przyrody:

- Rezerwat przyrody „Dębina” i rezerwat przyrody „Kokorycz” – celem ochrony jest zachowanie cennych fragmentów Puszczy Niemodlińskiej,
- Obszar Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej – obejmuje część doliny Nysy Kłodzkiej, w większości położony jest na terenie Gminy Grodków,
- Obszar chronionego krajobrazu Bory Niemodlińskie – jeden z największych kompleksów leśnych w rejonie górnej Odry,
- Użytek ekologiczny „Kanał Młyński” – stare koryto kanału łączącego bagna i młyny wodne, o powierzchni około 5 ha,
- Kilkanaście pomników przyrody.

Ponadto, w lasach Nadleśnictwa Prudnik występują rośliny wpisane na czerwoną listę roślin naczyniowatych województwa opolskiego – jest to lista rzadkich gatunków, wymierających bądź zagrożonych wymarciem. Znajdują się wśród nich: turzyca, goździk pyszny, czosnek niedźwiedzi.

Ogólny udział obszarów chronionych w powierzchni gminy w 2021 r. wyniósł 1,5%. To znacznie mniej w porównaniu do powiatu brzeskiego (15,1%) oraz województwa opolskiego (27,8%). W krajobrazie gminy dominują tereny rolnicze i łąki. Lesistość gminy wyniosła 14,4% w 2021 r. - to także mniej niż wskaźnik dla powiatu (18,8%) i województwa (26,7%). W lasach na terenie gminy dominują bory mieszane o charakterze nizinnym. Lasy gminy są pod zarządem trzech jednostek: Nadleśnictwa Tułowice, Nadleśnictwa Brzeg oraz Nadleśnictwa Prudnik. W 2021 r. odsetek terenów zieleni urządzonej w powierzchni gminy wyniósł zaledwie 0,1%, gdy w powiecie odnotowano wskaźnik 0,3%, a województwie 0,5%.

Odbiorem odpadów komunalnych na terenie Gminy Grodków zajmują się firmy zewnętrzne. Odpady są następnie przekazywane do Instalacji Komunalnej EKOM Sp. z o.o. w Nysie. W Grodkowie funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, do którego mieszkańcy mogą dostarczać inne odpady komunalne takie jak m.in. tekstylia, farby, przeterminowane leki, zużyty sprzęt elektroniczny. W 2021 r. z terenu gminy zebrano łącznie ponad 7,5 ton¹¹ odpadów komunalnych, a z

¹¹ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi w 2021 r.

samych gospodarstw domowych około 6,5 ton¹². W 2021 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca zebrano 227,5 kg odpadów – to znacznie więcej niż w powiecie (189,1 kg) i województwie (192,8 kg). Wskaźnik ten był wyższy w samym Grodkowie, gdzie wyniósł 306,3 kg, a niższy na obszarze wiejskim (164,1 kg).

Odsetek odpadów zebranych selektywnie w stosunku do odpadów ogółem, wyniósł 36,6% w 2021 r. Na obszarze wiejskim i miejskim nie odnotowano znaczącej różnicy – odsetek kształtował się na poziomie kolejno 35,6% oraz 37,2%. Wskaźnik dla gminy był niższy w stosunku do powiatu (42,3%) i województwa (44,9%).

Sieć wodociągowa na terenie całej gminy jest bardzo dobrze rozwinięta – w 2021 r. z sieci korzystali niemal wszyscy mieszkańcy gminy. Zdecydowanie mniej korzystna sytuacja występuje w przypadku sieci kanalizacyjnej, z której ogółem korzystało 79,2% mieszkańców gminy. Na obszarze miejskim z sieci korzystało 96,1% ludności, lecz na terenie wiejskim tylko 65,6%. W tym samym czasie odsetek osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w powiecie wyniósł 84,5%, a województwie 74,2%. Najmniej rozwiniętą siecią na terenie gminy była sieć gazowa, z której korzystało 39,5% mieszkańców gminy. W tym przypadku dysproporcja między obszarem miejskim a wiejskim jest szczególnie wyraźna – z gazu sieciowego korzystało 87,3% mieszkańców Grodkowa, a na terenie wiejskim zaledwie 1,0%.

W przeliczeniu na 100 km² najdłuższa infrastruktura dotyczyła sieci kanalizacyjnej – 49,4 km. To jednak mniej niż długość sieci kanalizacyjnej na 100 km² w powiecie brzeskim (59,7 km) i województwie opolskim (57,5 km). Natomiast sieć gazowa była najkrótszą na terenie gminy – w przeliczeniu na 100 km² wyniosła 11,4 km, zatem mniej niż w powiecie (20,7 km) i województwie (26,3 km).

Zużycie wody z wodociągów w przeliczeniu na 1 korzystającego wyniosła 29,9 m³ w 2021 r. w Gminie Grodków. To więcej niż w 2017 r. (26,6 m³), lecz mniej na tle powiatu (35,3 m³) i województwa (32,3 m³).

Infrastrukturę komunikacyjną gminy tworzy sieć dróg, z czego najważniejsze szlaki komunikacyjne to:

- Droga wojewódzka nr 378 relacji Biedzychów-Grodków,
- Droga wojewódzka nr 385 relacji Jaczowice-Grodków-Tłumaczów (granica z Czechami),
- Droga wojewódzka nr 401 relacji Żłobizna-Grodków-Pakośławice,
- Autostrada A4 – położona wzdłuż północnej granicy gminy, relacji Jędrzychowice-Korczowa (granica z Niemcami i Ukrainą).

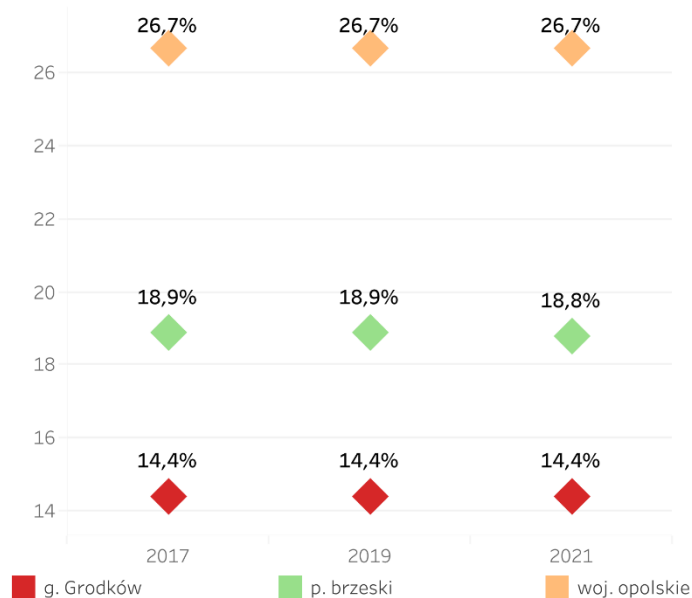
¹² Dane GUS, 2023 r.

Ponadto przez obszar przebiega linia kolejowa nr 288 Nysa-Brzeg, reaktywowana w 2008 r., niezelektryfikowana.

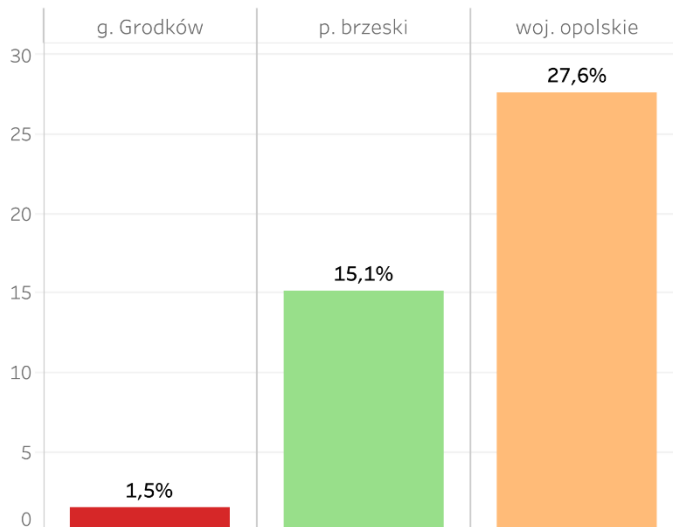
Uzupełnieniem sieci komunikacyjnej są drogi rowerowe, których długość w 2021 r. wyniosła 7,1 km. W przeliczeniu na 100 km² miały długość 2,5 km – tyle samo co w powiecie, mniej niż w województwie (6,2 km). Ponadto, na terenie gminy wytyczone są ścieżki rowerowe pełniące funkcje rowerowych szlaków turystycznych, połączonych z trasami na terenie gminy Nysa.

ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

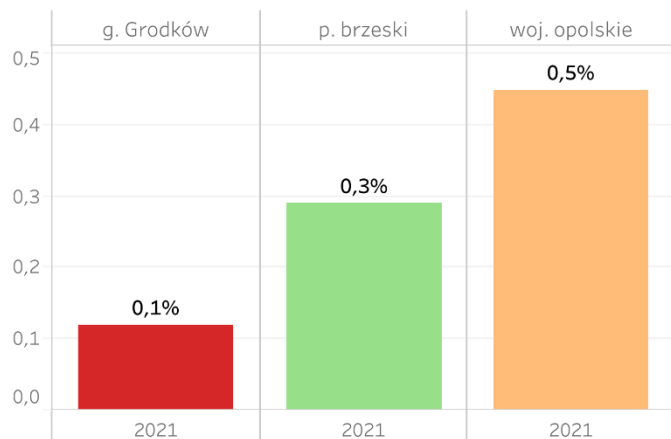
Lesistość¹

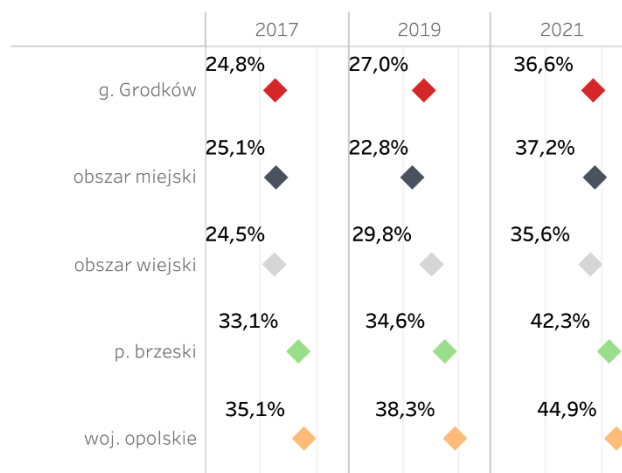
Udział obszarów prawnie chronionych w 2021 r.¹

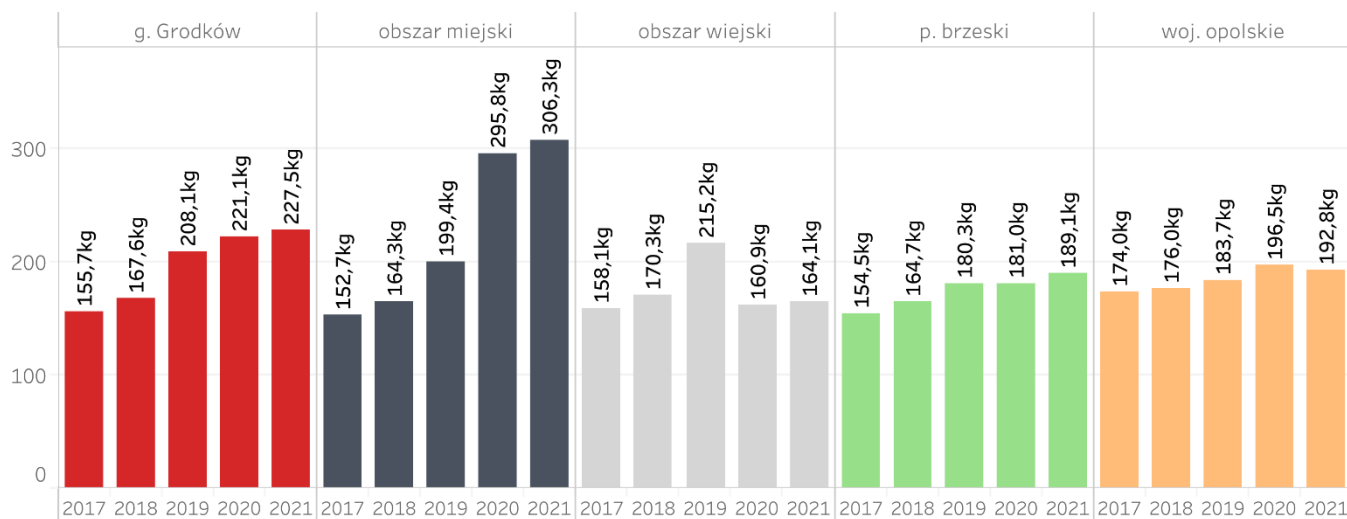
Udział terenów zieleni w 2021 r.¹

Odpady zebrane selektywnie w stosunku do ogółu odpadów z gospodarstw domowych¹

Zmieszane odpady komunalne z gospodarstw domowych na 1 mieszkańca¹

źródło danych:

¹ GUS BDL

ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej ¹

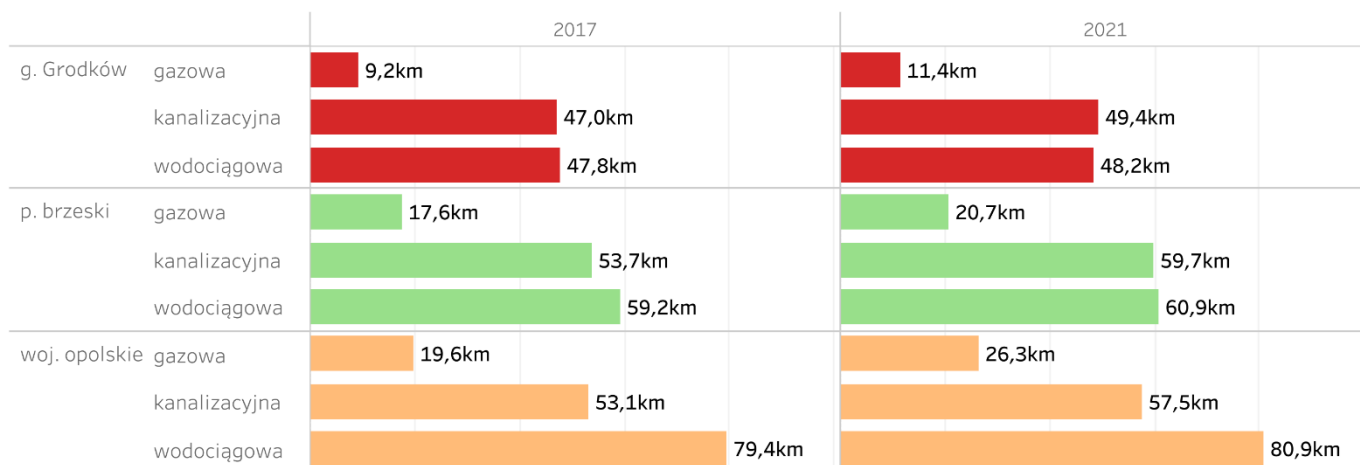
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej ¹

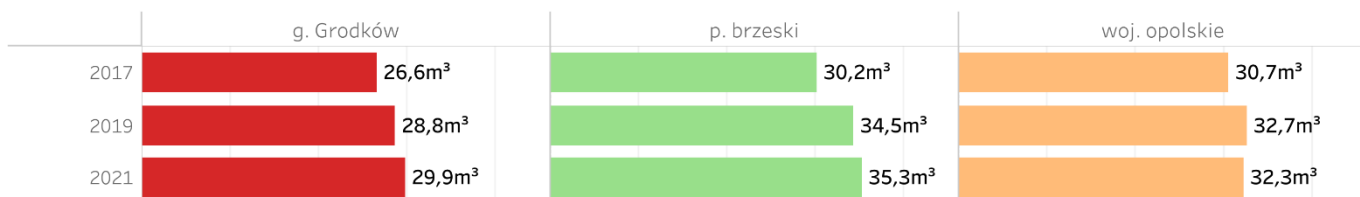
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej ¹

Sieć na 100 km² ¹

Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego¹

Drogi rowerowe na 100 km² ¹

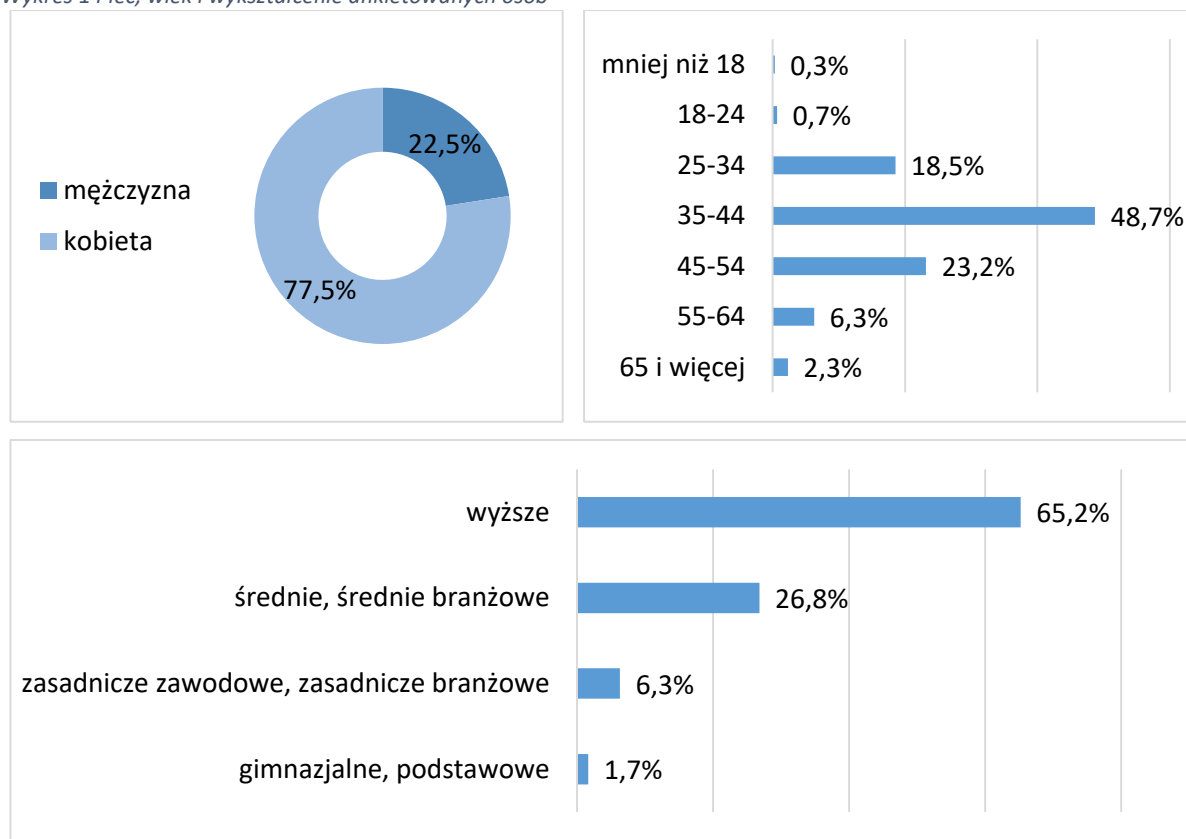
źródło danych:

¹ GUS BDL

Wyniki badań ankietowych

W celu poznania opinii mieszkańców na temat Gminy Grodków, zdecydowano się na przeprowadzenie badań ankietowych. Ankieta przeprowadzono w formie papierowej i elektronicznej na próbie 302 respondentów. Zdecydowaną większość z nich stanowiły kobiety – ponad $\frac{3}{4}$. Największa część ankietowanych była w wieku średnim, czyli w przedziale wiekowym 35-44 lata (blisko 49%) oraz deklarowała wykształcenie wyższe (65,2%).

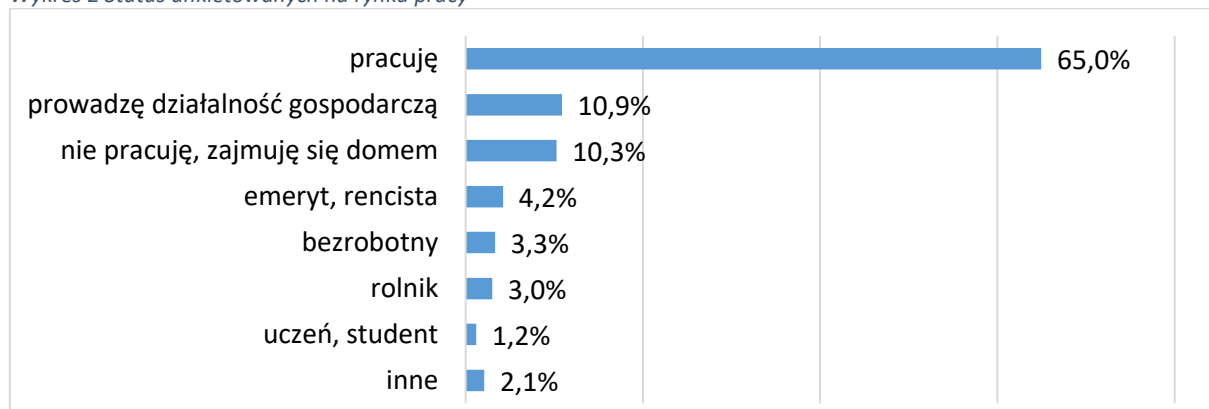
Wykres 1 Płeć, wiek i wykształcenie ankietowanych osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=302

Największy odsetek respondentów stanowiły osoby pracujące (65,0%). Drugą stosunkowo dużą grupę stanowili przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą (10,9%) oraz osoby niepracujące zawodowo, zajmujące się domem (10,3%).

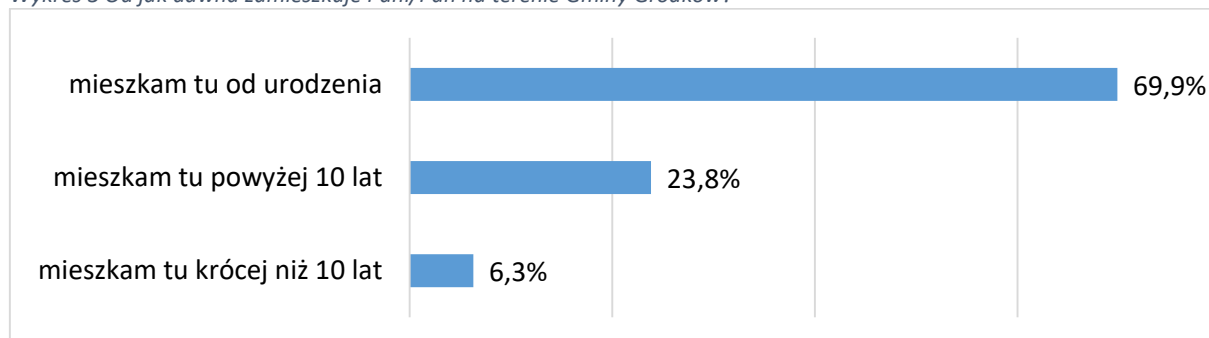
Wykres 2 Status ankietowanych na rynku pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=302.

Niemal 70% osób biorących udział w ankiecie mieszka na terenie Gminy Grodków od urodzenia. Tylko 6,3% respondentów stanowiły osoby mieszkające w gminie mniej niż 10 lat.

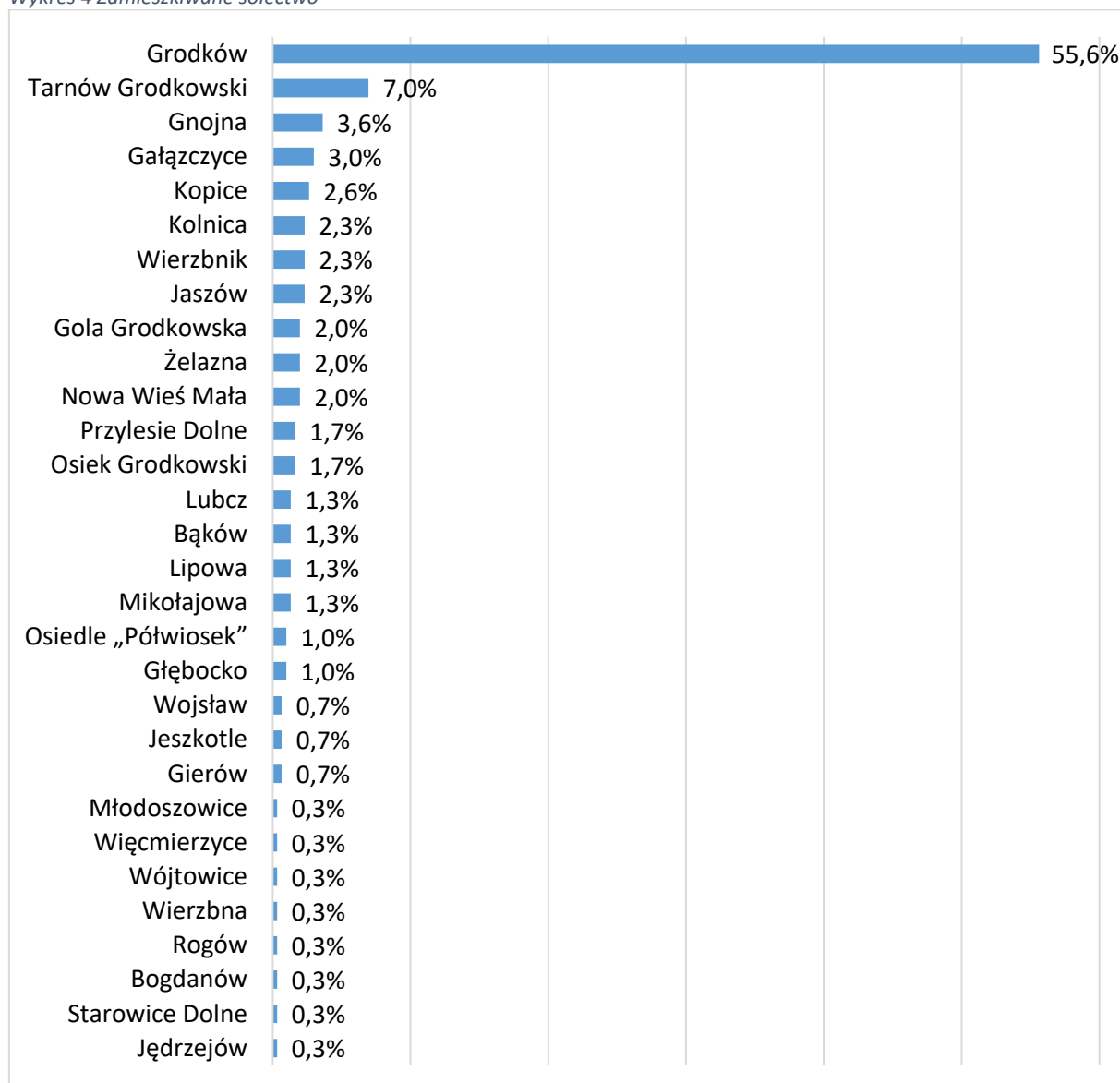
Wykres 3 Od jak dawna zamieszkuje Pani/Pan na terenie Gminy Grodków?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=302.

Ponad połowa ankietowanych zamieszkiwała Grodków – a zatem w odpowiedziach dominują głosy mieszkańców miasta. Drugim najczęściej wskazywanym sołectwem był Tarnów Grodkowski (7,0%), a trzecim sołectwo Gnojna (3,6%). Z pozostałych sołectw pochodziło stosunkowo niewiele głosów.

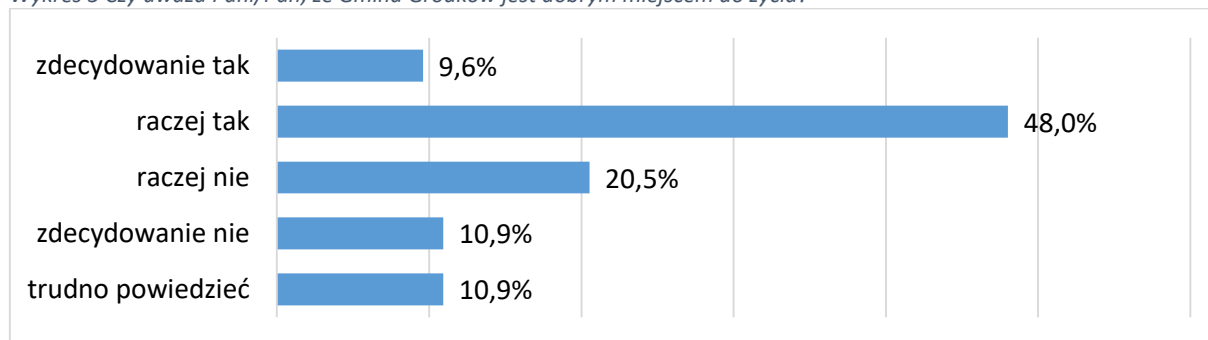
Wykres 4 Zamieszkiwane sołectwo

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=302.

Opinie na temat Gminy Grodków są mocno podzielone. Ponad połowa ankietowanych uważa, że gmina jest dobrym miejscem do życia (57,6%), z czego mniej niż 10% zaznaczyło odpowiedź „zdecydowanie tak”. Blisko 32% jest odmiennego zdania – gmina nie jest odpowiednim miejscem do życia. Prawie 11% nie ma jednoznacznego zdania na ten temat.

Wykres 5 Czy uważa Pani/Pan, że Gmina Grodków jest dobrym miejscem do życia?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=302.

Rozkład odpowiedzi w pytaniu o plany migracyjne pokrywa się z pytaniem poprzednim. Ponad połowa respondentów chce pozostać na terenie gminy w ciągu najbliższych pięciu lat, a około 29% planuje wyjechać z gminy – do innej miejscowości na terenie kraju, niekoniecznie w województwie opolskim. Blisko 13% nie ma sprecyzowanych planów migracyjnych.

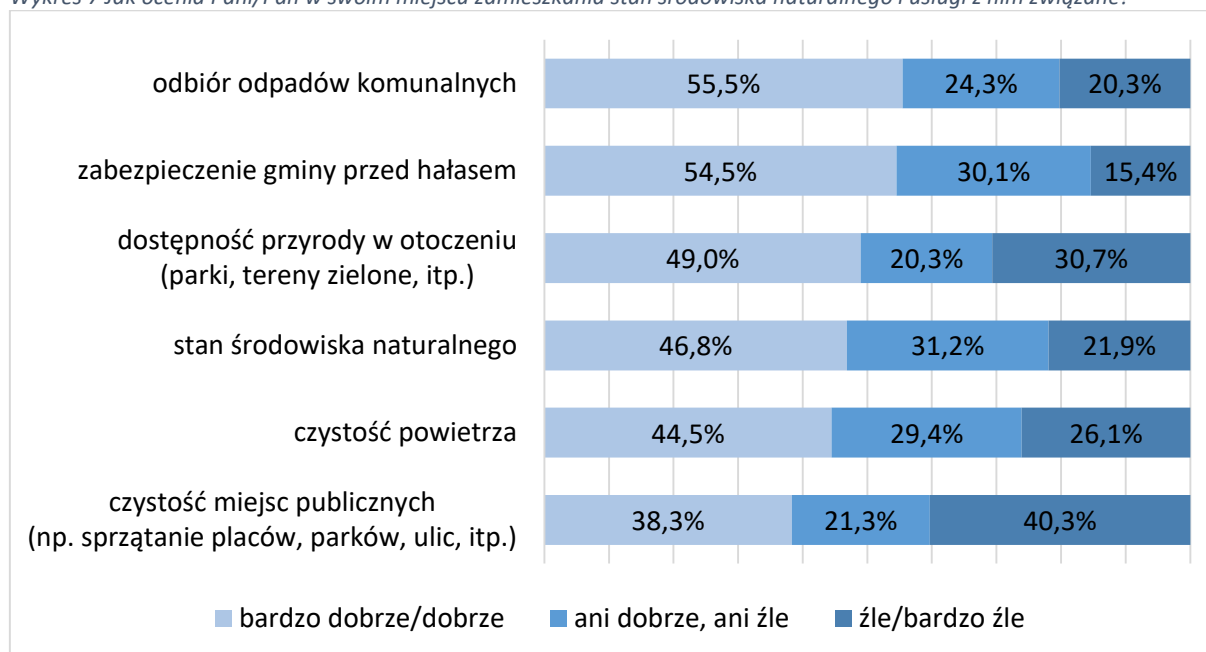
Wykres 6 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby Pani/chciałby Pan mieszkać?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=302.

W kolejnych pytaniach respondenci zostali poproszeni o ocenę poszczególnych aspektów gminy i usług oferowanych na jej terenie. W pierwszej kolejności ocenili aspekty środowiskowe – pozytywne odpowiedzi przeważały w przypadku odbioru odpadów komunalnych (55,5%) oraz zabezpieczenia gminy przed hałasem (54,5%). Największy odsetek negatywnych odpowiedzi odnotowano w przypadku czystości miejsc publicznych – 40,3% ankietowanych źle ocenia kwestie utrzymania porządku na terenie gminy.

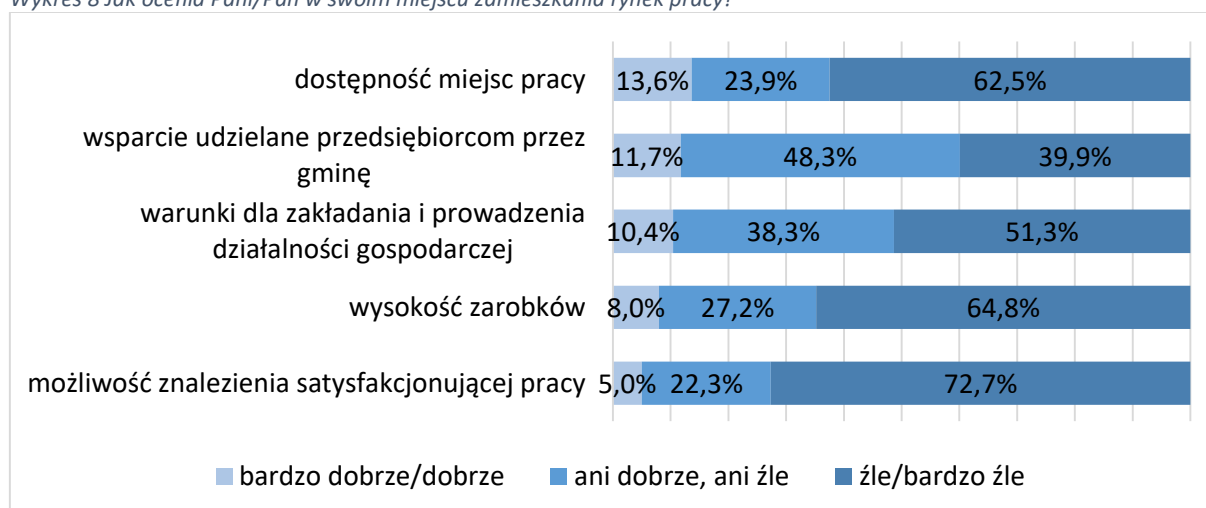
Wykres 7 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania stan środowiska naturalnego i usługi z nim związane?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=302.

W przypadku oceny rynku pracy, większość aspektów została oceniona zdecydowanie negatywnie, za wyjątkiem wsparcia oferowanego przedsiębiorcom przez gminę – 48,3% zaznaczyło odpowiedź „ani dobrze, ani źle”. Najgorzej oceniono możliwość znalezienia satysfakcjonującej, ciekawej pracy (72,7%) oraz wysokość zarobków oferowanych przez lokalnych pracodawców (64,8%).

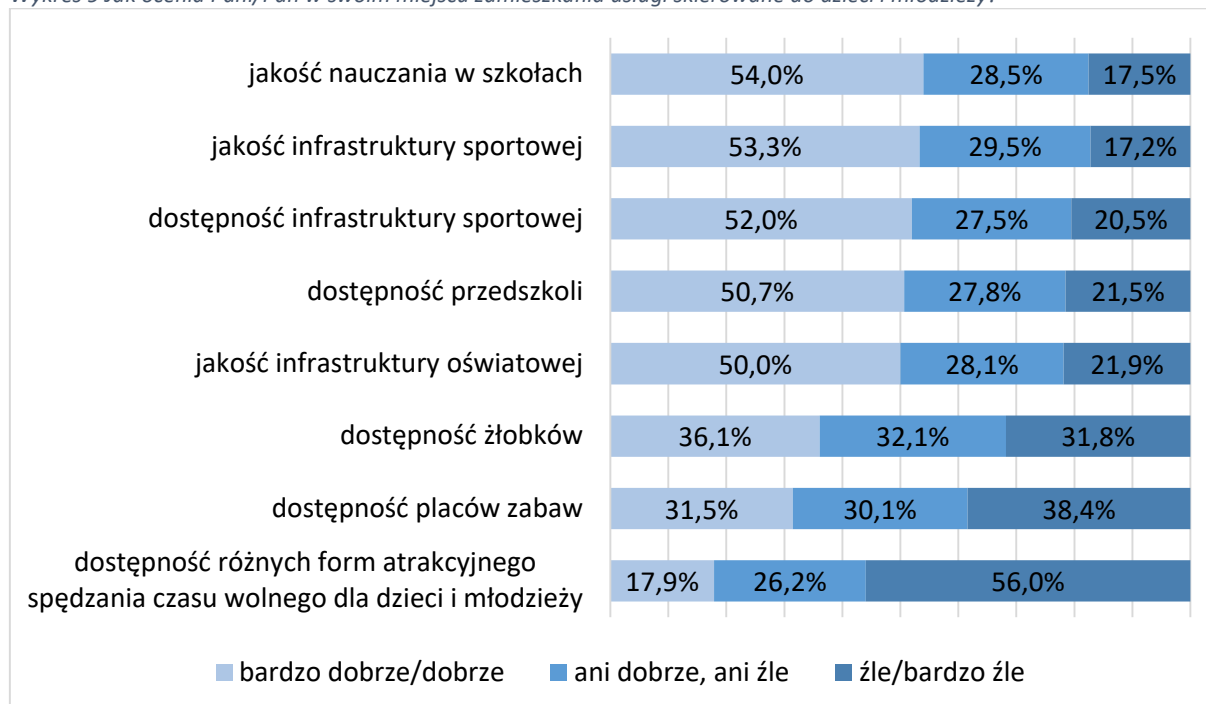
Wykres 8 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania rynek pracy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=302.

Usługi związane z oświatą i infrastrukturą edukacyjną są w przeważającej mierze oceniane pozytywnie, za wyjątkiem dostępności do żłobków, placów zabaw oraz różnorodnych form spędzania czasu wolnego, które są oferowane dzieciom i młodzieży na terenie gminy.

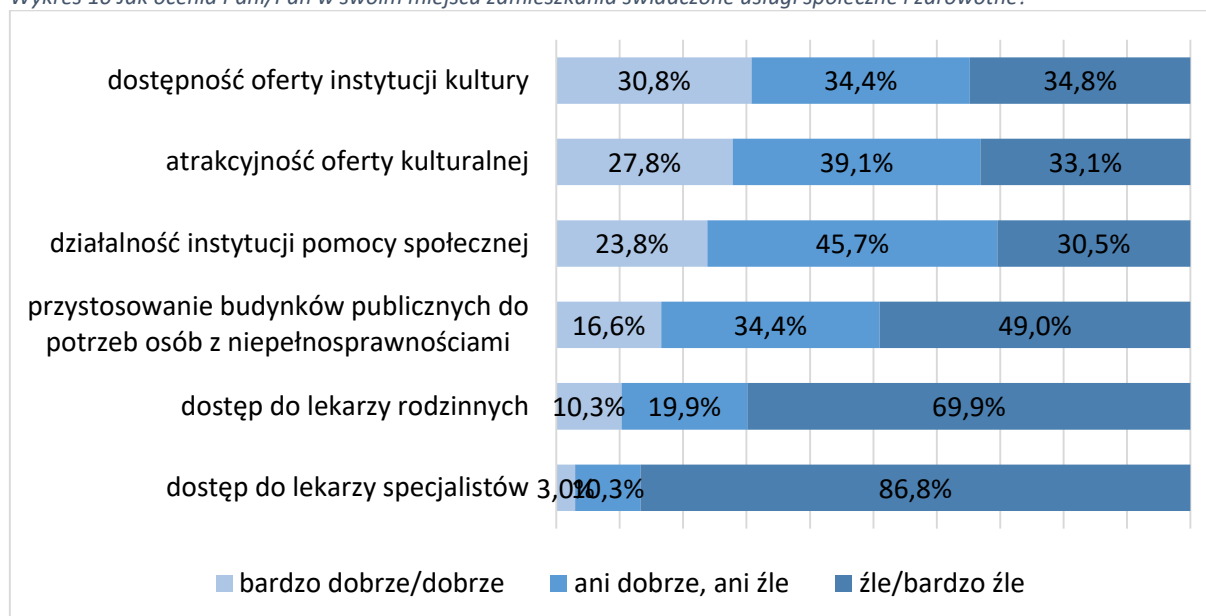
Wykres 9 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania usługi skierowane do dzieci i młodzieży?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=302.

Biorąc pod uwagę ocenę oferowanych usług społecznych i zdrowotnych można zauważyć, że głównym problemem gminy jest brak dostępu do opieki medycznej. Niemal 87% respondentów źle ocenia dostępność lekarzy specjalistów, a niemal 70% dostępność lekarzy pierwszego kontaktu. Tak złe opinie wskazują na potrzebę pilnej poprawy w tym zakresie – szczególnie, że popyt na usługi medyczne będzie prawdopodobnie wzrastał ze względu na starzenie się lokalnej społeczności. Warto zaznaczyć, że blisko połowa respondentów negatywnie oceniła przystosowanie budynków publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co także wymaga istotnej poprawy w tym zakresie.

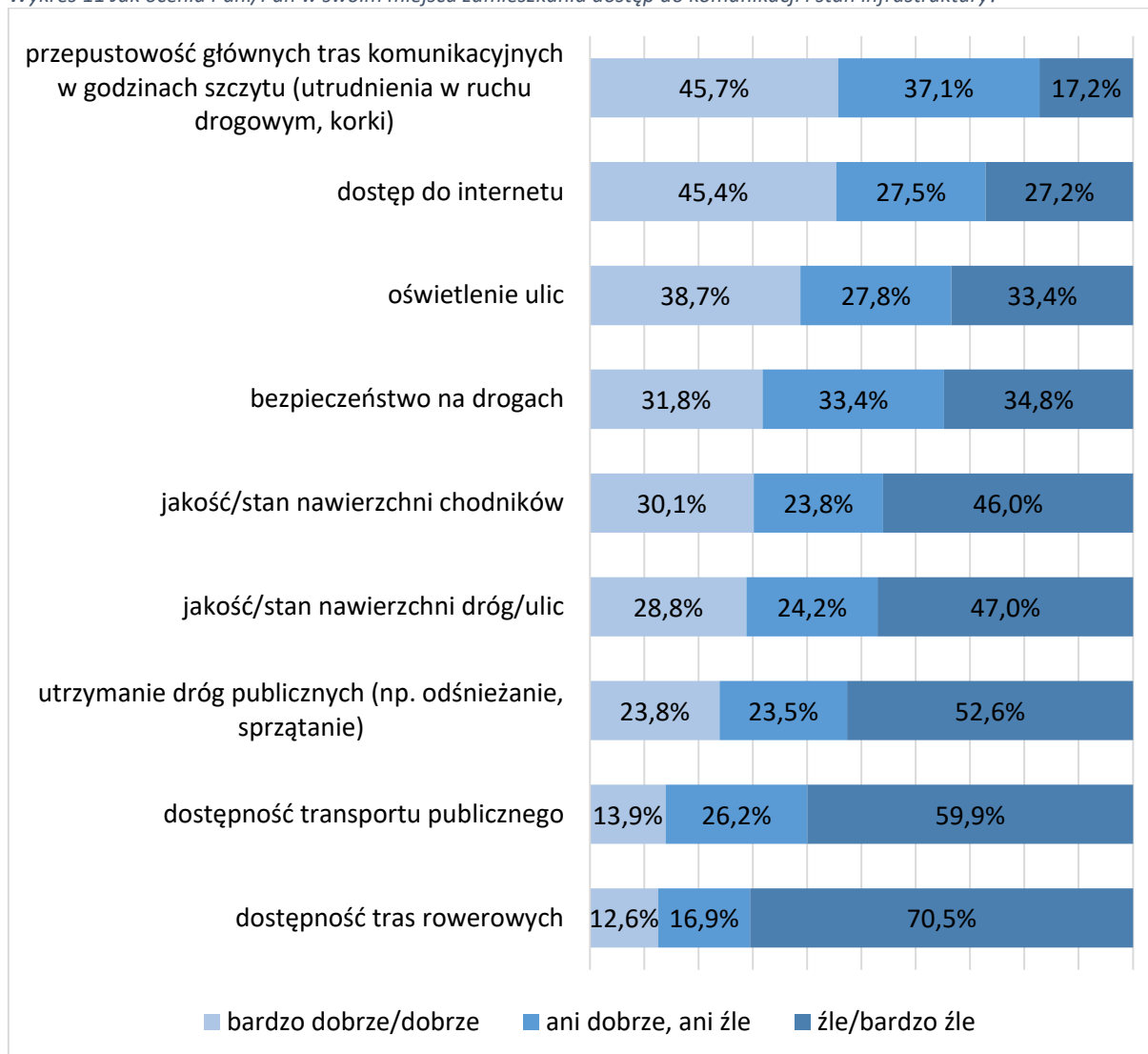
Wykres 10 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania świadczone usługi społeczne i zdrowotne?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=302.

Kwestie komunikacyjne także oceniono w większości negatywnie. Ankietowani mieszkańcy szczególnie źle oceniają dostępność ścieżek rowerowych (70,5%) oraz dostępność transportu publicznego na terenie gminy (niemal 60%). Skomunikowanie gminy siecią ścieżek rowerowych i podnoszenie jakości i dostępności komunikacji zbiorowej jest ważne z punktu widzenia rozwoju gminy – zapewnia to lepszą spójność przestrzenną oraz zwiększa jakość życia mieszkańców. Respondenci wskazują także na problem z utrzymaniem dróg i jakością nawierzchni.

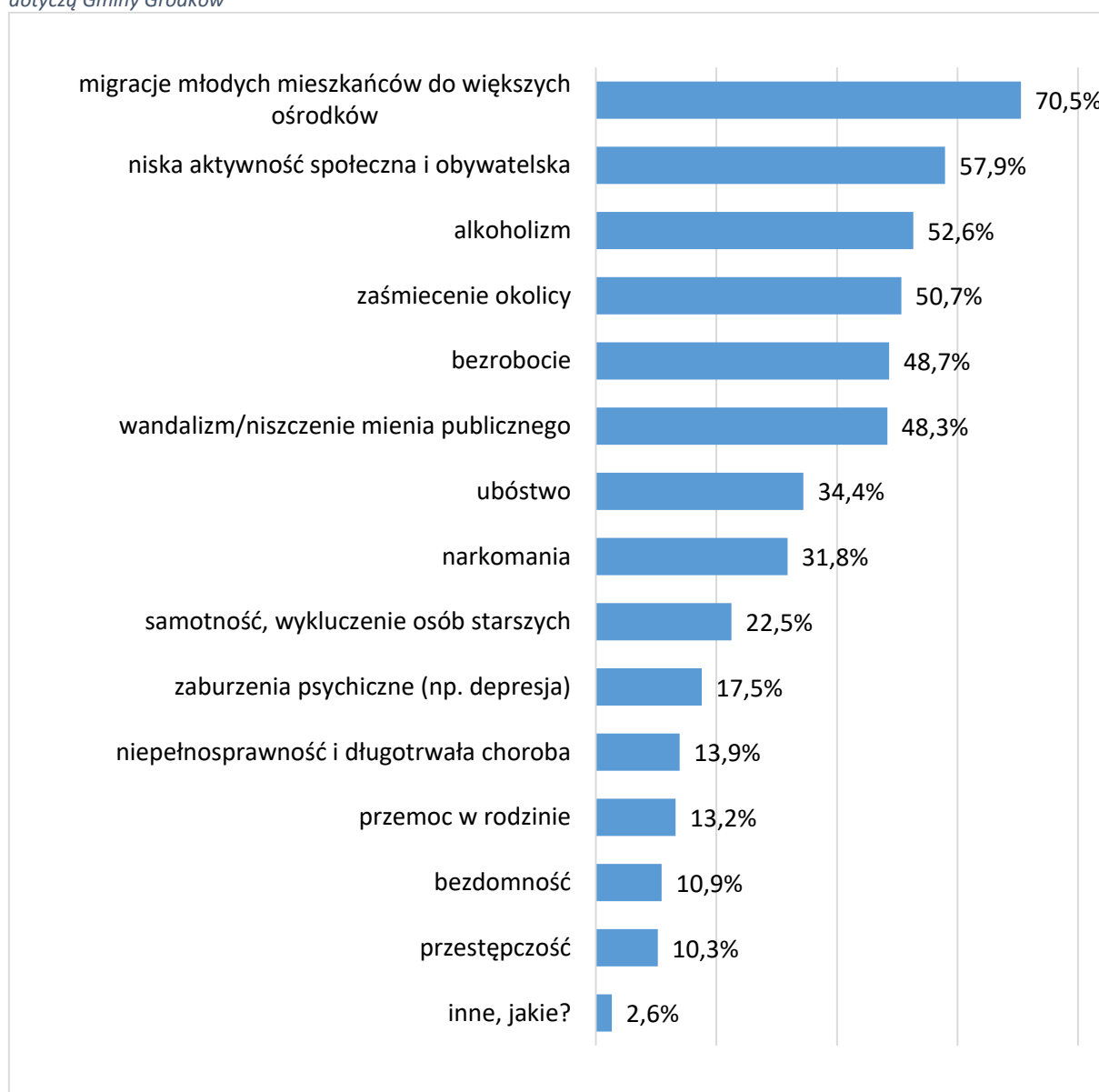
Wykres 11 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania dostęp do komunikacji i stan infrastruktury?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=302.

Ponad 70% respondentów zauważa istotny problem, który dotyczy migracji młodych osób do większych ośrodków miejskich. Młodzi ludzie wyjeżdżają m.in. na studia i w poszukiwaniu lepszej pracy. Około 58% ankietowanych wskazuje na niską aktywność społeczną mieszkańców, którzy zazwyczaj nie angażują się w sprawy lokalnej społeczności. Ponad połowa zaznaczyła także, że problemem Gminy Grodków jest alkoholizm wśród mieszkańców oraz zaśmiecanie miejsc publicznych. Stosunkowo dużo osób wskazało także bezrobocie oraz wandalizm. Liczba zauważalnych problemów przez ankietowanych mieszkańców jest zatem wysoka.

Wykres 12 Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Gminy Grodków

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=302.

Respondentom zaproponowano kilka kierunków rozwoju Gminy Grodków – nieco ponad połowa z nich wskazała na atrakcyjną ofertę spędzania czasu wolnego i silną gospodarkę, jako główne kierunki, którymi powinny podążać władze samorządowe. Na trzecim miejscu uplasowała się nowoczesna edukacja spełniająca potrzeby lokalnych przedsiębiorców.

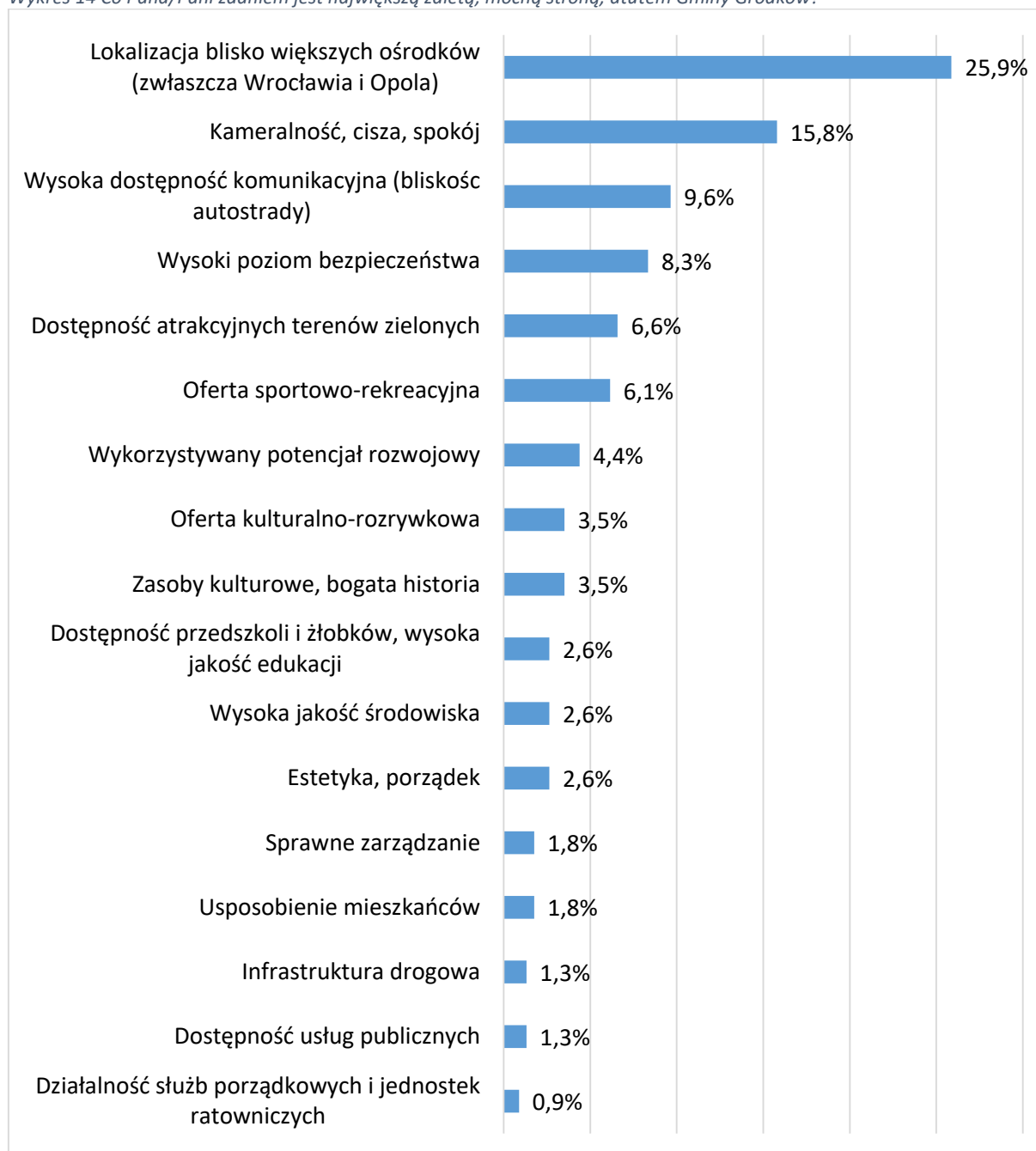
Wykres 13 Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju Gminy Grodków proszę wybrać te, które władze gminy powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=302.

Okolo ¼ ankietowanych uważa, że największą zaletą gminy jest jej lokalizacja oraz położenie w pobliżu większych ośrodków miejskich, zwłaszcza Wrocławia i Opola, co stanowi o wyższej dostępności dom szerokiej oferty usługi handlu, a także atrakcyjnego rynku pracy. Ponadto, wśród najczęściej wskazywanych mocnych stron gminy znalazła się cisza i spokój, które są charakterystyczne dla małych miejscowości (15,8% odpowiedzi). Istotnym elementem mającym wpływ na pozytywny obiór gminy w opinii respondentów jest również jej wysoka dostępność komunikacyjna, wynikająca z bliskości autostrady A4, co warunkuje zarówno atrakcyjność osiedleńczą, jak i inwestycyjną (9,6% odpowiedzi).

Wykres 14 Co Pana/Pani zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem Gminy Grodków?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego

Najistotniejszą słabą stroną Gminy Grodków jest brak na jej terenie atrakcyjnych miejsc pracy, na co wskazało 21,3% ankietowanych. Na drugim miejscu znalazł się brak oferty spędzania czasu wolnego (9,0%), a na trzecim brak dostępu do lekarzy i usług medycznych.

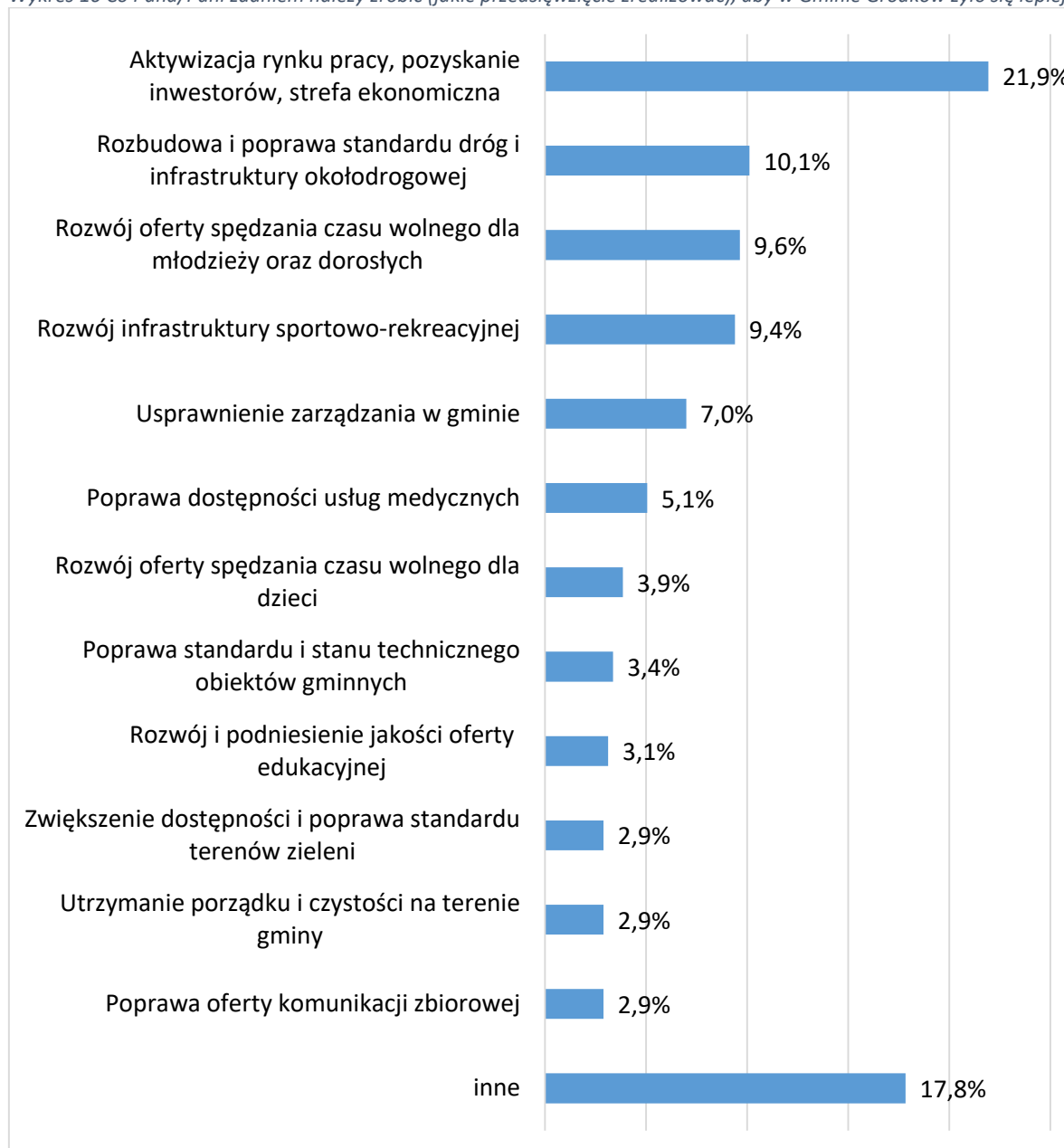
Wykres 15 Co Pana/Pani zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Gminy Grodków?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=302.

W celu podniesienia jakości życia mieszkańców, w pierwszej kolejności należy podjąć działania związane z aktywizacją rynku pracy, stworzeniem strefy ekonomicznej, pozyskaniem nowych inwestorów tworzących nowe miejsca pracy – wskazuje na to blisko 22% ankietowanych. Na drugim miejscu znalazły się kwestie związane z utrzymaniem dróg, remontem chodników i oświetleniem ulicznym (10,1%), a na trzecim zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży i dorosłych (9,6%).

Wykres 16 Co Pana/Pani zdaniem należy zrobić (jakie przedsięwzięcie zrealizować), aby w Gminie Grodków żyło się lepiej?

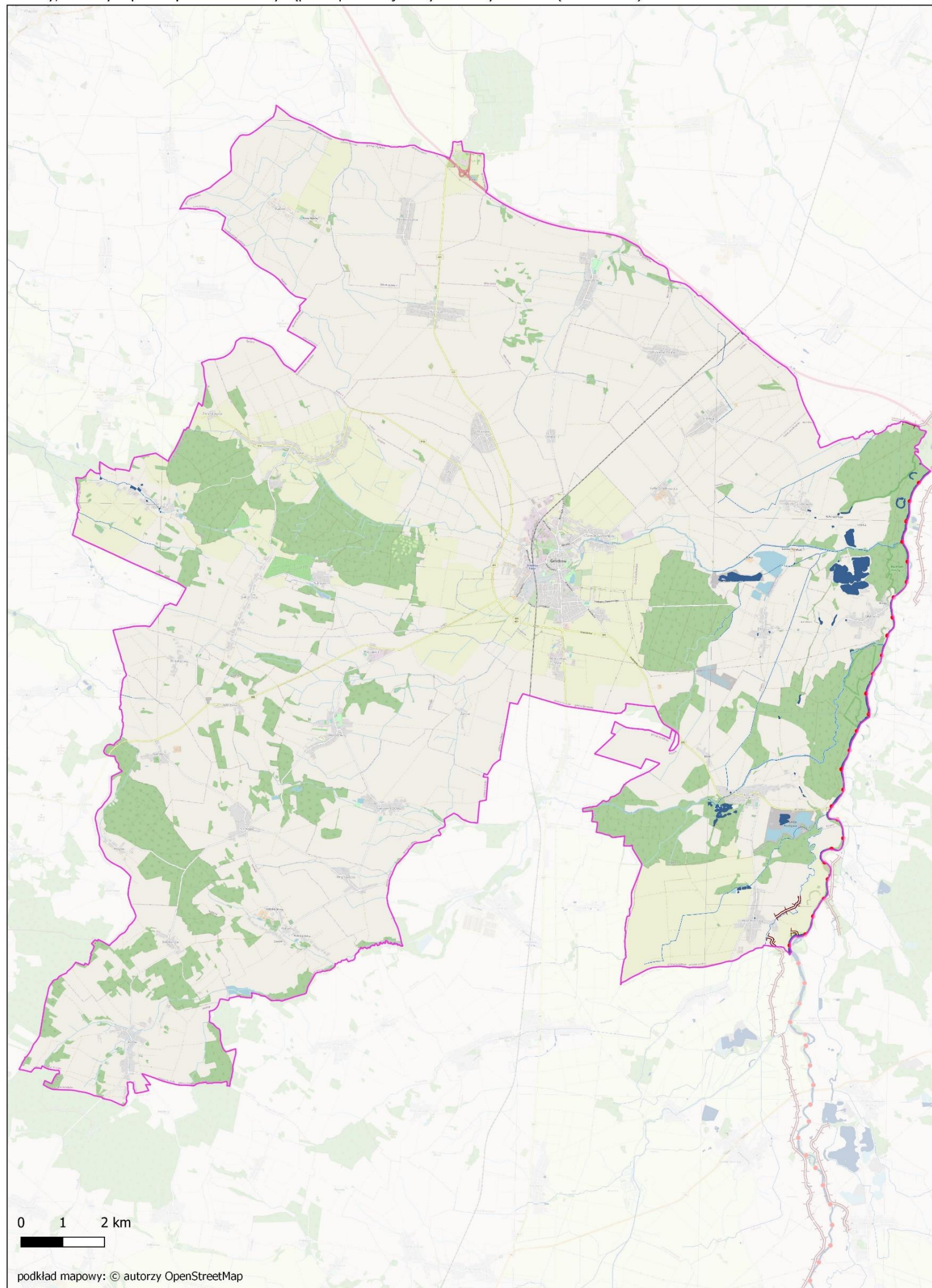

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, n=302.

Załącznik 2. Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego

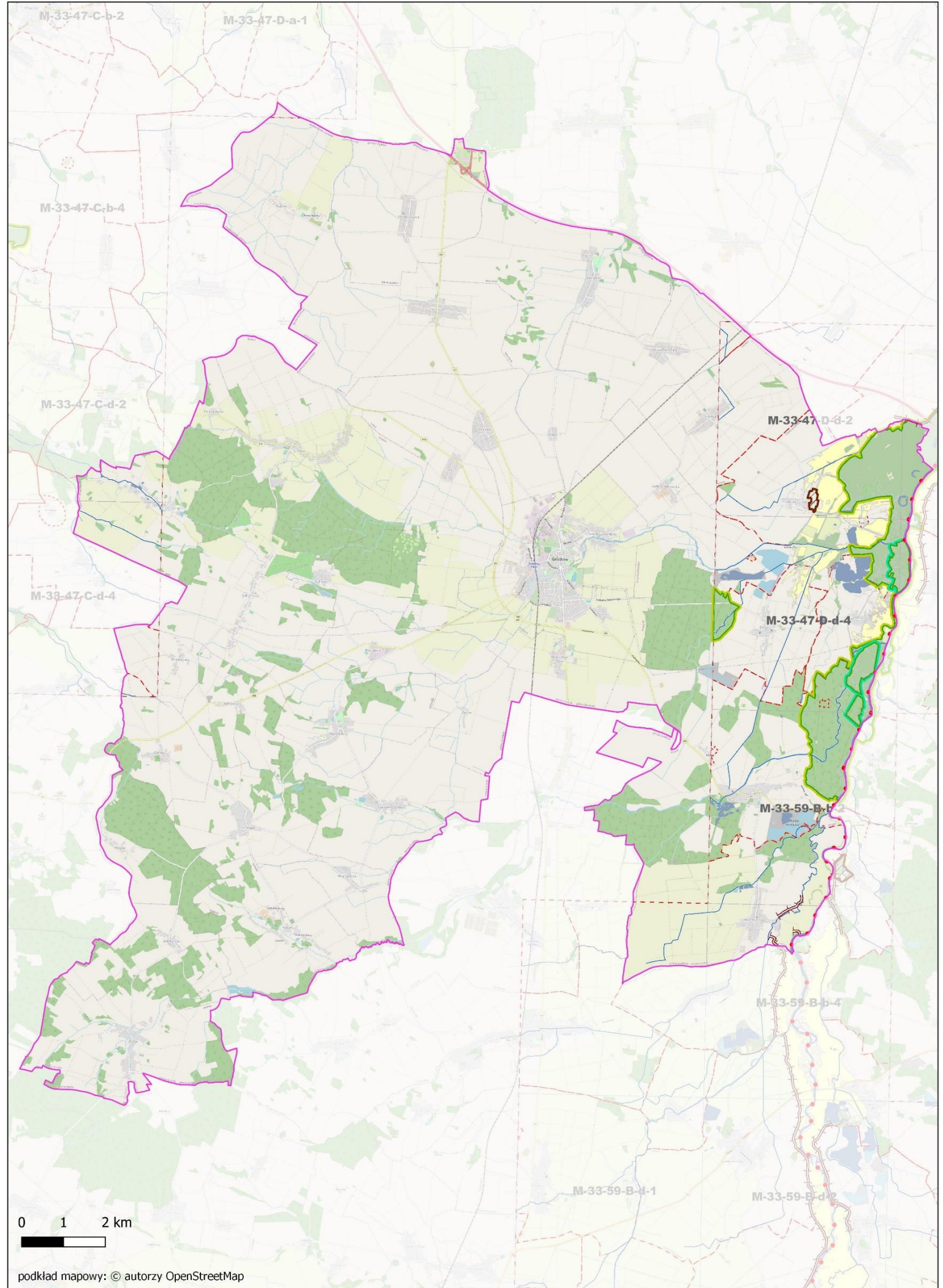
Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

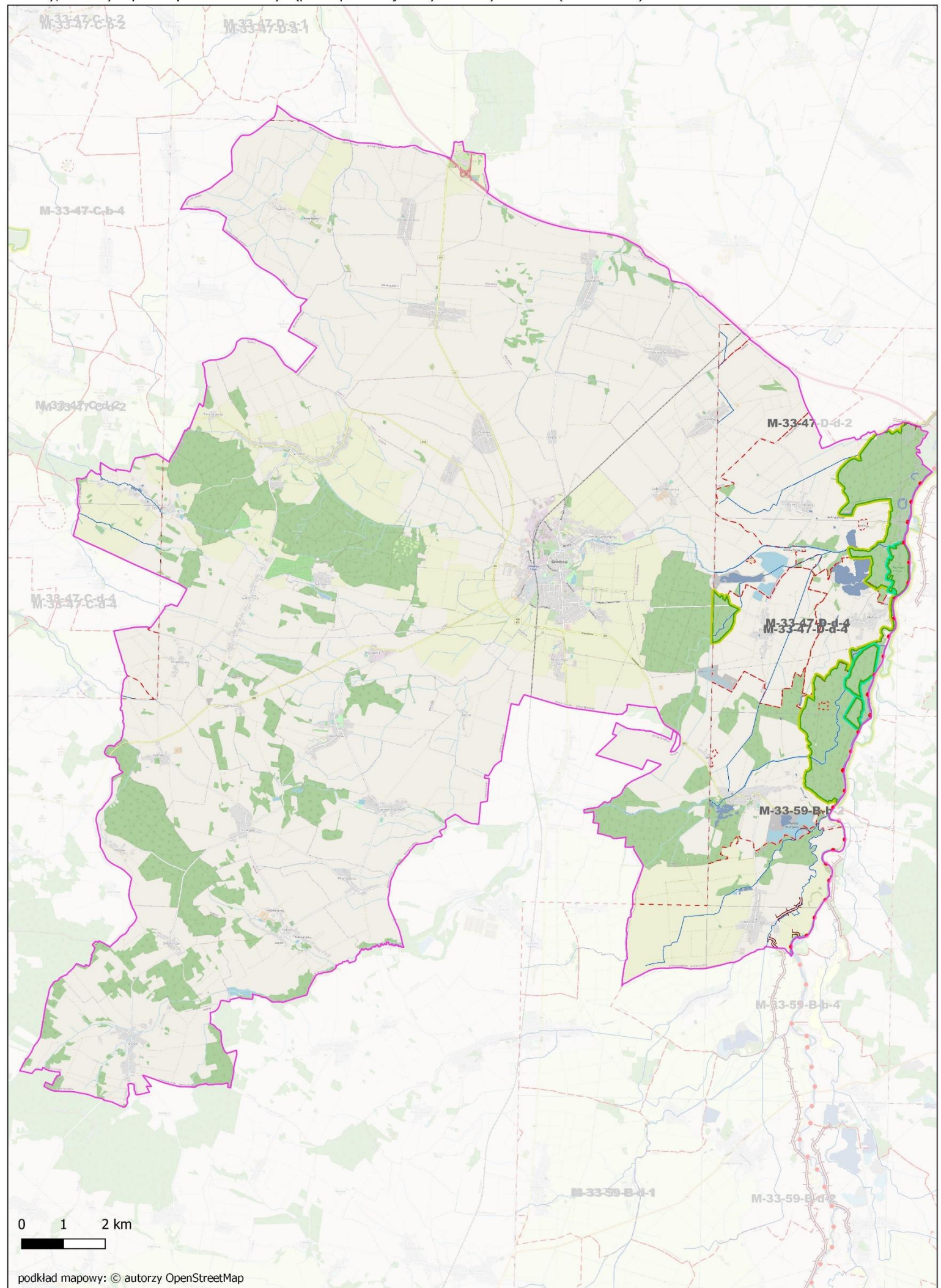
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

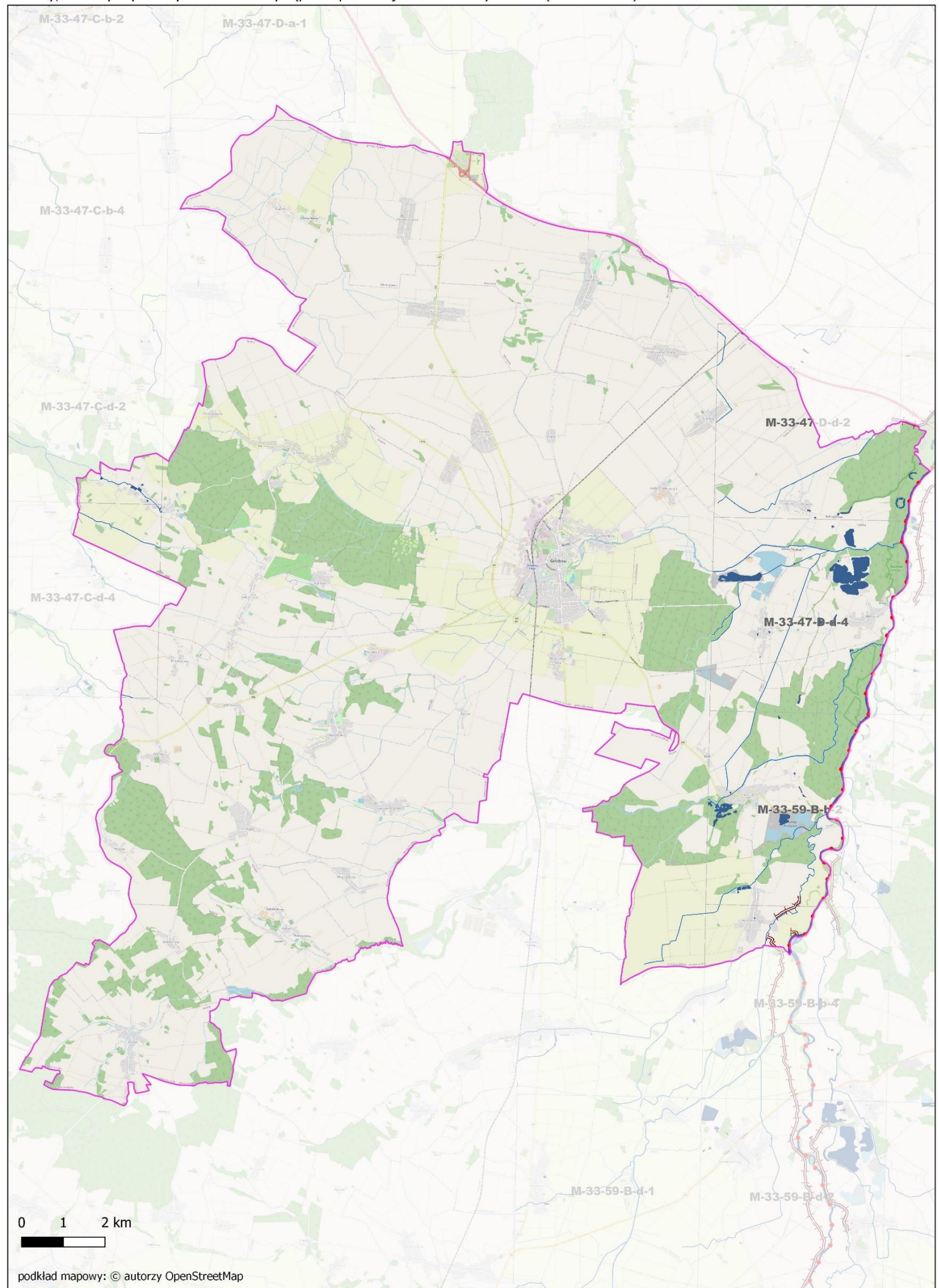
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW

MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

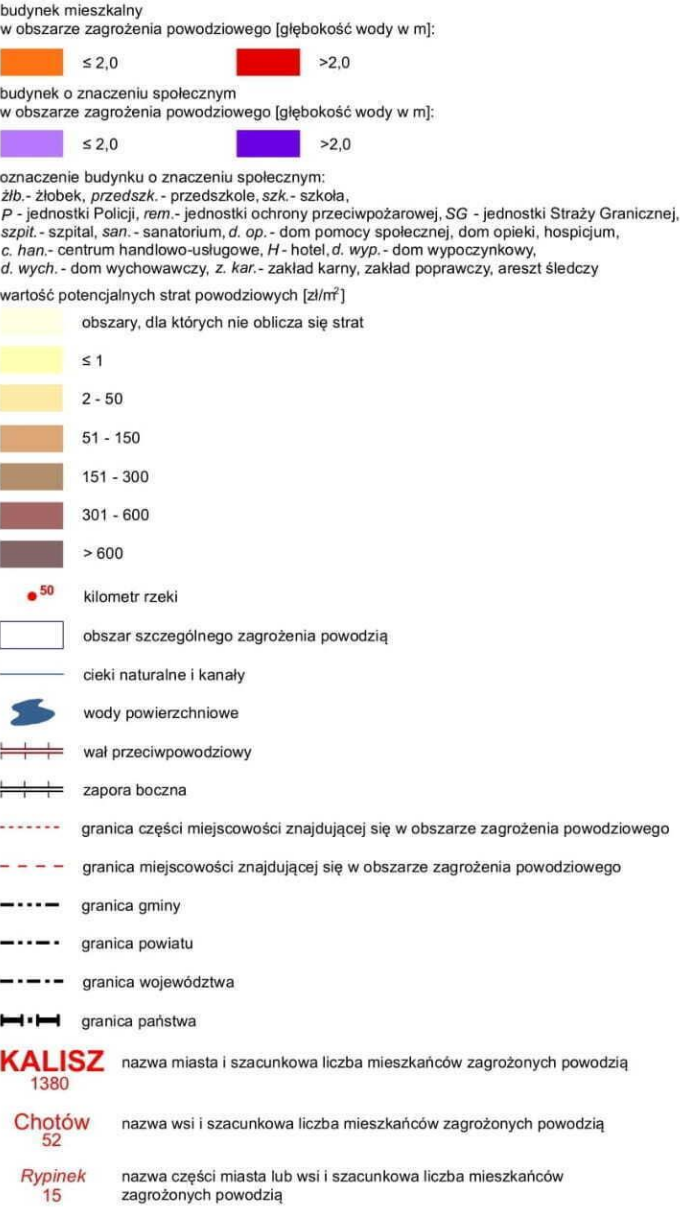

MAPA RYZYKA POWODZIOWEGO

Potencjalne negatywne skutki dla środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej

Potencjalne negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych

Załącznik 3. Analiza oddziaływania na środowisko realizacji Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031

Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji dokumentu

Strategia Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031 stanowi nadrzędny dokument planistyczny i jest podstawową deklaracją i zobowiązaniem samorządu. W dokumencie sformułowano misję i wizję w długookresowej perspektywie wraz z określeniem podstawowych kierunków rozwoju. Wypracowane założenia oraz zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia skupiają się na poprawie jakości życia mieszkańców oraz rozwiązania problemów i wyzwań zidentyfikowanych w gminie. Dokument ma charakter kompleksowy, stanowi odpowiedź na zidentyfikowane w gminie problemy i wyzwania oraz wspomaga zarządzanie gminą. Umożliwia również ubieganie się o środki finansowe w ramach Funduszy Europejskich. Dokument przyczyni się również do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochrony i rozwoju jego walorów. Odstąpienie od realizacji zapisów projektowanego dokumentu będzie wiązało się z odstąpieniem od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku wdrażania zapisów strategii, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska może sugerować, iż może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji zapisów strategii rozwoju może doprowadzić m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego;
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego;
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych;
- pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej;
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi;
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawaniu odpadów;
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną;
- pogorszenia walorów krajobrazowych;
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

Pozytywnym skutkiem środowiskowym, w przypadku zaniechania realizacji założeń strategii rozwoju, będzie wyeliminowanie negatywnego, krótkotrwałego wpływu występującego podczas działań typowo inwestycyjnych, m.in. budowy, rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, przebudowy i modernizacji budowli przeciwpowodziowych czy budowy, rozbudowy i przebudowy ciągów komunikacyjnych. W przypadku braku realizacji podobnych zamierzeń nie dojdzie do zajęcia nowych powierzchni biologicznie czynnych, wzrostu emisji hałasu oraz gazów i pyłów do powietrza w miejscach dotąd nieprzekształconych antropogenicznie. Brak realizacji zamierzeń inwestycyjnych wiąże się z mniejszą ingerencją w komponenty środowiska, tj.: wody, gleby, środowisko przyrodnicze oraz krajobraz lokalny.

Zaniechanie założeń dokumentu wiąże się z mniejszym prawdopodobieństwem zniszczenia siedlisk przyrodniczych oraz naruszenia funkcjonowania korytarzy migracyjnych czy też obszarów chronionych. Realizacja zadań ingerujących w stan środowiska wiąże się z niedogodnościami na etapie wdrażania, jednak skutkuje szeregiem korzyści po zakończeniu inwestycji (poprawa stanu powietrza, poprawa efektywności energetycznej, poprawa mobilności, szczelny system wodociagowy).

[Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu](#)

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z budową, rozbudową i modernizacją sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, przebudową i modernizacją budowli przeciwpowodziowych czy budową, rozbudową i przebudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz zadań zamieszczonych w Strategii Rozwoju powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy działań, dla których taka decyzja jest konieczna). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz wyższego szczebla.

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji strategii rozwoju może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych w gminie.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w strategii rozwoju na poszczególne komponenty środowiska.

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni;
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację;
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów;
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną;
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz innych materiałów;

- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego;
- Właściwe postępowanie z odpadami;
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu;
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów;
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu;
- Ograniczenie uszczelniania zlewni, np. poprzez planowanie rezerw terenu, które ma służyć zapewnieniu możliwości swobodnej infiltracji wód do ziemi;
- Uregulowanie gospodarki wodami opadowymi - oczyszczenie ich oraz możliwość ich retencjonowania w celu ograniczenia spływu powierzchniowego, należy przy tym brać pod uwagę nie tylko dany obszar, ale i obszar położony niżej w zlewni (jest to szczególnie ważne w miastach);
- Prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych;
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb oraz innych materiałów;
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia;
- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu;
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów;
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej;
- Stosowanie przepisów BHP;
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin;
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza;

- Unikanie emisji głównie substancji pyłowych na etapie budowy, rozbudowy czy modernizacji obiektów;
- Przestrzeganie zastrzonych zapisów pozwoleń budowlanych.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji;
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji, bądź pokrycia dachowego budynków, należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną;
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych;
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk;
- Wycinkę drzew i krzewów należy ograniczyć do niezbędnego minimum wynikającego z bezpośredniej kolizji z przedmiotowym przedsięwzięciem;
- Za wycinkę drzew i krzewów należy dokonać nasadzeń zastępczych. Do nasadzeń należy wykorzystać jedynie rodzime gatunki drzew i krzewów. Oszacowanie ilości drzew i krzewów do wycinki oraz wskazanie lokalizacji nasadzeń zastępczych należy uzgodnić po sporządzeniu operatu dendrologicznego;
- Wycinkę drzew i krzewów należy prowadzić poza sezonem wegetacyjnym;
- Drzewa i krzewy nieprzeznaczone do wycinki, a które znajdują się w sąsiedztwie prac budowlanych należy zabezpieczyć przed uszkodzeniem pni, korzeni i konarów;
- Wykopy wykonywane w strefie korzeniowej drzew będą wykonywane wyłącznie ręcznie;
- Roboty ziemne w obrębie korzeni drzew i krzewów nie powinny być prowadzone w okresie wegetacji roślin, a szczególnie w okresie letnim. Najkorzystniejszym okresem do wykonania tych robót są miesiące od października do końca marca;
- Wykopy w obrębie drzew nie powinny trwać dłużej niż dwa tygodnie, a przy wietrznej, wilgotnej pogodzie trzy tygodnie. W celu niedopuszczenia do przesuszenia systemu

korzeniowego, wykopy przy drzewach i krzewach powinny być zasypywane e jak najkrótszym czasie;

- Powstałe wykopy w sąsiedztwie drzew i krzewów należy zasypać warstwą kompostu lub ziemi urodzajnej;
- W przypadku kolizji konarów drzew z pracą sprzętu budowlanego w wyniku, którego może dojść do uszkodzenia mechanicznego, gałęzie zagrożone uszkodzeniem należy podwiązać do gałęzi położonych powyżej. Jeżeli jest to zabieg niewystarczający w ostateczności należy usunąć lub skrócić kolidujące gałęzie, a rany po cięciach należy zabezpieczyć środkiem impregnującym z dodatkiem środka grzybobójczego;
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji;
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki;
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów;
- Stosowanie technologii w jak najmniejszym stopniu wpływającej na środowisko (ograniczającej emisję zanieczyszczeń i hałasu);
- Uwzględnianie wariantu lokalizacyjnego w sposób zgodny z dokumentami planistycznymi, przepisami i aktami prawnymi obowiązującymi dla poszczególnych form ochrony przyrody, a także biorąc pod uwagę potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych, siedlisk zwierząt i roślin oraz korytarze migracyjne i łączność ekosystemów;

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00;
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia;
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych;
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym

czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu;

- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas;
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas;
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni;
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko;
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów;
- Sprawne przeprowadzenie prac;
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją;
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska;
- Stosowanie barier akustycznych na etapie realizacji konkretnych inwestycji drogowych (szczególnie w miejscach przejścia dróg uciążliwych przez tereny mieszkaniowe i usług chronionych);
- Zastosowania odpowiednio szerokich pasów zieleni o zróżnicowanej wysokości tak, aby zapewnić maksymalne wartości pochłaniania i odbijania fali akustycznej.

Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Dla zadań zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031 można zaproponować następujące działania alternatywne:

- Zmiana lokalizacji danego działania,
- Zmiana technologii realizacji zadania,
- Wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania,
- Rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego,
- Modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstąpienie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zadania będzie wskazywać na taką potrzebę.

W przypadku Strategii Rozwoju Gminy Grodków na lata 2024-2031 nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań ze względu na wysoki stopień ogólności dokumentu. Dokument jest koncepcją rozwoju i przebudowy społecznej, infrastrukturalnej i przestrzennej obszaru gminy, która jako wizja całościowa i spójna pozwoli osiągnąć zamierzone efekty. Dlatego też wprowadzanie na tym etapie rozwiązań alternatywnych zaburzałoby spójność wspomnianej wizji. Należy jednak podkreślić, że istnieją duże możliwości w doborze najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych.

Podkreślając charakter dokumentu o wysokim stopniu ogólności oraz brak możliwości precyzyjnego wskazania działań alternatywnych należy w przypadku wszystkich przedsięwzięć przeanalizować działania alternatywne na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji, brak realizacji zapisów strategii rozwoju prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.